

BEHRAMKALE KÖYÜ KORUMA ÖNERİLERİ

Buşra Asan

161418102

Orcid: 0000-0002-2920-0845

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mimarlık Anabilim Dalı

Restorasyon Programı

Danışman: Prof. Dr. İlder Büyükdığan

İstanbul

T.C. Maltepe Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Aralık, 2019

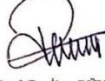

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

BUŞRA ASAN'ın "BEHRAMKALE KÖYÜ KORUMA ÖNERİLERİ VE KORUMA PLANI ÖNERİSİ" başlıklı tezi 19.12.2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği" nin ilgili maddeleri uyarınca Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans/~~Doktora~~ tezi oy birliğiyle/~~oy çokluğu~~yle, başarılı/~~başarısız~~ olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı, Adı ve Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	Prof. Dr. İltar BÜYÜKDİĞAN	
Üye	Prof. Dr. Demet BİNAN	
Üye	Prof. Dr. Yavuz KOŞANER	

Prof. Dr. İltar BÜYÜKDİĞAN
Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

 maltepe üniversitesi	ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI	Doküman No	FR-178
		İlk Yayın Tarihi	01.03.2018
		Revizyon Tarihi	
		Revizyon No	00
		Sayfa	1/1

Revizyon Takip Tablosu

REVİZYON NO	TARİH	AÇIKLAMA
00	01.03.2018	İlk yayın.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

19/12/2019

19/12/2019

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarından bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; çalışmamın Maltepe Üniversitesinde kullanılan "bilimsel intihal tespit programı" ile tarandığımı ve öngörülen standartları karşıladığımı beyan ederim.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Buşra Asan

Hazırlayan	Kalite Koordinatörü	Kurumsal Yetkili
İlgili Birim	Dr. Öğr. Üyesi Şafak GÜNDÜZ	Prof. Dr. Belma AKŞİT

(Doküman No: FR-178; Yayın Tarihi: 01.03.2018; Revizyon Tarihi: ; Revizyon No:00)

İNTİHAL RAPORU

BEHRAMKALE KÖYÜ KORUMA ÖNERİLERİ

ORIGINALITY REPORT

9%	8%	4%	%
SIMILARITY INDEX	INTERNET SOURCES	PUBLICATIONS	STUDENT PAPERS

PRIMARY SOURCES

1	www.ongoren.av.tr Internet Source	1%
2	ozgurproje.com.tr Internet Source	1%
3	www.okumedy.com Internet Source	1%
4	archive.org Internet Source	<1%
5	www.arkeoloji.biz Internet Source	<1%
6	www.turad.org Internet Source	<1%
7	SAYGI, Abdurrahman Sedat and SAHİL, Sare. "Çanakkale-Bozcaada Geleneksel Kent Dokusu ve Evleri", Gazi Üniversitesi , Fen Bilimleri Enstitüsü, 2017. Publication	<1%
8	aregem.kultur.gov.tr Internet Source	<1%

Prof. Dr. İht. Büyükdagen
Danışman

Scanned with
CamScanner

TEŞEKKÜR

Deęerli bilgi ve deneyimleri ile bu çalışmanın her aőamasında desteğini ve yardımını esirgemeyen tez danıőmanım Sn. Prof. Dr. İlter Büyükdığan'a; araőtırmama kaynak sağlayan zlem Saydam Koyuncu ile Saydam Mimarlık' a ve Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'ne teőekkürü bir borç bilirim. Çalışmanın her aőamasında gösterdikleri fedakrlıklardan ve desteklerinden dolayı Emel Sel Mimarlık ekibine ve aileme teşekkür ederim.

Buşra Asan
Aralık 2019

ÖZ

BEHRAMKALE KÖYÜ KORUMA ÖNERİLERİ

Buşra Asan
Yüksek Lisans Tezi
Mimarlık Anabilim Dalı
Restorasyon Yüksek Lisans Programı
Danışman: Prof. Dr. İter Büyükdığan
Maltepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2019

Bu araştırmanın amacı; Çanakkale İli Ayvacık İlçesi Behramkale Köyü'nde yaşayanların ve kırsal alanlardaki turizm potansiyelinin, yöre ve çevresindeki eski dönem yapılarında oluşturduğu değişimleri belirlemek ve onarım önerileri getirmektir.

Yöre; turizm için gerek konumu gerekse kültürel, tarihi ve doğal kaynaklar açısından önemli bir potansiyele sahip olup, halkın kırsal alanlardaki turizme artan ilgisinden dolayı da rağbet görmektedir. Çanakkale ili Ayvacık Yöresi, Behramkale Köyü'ndeki eski dönem yapılarının mimari açıdan incelenmesi, belgelenmesi ve elde edilen verileri kaynak olarak onarım önerileriyle ilgili bir çalışma yürütülmüştür.

Literatür özetiyle başlayan çalışmamız, araştırma bölgesinin coğrafi özellikleri, tarihsel gelişimi, ekonomik ve sosyal yapısını, geleneksel konutlarını inceleyerek günümüzdeki barınma ihtiyaçlarının yapılar üzerinde yol açtığı bozulmaların etkisinden yola çıkmaktadır. Bu verilerin, geleneksel konut mimarisine etkileri göz önüne alınarak incelenmiş ve bölgede yer alan konutların mimarisindeki değişimler ile ilgili önemli bulgular saptanmıştır. İklimsel özellikler, coğrafi özellikler, bölgede yaşamış olan tüm etnik kökenlerin ortak mirası, yöre halkının yaşam kültürü, geçmişten günümüze taşınan kültürel alışkanlıkları ve bölgedeki antik kent ile Osmanlı yapılarının yöredeki eski dönem yapılarına etkileri ele alınmıştır. Sonrasında çalışma alanı olan Behramkale köyü mimari dokusu ve bu köydeki konutların mimari özellikleri detaylı olarak incelenmiştir.

Bu araştırmanın sonucunda belirli özgün mimari yapı elemanlarına ulaşılmış, bu elemanların ve yapım tekniklerinin günümüzde uğradığı bozulmalar ve bu bozulmalara getirilen koruma önerileri sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Behramkale, Assos, koruma önerileri, geleneksel konut, restorasyon.

ABSTRACT

BEHRAMKALE VILLAGE CONSERVATION RECOMMENDATIONS

Buşra Asan

Master Thesis

Department of Architecture

Restoration Programme

Advisor: Prof. Dr. İlder Büyükdığan

Maltepe University Graduate School of Science and Engineering, 2019

The purpose of this research; The aim of this study is to indicate the changes in the old period structures in the region and the surrounding area by the inhabitants and tourism potential of Behramkale Village in Ayvacık District of Çanakkale Province. Province and to propose repair suggestions to change this village.

Region; It has an important potential for tourism both in terms of its location and cultural, historical and natural resources and it is in demand because of the increasing interest of the people in tourism in rural areas. A study was carried out on the architectural examination, documentation of the old buildings in Behramkale Village in Ayvacık Region of Çanakkale province, documentation and repair suggestions based on the attached data.

Our study, which starts with a summary of the literature, examines the geographic features, historical development, economic and social structure of the research region, traditional houses and starts with the effect of the deterioration caused by the current housing needs on the buildings. The effects of these data on traditional housing architecture were examined and important findings were determined regarding the changes in the architecture of the houses in the region. Climatic characteristics, geographical characteristics, common heritage of all ethnic origins living in the region, the culture of life of the local people, the cultural habits carried from the past to the present day and the effects of the ancient city and Ottoman structures in the region to the old period structures were discussed. Afterwards, the architectural texture of Behramkale village and the architectural features of the houses in this village were examined in detail.

As a result of this research, certain original architectural building elements have been reached and the deteriorations experienced by these elements and construction techniques are presented and the protection suggestions brought to these disturbances are presented.

Keywords: Behramkale, Assos, protection suggestions, traditional housing, restoration.

İÇİNDEKİLER

JURİ VE ENSTİTÜ ONAYI	ii
ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI.....	iii
İNTİHAL RAPORU	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZ	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
ÖZGEÇMİŞ	xiv
BÖLÜM 1. GİRİŞ.....	1
1.1.Konu seçimi ve çalışmanın amacı.....	2
1.2. Çalışmanın kapsam ve içeriği	3
1.3. Çalışma metodolojisi ve bilgi toplama yöntemi	3
BÖLÜM 2. BEHRAMKALE KÖYÜ.....	6
2.1. Fiziksel Yapı	6
2.1.1. Coğrafi konumu	6
2.1.2. İklimsel özellikleri ve bitki örtüsü	8
2.2. Sosyal Ve Ekonomik Yapı.....	8
2.2.1. Demografik yapı	8
2.2.2. Ekonomik durumu	9
2.3. Tarihsel Gelişimi	11
2.3.1. Behramkale tarihi.....	11
2.3.2. Tarihi yapı, kalıntılar ve özellikleri	13
2.3.2.1. Liman bölgesi	13
2.3.2.2. Antik kent arkeolojik kalıntıları	14
2.3.2.3. Osmanlı dönemi yapıları	15
2.4. Geleneksel Mimarisi.....	19
2.4.1. Behramkale köyü yerleşim dokusu	19
2.4.2. Köy yerleşim dokusunun incelenmesi.....	19
2.4.2.1. Yapıların cephe ve sokak ilişkileri.....	20
2.4.2.2. Yapıların ve avluların birbiriyle ilişkisi	22
2.4.2.3. Sokak dokusu ve meydanlar.....	23

2.4.3. Geleneksel konutlar	23
2.4.2.1. Plan Tipleri.....	24
2.4.3.1.1. Çekirdek plan tipi	24
2.4.3.1.2. Ön sofalı plan tipi	25
2.4.3.1.3. İç sofalı plan tipi	26
2.4.3.2. Cephe elemanları	27
2.4.3.3. Avlu elemanları	30
2.4.3.4. Çatı elemanları	32
2.4.3.5. Yapım teknikleri.....	34
BÖLÜM 3. BEHRAMKALE’ DE KORUMA ÇALIŞMALARI, MİMARİ BOZULMALAR VE RESTORASYON ÖRNEKLERİ.....	38
3.1. Türkiye’de koruma kavramıyla ilgili yasal düzenlemeler	38
3.1.1. Kentsel sit kavramı	38
3.1.2. Arkeolojik sit kavramı	40
3.1.3. Kentsel arkeolojik sit kavramı	41
3.2. Behramkale köyü koruma çalışmaları	41
3.2.1. Behramkale köyü planlama kararları ve geçici yapılanma koşulları.....	43
3.2.2. Behramkale’de planlama kararları ve geçici yapılanma koşulları sonucu.....	46
çıkan sorunlar	46
3.2.2.1. Mimari ve kentsel dokuda ortaya çıkan sorunlar.....	46
3.2.2.2. Köyün sokak dokusu ve silüetinde ortaya çıkan sorunlar	50
3.2.2.3. Tek yapı ölçeğinde ortaya çıkan sorunlar.....	52
3.2.2.3.1. Planlarda ortaya çıkan sorunlar	53
3.2.2.3.2. Cephelerde görülen değişimler	59
3.2.2.3.3. Avlu ve avlu girişlerinde görülen değişimler	63
3.2.2.3.4. Yapı malzeme ve strüktürde ortaya çıkan değişimler	69
3.2.2.3.5. Konutların kullanım şekillerinden dolayı ortaya çıkan bozulmalar	78
3.3. Restore edilmiş yapı örnekleri.....	80
3.3.1. Konut amaçlı restore edilen yapı örnekleri	81
3.3.2. Ticari ve turistik amaçlı restore edilen yapı örnekleri	89
BÖLÜM 4. MÜDAHALE ÖNERİLERİ	95
4.1. Çalışma Alanının Geneline Yönelik Kararlar ve Öneriler	95
4.2. Tek Yapı Ölçeğinde Müdahale ve Öneriler	99
BÖLÜM 5. SONUÇ.....	101
EKLER.....	103

EK 1.....	103
EK 2. ÇANAKKALE KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULUNDAKİ FOTOĞRAF ARŞİVİ.....	112
KAYNAKÇA.....	126

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2. 1. Çanakkale ilçeler haritası	6
Şekil 2. 2. Behramkale ve çevre köyler haritası	7
Şekil 2. 3. Behramkale nüfus grafiği	9
Şekil 2. 4. Assos şehir planı	12
Şekil 2. 5. Assos Akropolünün kesiti	12
Şekil 2. 6. Antik kent kalıntıları haritası	14
Şekil 2. 7. Hüdavendigâr Cami planı.....	16
Şekil 2. 8. Hüdavendigâr Cami	16
Şekil 2. 9. Hüdavendigâr Cami eski fotoğrafı	17
Şekil 2. 10. Hüdavendigâr Cami sol cephe fotoğrafı	17
Şekil 2. 11. Hüdavendigâr Cami ön cephe fotoğrafı	18
Şekil 2. 12. Behramkale Köprüsü	18
Şekil 2. 13. Sokak dokusu	21
Şekil 2. 14. Özgün sokak dokusu	21
Şekil 2. 15. Avlularda bulunan ahşap pergola örneği	22
Şekil 2. 16. Çekirdek plan tipi çeşitli kullanımları	25
Şekil 2. 17. Ön sofalı plan tipi çeşitli kullanımları.....	26
Şekil 2. 18. İç sofalı plan tipi.....	26
Şekil 2. 19. Köydeki türbe yapısı	27
Şekil 2. 20. Cephe perspektifi.....	28
Şekil 2. 21. Erken dönem pencere örnekleri.....	29
Şekil 2. 22. Taş söveli karakteristik pencere örneği	29
Şekil 2. 23. Ahşap söveli karakteristik pencere örneği.....	29
Şekil 2. 24. Avlulardaki özgün fırın örneği	30
Şekil 2. 25. Avlulardaki özgün fırın örneği.....	31
Şekil 2. 26. Avlulardaki tuvalet örneği.....	31
Şekil 2. 27. Düz damlı çatı yapımı detayı.....	33
Şekil 2. 28. Behramkale köyüne genel bakış.....	33
Şekil 2. 29. Ahşap lento örneği.....	34
Şekil 2. 30. Yapı taş duvarları	35
Şekil 2. 31. Ahır mekanından döşeme strüktür örneği	35
Şekil 2. 32. Pahlı yapı duvarı örneği	36
Şekil 3. 1. Behramkale köyiçi ve iskele mevki kentsel arkeolojik sit alanı haritası.....	42
Şekil 3. 2. Behramkale köyiçi mevki kentsel arkeolojik sit alanı haritası.....	42
Şekil 3. 3. Behramkale iskele mevki kentsel arkeolojik sit alanı haritası	43
Şekil 3. 4. Behramkale köyü kuşbakışı.....	48
Şekil 3. 5. Behramkale köyüne tepeden bakış	48
Şekil 3. 6. Köyde yaşanan otopark sorunu	49
Şekil 3. 7. Köy yapılarındaki değişimler	50
Şekil 3. 8. Yapılara sonradan eklenen ferforjeler	51
Şekil 3. 9. Yapılara sonradan eklenen metal kepenkler.....	51
Şekil 3. 10. Köy iç yolundaki hediyelik eşya tezgahları	52
Şekil 3. 11. Yapılarda sahanlık kullanımındaki değişim	54
Şekil 3. 12. 295 nolu parsel haritasında konumu.....	55
Şekil 3. 13. 295 nolu parsel rölöve vaziyet planı.....	56

Şekil 3. 14.	295 nolu parsel restitüsyon vaziyet planı	56
Şekil 3. 15.	295 nolu parsel rölöve zemin kat planı.....	57
Şekil 3. 16.	295 nolu parsel restitüsyon zemin kat planı	59
Şekil 3. 17.	Cephelerdeki sahanlık değişimleri	60
Şekil 3. 18.	295 nolu parsel rölöve sol yan cephe	61
Şekil 3. 19.	295 nolu parsel restitüsyon sol yan cephe	61
Şekil 3. 20.	Avlu giriş kapılarındaki değişim	62
Şekil 3. 21.	Restore edilen yapılardaki cephe değişimleri.....	62
Şekil 3. 22.	Yeni yerleşim bölgesindeki yapılara kuşbakışı	63
Şekil 3. 23.	295 nolu parsel rölöve B-B kesiti.....	64
Şekil 3. 24.	295 nolu parsel restitüsyon B-B kesiti	64
Şekil 3. 25.	295 nolu parsel rölöve C-C kesiti.....	64
Şekil 3. 26.	295 nolu parsel restitüsyon C-C kesiti	65
Şekil 3. 27.	Depo olarak kullanılan ek yapı.....	66
Şekil 3. 28.	Avlulardaki ahşap pergola örneği.....	67
Şekil 3. 29.	Yapıların avlu şekillenişlerindeki değişim	68
Şekil 3. 30.	Yapıların avlularındaki değişimler	69
Şekil 3. 31.	Taştaki çürüme bozulma örneği	70
Şekil 3. 32.	Cephede lekelenme ile bozulma örneği.....	71
Şekil 3. 33.	Yapılarda bitkilenme kaynaklı bozulma.....	72
Şekil 3. 34.	Yapı strüktür analizi	73
Şekil 3. 35.	Evren Kocabıçak'ın doktora tezindeki yapı strüktür analizi	74
Şekil 3. 36.	295 nolu parsel rölöve A-A kesiti	75
Şekil 3. 37.	295 nolu parsel restitüsyon A-A kesiti	75
Şekil 3. 38.	Çatı strüktür analizi	76
Şekil 3. 39.	Evren Kocabıçak'ın doktora tezindeki çatı strüktür analizi	77
Şekil 3. 40.	Yapı işlev analizi	78
Şekil 3. 41.	Evren Kocabıçak'ın doktora tezindeki yapı işlev analizi	79
Şekil 3. 42.	1134 parsel kuruldaki envanter fotoğrafı arşivinden.....	82
Şekil 3. 43.	1134 parsel rölöve vaziyet planı.....	82
Şekil 3. 44.	1134 parsel restorasyon vaziyet planı	83
Şekil 3. 45.	1134 parsel rölöve zemin kat planı.....	83
Şekil 3. 46.	1134 parsel restorasyon zemin kat planı	84
Şekil 3. 47.	1134 parsel rölöve 1. kat planı	84
Şekil 3. 48.	1134 parsel restorasyon 1. kat planı	85
Şekil 3. 49.	1134 parsel rölöve A- A kesiti	85
Şekil 3. 50.	1134 parsel restorasyon A- A kesiti	86
Şekil 3. 51.	1134 parsel rölöve giriş cephesinden görünüş	86
Şekil 3. 52.	1134 parsel restorasyon giriş cephesinden görünüş	87
Şekil 3. 53.	1134 parsel rölöve sağ yan cephe görünüşü	87
Şekil 3. 54.	1134 parsel restorasyon sağ yan cephe görünüşü.....	87
Şekil 3. 55.	1134 parsel rölöve arka cephe görünüşü	88
Şekil 3. 56.	1134 parsel restorasyon arka cephe görünüşü.....	88
Şekil 3. 57.	Geleneksel konutların iç mekan değişimi	89
Şekil 3. 58.	Liman bölgesi restoran iç mekan değişimi.....	90
Şekil 3. 59.	Geleneksel konutların avlularına yapılan ekler	90
Şekil 3. 60.	Liman bölgesi restoran cephesindeki muhdes ekler.....	91
Şekil 3. 61.	Restorasyon sonrası otel işlevine çevrilen yapının avludan görüntüsü.....	91

Şekil 3. 62. Restorasyon sonrası otel işlevine çevrilen yapının avlusundaki eklentiler .	92
Şekil 3. 63. Sokaklardaki hediyelik eşya tezgahları	92
Şekil 3. 64. Yeni caminin yan cephesindeki tezgahlar	93
Şekil 3. 65. Liman bölgesindeki yapılara kuşbakışı	94
Şekil 3. 66. Liman bölgesindeki yapının otel işlevinde kullanılırken ki değişimi	94

ÖZGEÇMİŞ

Buşra Asan

Mimarlık Anabilim Dalı

Eğitim

<i>Derece Yıl</i>	<i>Üniversite, Enstitü, Anabilim/Anasanat Dalı</i>
Y.Ls. 2016	Maltepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı
Ls. 2011	T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Mimarlık Anabilim Dalı
Lise 2006	Ali Haydar Önder Lisesi

İş/İstihdam

<i>Yıl</i>	<i>Görev</i>
2017- 19	Emel Sel Mimarlık' ta Mimar

Mesleki Birlik/Dernek Üyelikleri

<i>Yıl</i>	<i>Kurum</i>
2016 -	Üye: Çanakkale Mimarlar Odası

Alınan Burs ve Ödüller

<i>Yıl</i>	<i>Burs/Ödül</i>
------------	------------------

Yayınlar ve Diğer Bilimsel/Sanatsal Faaliyetler

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri ve yılı	: Çanakkale, 1992	Cinsiyet: K
Yabancı diller	: İngilizce (iyi)	
GSM / e-posta	: 0543 471 71 10 / bsraasan@gmail.com	

BÖLÜM 1. GİRİŞ

Assos Antik Kenti'nin tarihçesi M.Ö. 6. yy'a kadar gitmektedir. Kent sönmüş bir volkanik tepe üzerine kurulmuştur ve denizden 236 metre yükseklikte bulunmaktadır. Osmanlı Devleti'nin bu toprakları fethinden sonra yerleşim yönü ters istikamette gelişme göstermiştir. Böylece Behramkale köyü ortaya çıkmıştır.

Tarihte birçok medeniyeti bu topraklarda barındıran Assos kenti, günümüze geçmişin izlerini ve yapılarını taşımaktadır. Geçmişteki yaşam standartlarının günümüz ihtiyaçlarına yetmemesi, yapılarda köklü değişikliklere ve eklentilere neden olmuştur.

Köyde yaşayan yerel halk ile şehirlerde yaşayan halkın yaşam alanlarındaki ihtiyaç ve gereklilikleri büyük farklılıklar gösterir. Şehirdeki yoğun ve stresli hayattan sıkılan bu halkın belirli bir kısmı kırsal kesime tamamen ya da yarı zamanlı bir şekilde yerleştikleri gözlemlenmektedir. Şehirde yaşayan halkın şehirden kurtulmak için kırsal alandaki bağ evleri, dağ evleri ve çiftlik gibi işlevlerdeki yapıları sahiplendikleri veya inşa ettirdikleri görülmektedir.

Yazlıklardaki rağbetin artması ile sit alanlarında ki doğal ve özgün mimariye uyum sağlamayan konutlar veya siteler inşa edilmektedir. Turistik değerlerin artmasıyla var olan değerlerde bozulmalar olmaktadır. Eski dönem yapılarını konut olarak alan şehirli kişilerin istek ve ihtiyaçları doğrultusunda yapılan onarım ve inşaatlardaki uygulamalar yapıların özgünlüğünü bozmaktadır.

Şehirli halkın bu talebi kırsal kesimde yaşayan yöre halkını da etkilemektedir. Bu talep köylünün ekonomik, kültürel ve sosyal yaşamı için değişiklikleri ve farklılaşmayı sağlamaktadır. Kırsal geçim kaynaklarının yerini ticari ve turizm amaçlı geçim kaynakları alır. Böylece yapılarda değişimler gözlenir.

Günümüzde tarihsel ve doğal değerler açısından özel olan bu alanların korunması için yapılan çabalar yeterli değildir. Korumanın tam olarak istenilen yerlere gelmesi için önce halkın bu konuda eğitilerek bilinçlendirilmesi gerekir. Gerçek anlamda etkin korumanın yapılabilmesi ve doğru uygulamaların çıkabilmesi için halkla iş birliği yapmak çok önemlidir.

Tarihsel ve doğal değerlerine sahip çıkan bireyler yetiştirmek, çalışma alanı olan Behramkale köyü ve bu köy gibi birçok kentsel ve arkeolojik sit alanına sahip ülkemizdeki bu değerlerin gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarılmasını sağlar.

Kentsel ve arkeolojik sit alanı özelliğini gösteren bölgelerde gerekli koruma sağlanamamıştır. Bölgelerdeki rantın artması ve koruma konusunda yeteri bilince sahip olunmaması bu bölgelerin korunamamasının en büyük sebepleri arasındadır. Gelişen turistik faaliyetler ve aktiviteler, kırsal konut yapıları ve bu yapılarla bütünleşmiş antik kent kalıntılarının tek bir bölgede birleşmesi inceleme alanı olarak seçilme sebebidir. Behramkale, yapılan restorasyonlara rağmen konut ve sokak dokusunun korunduğu nadir köy yerleşimlerindedir.

Restorasyon uygulamaları için gerekli olan bütçe ile başvurulması gereken yasal prosedürler burada yaşayan kırsal halk için önceleri zorlayıcı konular haline gelmişken günümüzde şehirden göç alması ve bilgilendirmenin artmasıyla daha kolay bir hal almıştır. Ancak yasal prosedürler ve uygulama konusundaki yasal kuralların halkın ihtiyaçlarıyla örtüşmemesinden dolayı bozulmalar ortaya çıkmıştır. Bu alanda koruma önerilerinin bulunduğu örnek bir çalışma hazırlanmak istenmiştir.

1.1.Konu seçimi ve çalışmanın amacı

Bölge, ilk çağlardan günümüze yerleşim yeri olarak kullanılmasından kaynaklı tarihin değişik katmanlarını da içinde bulunduran bir kültür alanıdır. Kentsel ve

arkeolojik sit alanı niteliğinde olan köy yerleşiminde geleneksel konut mimarisi yeterince korunamamakta ve niteliksiz yapıların sayısı artmaktadır.

Bu çalışmanın amacı; Behramkale'nin özgün mimari dokusu, bu mimari dokudaki bozulmalar, bozulmalara sebebiyet veren etkenler ile yapılan koruma uygulamalarının ve uygulamalardaki yanlış müdahalelerin incelenip, öneriler sunmaktır. Behramkale ve buna benzer küçük kırsal alanlardaki, koruma ve restorasyon uygulamalarındaki sorunların irdelenmesi ve bu alanlara çözüm önerileri getirilebilmesi amaçlanmıştır. Bunun için mimari dokudaki değişimler, koruma sorunları ve değişen ihtiyaçların tespiti yapılmaktadır.

1.2. Çalışmanın kapsam ve içeriği

Assos antik kentinin köy yerleşiminin tanınması ve gelişmesinde katkısı büyüktür. Ancak antik kentte yaşamın sürdürülmemesi ve konut yapılarının arkeolojik kalıntılara ulaşılabilmesi dolayısıyla çalışma içinde bu alanın sadece tarihsel süreçteki yerinden bahsedilmiştir. Yerleşim yerleri incelenirken, yeni yapıların bulunduğu bölge çalışmaya veri oluşturmak için kullanılmasa da, mimari dokusu ile köyün ilişkisi incelenmiştir. Liman bölgesindeki yapılar da çalışmanın inceleme bölümünde yer almıştır.

1.3. Çalışma metodolojisi ve bilgi toplama yöntemi

Bu çalışma süreci gerçekleştirilirken sırayla;

1. Bilgi toplama ve arşiv çalışması
2. Alan çalışması ve fotoğraflama
3. Akademik belgeleme

şeklinde yürütülmüştür.

Bilgi toplama ve arşiv çalışmaları için daha önceden bu alanda yazılmış tezler, kitaplar, dergiler ve bu alanda yayınlanmış olan akademik yayınlar araştırılmıştır. Assos antik kentinin önemli bir ören yeri olmasından kaynaklı pek çok yerli ve yabancı kaynakta bu kazı alanıyla ilgili bilgi bulmak mümkündür. Bunların yanında Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü'nden tescilli yapıların listesine ve eski parselli fotoğraflara ulaşılmıştır. Koruma kurulunda bu alanla ilgili yeterli bilginin elde edilebilmesi için gerekli dokümanların bulunmadığı görülmüştür.

Bu alanda daha önce yapılmış olan şehir ve bölge planlama anabilim dalında Mimar Sinan Üniversitesinde Yasin Altıpat tarafından yazılan “Bir Arkeolojik, Kırsal Mimari Yerleşme Dokusu Ve Sit Değerleri Bütünü Olarak Assos (Behramkale)” yüksek lisans tezi, Mimarlık anabilim dalında İ.T.Ü.' de Ayşegül Gemci tarafından yazılan “Mevcut Tarihi Yerleşimlerin Turizm Amaçlı Kullanımları ve Behramkale’de (Assos) Örnek Alan Çalışması” yüksek lisans tezi, Mimarlık anabilim dalında İ.T.Ü.' de Banu Çetindağ tarafından yazılan “Geleneksel Yerleşimlerin Oluşumunda Güneşin Etkileri Ve Assos- Behramkale Örnek Alan Çalışması” yüksek lisans tezi, Mimarlık anabilim dalında Mimar Sinan Üniversitesinde Özgür Pehivaner Göçer tarafından yazılan “Assos Yerleşiminde Turizmin Gelişmesiyle Yaşanan Toplumsal Değişimlerin Mekanla Etkileşimi” yüksek lisans tezi, Mimarlık anabilim dalında Gazi Üniversitesinde İlhan Okan Yazgan tarafından yazılan “Behramkale’de Koruma Sorunları Ve Tek Yapı Ölçeğinde Bir Onarım Önerisi, Sedat Alık Evi” yüksek lisans tezi ve Mimarlık anabilim dalında Yıldız Teknik Üniversitesinde Evren Kocacıbağ tarafından yazılan “Ayvacık’a Bağlı Köylerde Yöresel Konut Analizi” doktora tezi bulunmaktadır. Literatür araştırması sırasında bu tezlerden bazılarına ulaşılarak bilgi edinilmiştir. Mimarlık anabilim dalında Evren Kocacıbağ tarafından yazılan “Ayvacık’a Bağlı Köylerde Yöresel Konut Analizi” doktora tezinde bulunan Behramkale analizleri yüksek lisans programı gereğince alınan “Sit Koruma” dersinde ve tez yazım sürecinde tespit edilen veriler ile güncellenmiştir.

İkinci aşamada ise alan çalışması ve fotoğraflama yapılmıştır. Liman bölgesi, yeni yerleşim yeri, köy yerleşimi ve antik kentte, yerinde alan çalışması yapılarak geleneksel konutlar fotoğraflarla belgelenmiştir. Konutların plan, cephe, avlu ve diğer yapı öğeleri incelenmiştir. Bölgenin sit alanı ilan edilmesiyle ortaya çıkan koruma sorunları, yapılan onarım ve restorasyonlardaki yanlış müdahaleler fotoğraflar ve notlar eşliğinde belgelenmiştir.

Bilgi toplama, arşiv inceleme ve alan çalışma sonrası akademik belgeleme yapılarak elde edilen veriler dahilinde bu çalışma ortaya çıkmıştır.

BÖLÜM 2. BEHRAMKALE KÖYÜ

2.1. Fiziksel Yapı

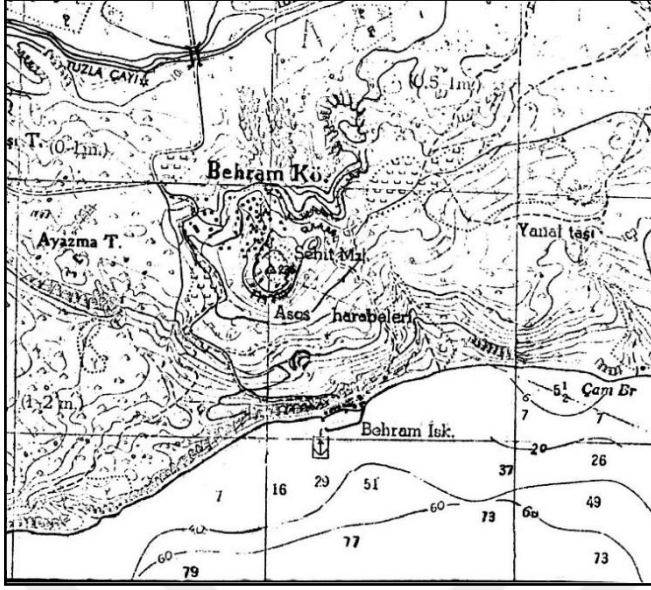
2.1.1. Coğrafi konumu

Behramkale köyü konum olarak Marmara bölgesinde yer alan Çanakkale ili, Ayvacık İlçesine bağlı bir köy yerleşimidir (Şekil 2.1).

Şekil 2. 1. Çanakkale ilçeler haritası (URL1)

Konumu bağlı olduğu Çanakkale iline 100 km ve Ayvacık ilçesine 17 km mesafede bulunur ve Ege Denizi'nin Midilli Adası'na bakan kısmında yer almaktadır.

Şekil 2. 2. Behramkale ve çevre köyler haritası (Serdaroğlu, 2005, s:15)

Eski köy yerleşimi ve antik kent bir andezit kayalık üzerine yerleşmiştir. Eski köy yerleşimin sınırlarını antik kent ve surları belirlemektedir. Tepenin güney kısmını Antik kent oluştururken denize bakan alt kısımları ise liman bölgesini oluşturmaktadır. Tepenin güney kısmı kuzey kısmına göre daha kayalık ve serttir. Bu yüzden limana inen yol oldukça dar ve sarpdır.

Eski köy yerleşimi ve antik kentin üzerinde kurulduğu kayalık zeminin, yapısına uygun bir yerleşim hakimdir. Bu spontane yerleşim buradaki dokunun köye ve antik kente özgü olmasını sağlamaktadır.

Eski zamanlarda sık sık rastlanılan korsan saldırılarından korunmanın bir yolu olarak köy tepenin güney yamacı yerine kuzey yamacına kurulmuş böylece denizden görünümü engellenmek istenmiştir.

2.1.2. İklimsel özellikleri ve bitki örtüsü

Behramkale, ılıman iklim koşullarını yansıtmaktadır. Köyde kış ayları genellikle soğuk ve sert, yaz ayları ise sıcak ve nemli geçmektedir. Bitki örtüsü olarak Ege bölgesinin bitki örtüsü ile aynı özellikleri gösterir. Bu yöredeki bitki örtüsünü en başta zeytin olmak üzere çam ve meşe ağaçları oluşturmaktadır. Tuzla ovasının yakınında olması birçok tarımsal ürünün yetişmesini sağlamaktadır.

2.2. Sosyal Ve Ekonomik Yapı

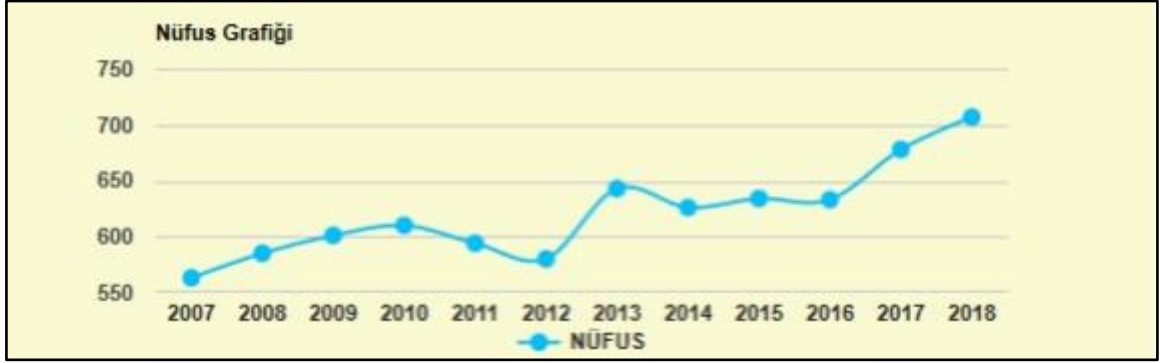
2.2.1. Demografik yapı

Behramkale köyü, antik çağlarda dahil olmak üzere gerek konumu gerekse doğal kaynakları ve yapısı gereği kurulduğu zamandan bu yana önemli bir yerleşim alanı olmuştur. Ancak 1800'li yıllarda ise köyde sadece 100 hanelik bir nüfus yaşamakta olduğu bilinmektedir. Bu dönemlerde Behramkale sadece buraya gelen yabancı arkeologların ilgisini çekmekteydi. Söz konusu bilgiler Behramkale'nin Osmanlı egemenliği altındayken oldukça önemsiz bir yerleşim olduğunu göstermektedir (Yazgan, 2004, s:24).

Behramkale'de Türk halkın yanı sıra, önemli bir Rum nüfusu da 1900'li yıllarda yaşamaktadır. 1920'lere doğru Türk- Rum nüfusun birbirine oranı %50 civarındaydı. Kurtuluş savaşı sonrası yapılmış mübadele sonucu, Rum halk köyü terk etmiştir (Akurgal,1973, s:89-103).

Günümüzde ise arkeolojik kazıların başlamasıyla oluşan rağbet, tarihi ve doğal özelliklerin insanların ilgisini çekmesi köye önem kazandırmıştır. Özellikle yaz aylarında gelen turistler, yaşayan halk ve konutlarını yazlık olarak kullanan insanların yöreye gelişiyile nüfus artışı görülür. Nüfus Müdürlüğü'nce en son yapılan 2018 yılı

sayımlarında, köyün toplam nüfusu 707 kişi olarak tespit edilmiştir (Şekil 2.3). Bunun 394'ünü erkek nüfusu, 313'ünü kadın nüfusu oluşturmaktadır.

Şekil 2. 3. Behramkale nüfus grafiği (URL2)

2.2.2. Ekonomik durumu

Behramkale köyü yüzyıllardır köylere ve toplumlara ev sahipliği yapmıştır. Bu yörede hükümlerini sürdürmüş krallıklar ve toplulukların tüm kültür yapıları harmanlanarak son dönemde yaşayan köy halkının sosyal ve ekonomik yaşam özelliklerini belirlemiştir.

M.Ö.5. ve 4. yüzyıllarda Behramkale Kenti en ihtişamlı dönemini yaşarken, antik kent surlarının dışında kalan bugünkü köyün yerinde henüz yerleşim yoktu. Bu bölümdeki ilk yerleşimler Bizans döneminde oluşmaya başladı ve 1920' lere kadar gelişerek aşağı yukarı bugünkü durumuna ulaştı. O dönemden sonra fiziksel yapısında belirgin değişimler görüldüğü söylenemez. Bu durumda köy, bir dönem Bizans Kültürü' nün, bir dönem Rum ve Türk Kültürlerinin, son dönemde de sadece Türk Kültürü' nün oluşturduğu ve etkilediği sosyal yaşantıya ev sahipliği yapmıştır (Serdaroğlu, 1993, s:78-94).

XIX. yy'da kıyı yerleşiminde yörenin temel gelir kaynağını yerel meşe palamutu ticareti oluşturmaktaydı. I. Dünya Savaşı yılları itibariyle bu ticari etkinlik, kesintiye uğramıştır. 1930 ve 1940'lı yıllarda meşe palamutu ticareti devam etmiştir, yeni tabaklama prosesleri ve maddelerinin ortaya çıkmasıyla yararlı bir ticari eşya olarak önemini yitirmiştir. Yukarıda yaşayan köylülerde ise, terkedilmiş meşe ağaçlarından odun kömürü yaparak takviye ettiği halde, meşe palamutu depolarının zaman içinde yıkılmalarına engel olunamamıştır (Atukalp,1988, s:27).

Köy meydanında, turizmin artmasıyla ticari faaliyetlerinde artmasına ve birçok yeni mekanların açılmasına sosyal yaşamın buraya kaymasında önemli bir rol oynar. Köy meydanı, yaşayan halkın cami, köy kahvesi ve muhtarlığın yer almasından dolayı sosyal yaşam alanını bu bölgeye kaydirmiştir. Liman bölgesinde ise palamut deposu olarak kullanılan yapıların hemen hepsinin turizm amaçlı yapılara dönüşmesi alanın tamamen turizm amaçlı kullanılmasına neden olmaktadır.

Hayvancılık ise eski dönemlerde köyün ekonomik hayatının bir parçasıyken günümüzde önemi yitirmiştir. Behramkale köyünde geçmiş yıllarda madencilik faaliyetleri de köylünün ekonomik hayatında önemli yer tutmuştur.

Turizmdeki büyük atak başta kıyı şeridi olmak üzere bölgenin geçim kaynağına güçlü bir etkisi olmaktadır. Mevcut kapasitenin çok üstünde kalan bu talep sonucunda yöre halkının geçimine fayda sağlamakla birlikte beraberinde teknik altyapı, ulaşım, otopark gibi konularda sorun yaratmaktadır. Kıyı şeridinde bu sorunların çözümü daha zor olmaktadır çünkü mevcut yerleşim bunun için yeterli değildir ve yeni yapı yapılması ise yerleşime ilişkin koruma kararına ters düşmektedir. Köydeki mevcut yapılardan ise şuanda lokanta, dükkan ve mimari yönü uygun büyüklükte konutlar ise pansiyon olarak kullanılmıştır (Altıpat, 2001, s:58-59). Liman bölgesinin turizm amaçlı kullanılması ve yeterli olmaması ile evlerin pansiyonlara çevrilmesi, gelen ziyaretçilere yönelik hediyelik eşya dükkan ve tezgahlarının açılması, restoranlar gibi bir çok hizmet amaçlı alanlar açılmış ve halkın gelir kapısı olmuştur.

Köy halkının büyük çoğunluğu buraya yerleşmek isteyerek dışardan gelenlere evlerini satarak yüklü bir gelir elde etmişlerdir ve bu gelir ile kendilerine yeni konutlar inşa ettirmişlerdir.

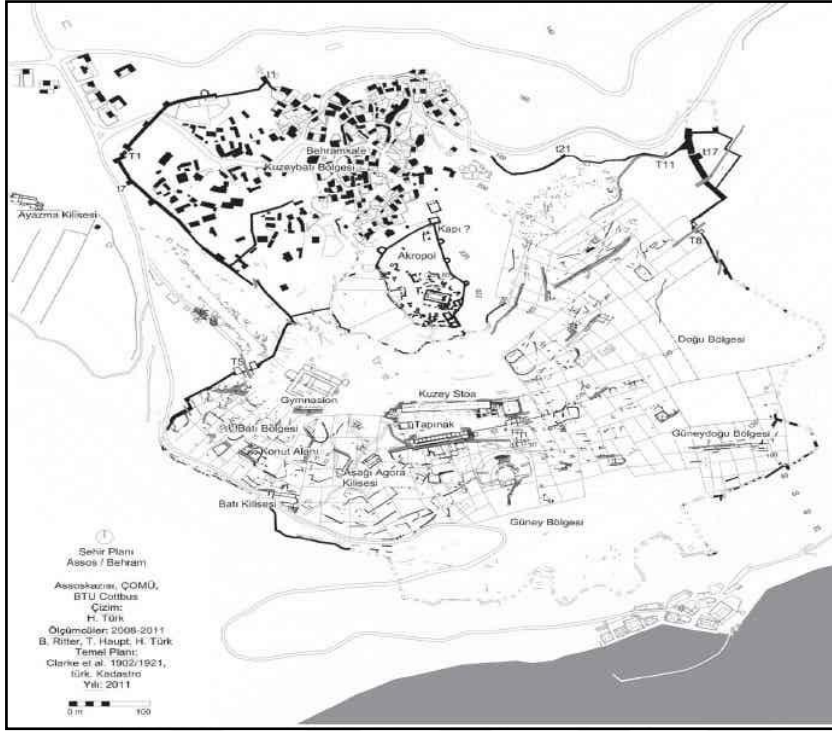
2.3. Tarihsel Gelişimi

2.3.1. Behramkale tarihi

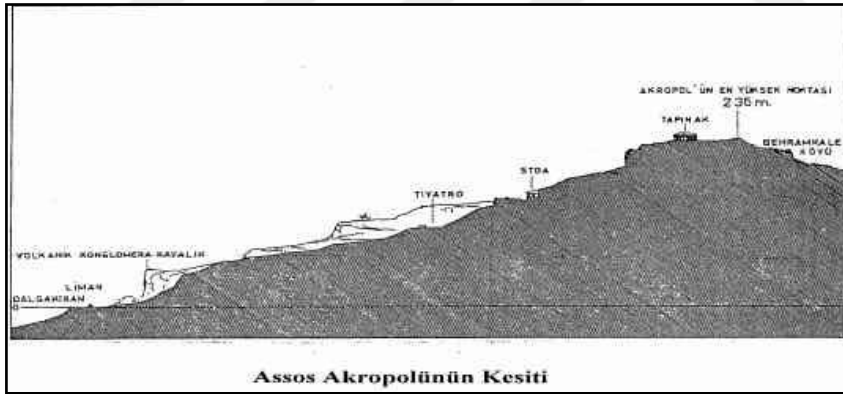
Behramkale (Assos) kentinin en eski yerleşim tarihi; Erken Bronz Çağı veya Erken Tunç Çağı olarak tahmin edilmektedir. Kent bu tarihlerden beri iskan edilmiş ve eski adının Pedasos olduğu, Assos isminin de buradan geldiği tahmin edilmektedir (Serdaroğlu, 1993, s:78-94).

Behramkale, M.Ö. 560 yılında Lidyalıların egemenliğine geçmiş olup, bu dönemde Behramkale- Truva yöresi ve Edremit Körfezi'nin en güçlü kenti durumundaydı. Bu dönemlerde Behramkale' de zengin demir ve gümüş yataklarının işletildiği bilinmektedir (Akurgal, 1973, s:89-103).

Behramkale M.Ö. 345-334'te ikinci kez kısa bir süre Pers yönetimine girer. Ancak Büyük İskender, Gracnicus Savaşı'ndan sonra M.Ö. 334 te tüm Mysia bölgesine özgürlüğünü kazandırır. Bunu Bergama krallığı dönemi ve (M.S. 133-130) Roma yönetimi izlemiştir. Savaş ve istilalarla dolu bu dönemde, Behramkale önemli bir merkez olarak kalmayı başarmıştır. Yeni binaların inşaatı aralıksız sürerken, Aristoteles'in varlığı Behramkale'nin bir felsefe merkezi olarak önemini kanıtlamaya yardımcı olmuştur. M.Ö. 4. Yüzyılda şehir surları, daha sonra 3. Yüzyılda tiyatro ve gymnasium, 2. Yüzyılda ise agora mabedi ve stoası yapılmıştır (Akurgal, 1973, s:89-103).

Şekil 2. 4. Assos şehir planı (Clarke, 1902)

Şekil 2. 5. Assos Akropolünün kesiti (Clarke, 1902)

M.Ö. 130'larda Roma egemenliği altına giren Behramkale, kent olarak asıl gelişimini de yine bu dönemde yapmıştır. Behramkale limanında yapılan ticaret ve Bizans döneminde piskoposluk merkezi oluşu, Behramkale'nin önemini bu dönemde arttırmıştır. En erken Hristiyanlığı kabul eden Batı Anadolu kentlerinden birisidir. Bunda en büyük etken; St. Paul ve St. Lucas'ın kenti ziyaretleridir. 1080 yılında Selçuklular tarafından alınan Behramkale daha sonra Romalılar tarafından geri

alınmıştır. Böylece Behramkale’de ilk Türk yerleşimi de Selçuklular Dönemi’nde başlamıştır. 1288 de artan Osmanlı baskısı 1330’da kesin bir egemenliğe dönüşmüştür. Bu dönemden sonra Behramkale sürekli olarak Türklerin yönetimine girmiştir (Serdaroğlu, 2005, s:11-18).

2.3.2. Tarihi yapı, kalıntılar ve özellikleri

Behramkale bölgesindeki tarihi yapı ve kalıntıları yerleşim olarak liman bölgesindeki yapılar, Assos antik kenti arkeolojik kalıntıları ve Osmanlı yapıları olarak üç grupta incelenebilir. Bunlar;

1. Liman bölgesi
2. Antik kent kalıntıları
3. Osmanlı dönemi yapıları

2.3.2.1. Liman bölgesi

Liman bölgesi deniz ile ilişkili olan tek yerleşim bölgesidir. Kıyı şeridinin dar ve ulaşımının zor olması bu bölgenin köy yerleşimi gibi gelişmesini engellemiştir. Limanın kendi işlevinde kullanıldığı zamanlarda inşa edilmiş gümrük binası, meşe palamudu depoları, han ve fırın işlevlerinin yer aldığı yapılar bulunur. Bu yapıların geneli geçirdikleri onarımlar ve işlev değişikliğinden kaynaklı restorasyonlardan dolayı özgün mimarilerini kaybetmişlerdir.

Liman bölgesine yukarıdan bakıldığında, onarılmış olan 19. Yüzyıl mendireğinin çevresindeki, daha eskisinin kalıntıları ve 90cm. genişlikte ve 2 m’yi geçkin uzunlukta antik mendirek taban taşları kolayca seçilebilmektedir. Bu mendireğin 50 m doğusunda daha küçük bir mendireğin tabanı rahatça görülebilmektedir. Bu küçük

mendereğin kıyıya bağlandığı noktada, suyu kıyıda kaynayan bir çeşme vardır. Büyük olasılıkla eski çağdan kaldığı söylenecek bu çeşmenin suyundan günümüzde de yararlanılmaktadır (Serdaroğlu, 2005, s:103).

2.3.2.2. Antik kent arkeolojik kalıntıları

Antik kent tepenin en yüksek kısmında kurulmuştur. Kent saldırılara karşı surlarla çevrelenmiştir ve bu surlar 3200 m uzunluğundadır. Antik kentteki yapı kalıntıları;

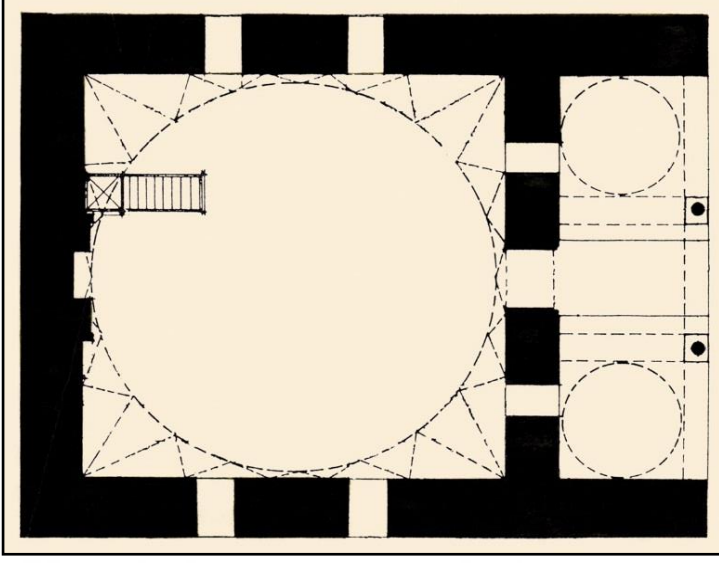
Şekil 2. 6. Antik kent kalıntıları haritası (URL3)

1. Athena Tapınağı (MÖ. 530)
2. Bizans çağındaki Akropol surları
3. Assos'un Hellenistik devir surları (MÖ. 4. yy)

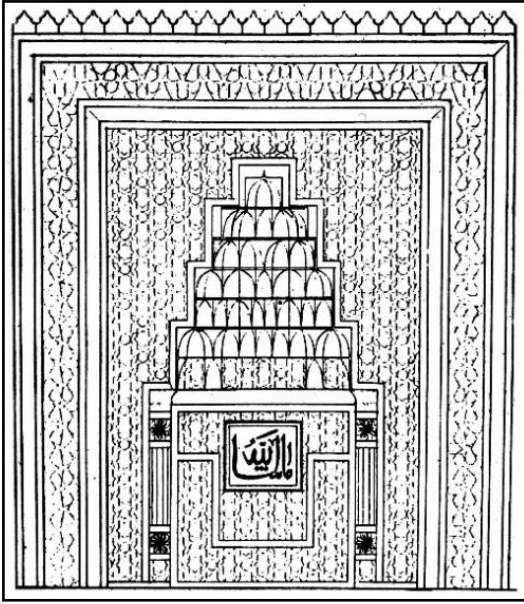
4. Batı kapısı (MÖ. 4. yy)
5. Hellenistik ve Roma Çağı nekropolü
6. Gymnasion (MÖ. 2. yy)
7. Agora Tapınağı (MÖ. 2. yy)
8. Agoranın kuzey stoası (MÖ. 3. yy)
9. Hellenistik dönemde inşa edilen dükkanlar
10. Agoranın güney stoası
11. Bouleuterion (Hellenistik dönem)
12. Roma Çağı hamamı
13. Tiyatro (MÖ. 3. yy'da yapılmış, Roma Çağı'nda değişikliğe uğramıştır).
14. Bizans Kilisesi
15. Doğu Kapısı

2.3.2.3. Osmanlı dönemi yapıları

Osmanlı dönemi yapılarından köy yerleşiminde yer alan en önemli yapı Hüdavendigâr camii dir. Çanakkale Vakıflar Müdürlüğü'nün büyük vakfiye defterinde Murad Hudâvendigâr Camii adıyla geçmektedir. Antik kentin kuzeyinde yer alan yüksek kaya kütesinin üzerine yerleştirilmiştir. Yapının kitabesi günümüzde bulunmadığı için yapının inşa tarihi ile ilgili bir bilgiye ulaşılamamaktadır.

Şekil 2. 7. Hüdavendigâr Cami planı (TDV İslam Ansiklopedisi, 1988, s:287)

Şekil 2. 8. Hüdavendigâr Cami (Serdaroğlu, 1995, s:107)

Cami, kare planlı bir harim ile yanları kapalı üç gözlü bir son cemaat yerinden oluşmaktadır. Son cemaat yeri dıştan düz bir çatı ile, içten ise ortada beşik tonoz ve yanlarda geçişleri pandantiflerle sağlanan iki küçük kubbe ile örtülüdür (Şekil 2.7). Ortadaki daha dar ve yüksek olmak üzere üç sivri kemerle dışa açılan son cemaat yeri iki yuvarlak kemerle de harime bağlanmıştır (Gemci, 1995, s:75-102).

Şekil 2. 9. Hüdevendigar Cami eski fotoğrafı (Serdaroğlu, 1995, s:107)

Cepelerde andezit taşı ile tuğla yapım malzemeleri kullanılmıştır. Yapının birçok elemanında devşirme malzemeler yer alır. Caminin minaresi bulunmamaktadır (Şekil 2.9). Bazı kaynaklarda minaresinin yıkıldığı belirtilmektedir ancak caminin bulunduğu konum göz önüne alındığında minarenin hiç yapılmamış olma olasılığı güçlü bir sebeptir.

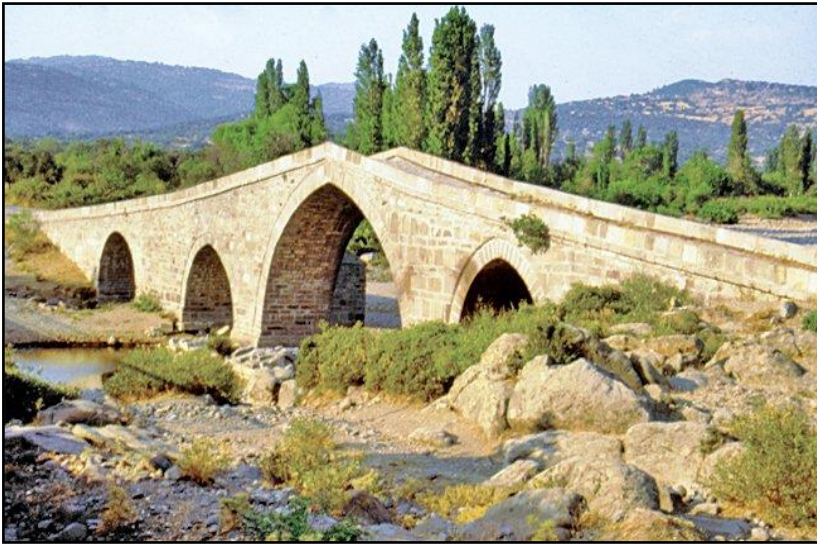
Şekil 2. 10. Hüdevendigar Cami sol cephe fotoğrafı (Asan, 2019)

Cami 1968 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restore edilmiştir. Bu restorasyonda da camiye minare eklemesi yapılmamıştır.

Şekil 2. 11. Hüdevendigar Cami ön cephe fotoğrafı (Asan, 2019)

Osmanlı dönemi yapılarından biride Behramkale Köprüsü'dür. Bu köprü Tuzla Çayı üzerinde bulunmaktadır. Köprünün yapılış tarihi ve kimler tarafından yaptırıldığı bilinmemektedir.

Şekil 2. 12. Behramkale Köprüsü (TDV İslam Ansiklopedisi, 1988, s:358)

Behramkale Köprüsü sivri kemerli üç gözlü, nispeten ufak boydaki köprülerin güzel bir örneğidir. Büyük göz 15 m., yanlardakiler ise 7 m. kadar açıklığa sahiptir. Kemerlerin muntazam ve oldukça itinalı işçiliğine karşılık bilhassa büyük kemerin iki yanındaki dolgular devşirme taşlardan gelişigüzel yapılmıştır (Şekil 2.12). Bu kısımlar belki de geç bir devirde tamir görmüştür. Ancak yine Behramkale’de Murad Hüdavendigâr Camii’nin de böyle devşirme malzeme ile yapıldığı düşünülürse bu ihtimal zayıflar. Semerdan şeklinde ortaya doğru yükselen köprünün iki yanında kalın taş levhalardan korkuluklar vardır (Ergenç, 1996, 08:4-16).

2.4. Geleneksel Mimarisi

2.4.1. Behramkale köyü yerleşim dokusu

Behramkale köyü, yapım tarihleri yapım teknikleri ve mimari özellikleri bakımından incelendiğinde dört farklı bölgeye ayrılabilir. Bu bölgelerden ikisi surların içinde kalırken diğeri bunlardan her kriterde farklılık göstererek yeni yerleşim yerinden oluşmakta ve surların dışında kalmaktadır. Bunun yanında köy dokusuyla bütünleşmiş liman bölgesi yer almaktadır. Bu bölgeler sınıflandırıldığında;

1. Liman Bölgesi
2. Antik Kent
3. Eski Yerleşim Bölgesi
4. Yeni Yerleşim Bölgesi

2.4.2. Köy yerleşim dokusunun incelenmesi

Behramkale yerleşim dokusu özellikleri incelendiğinde; yapıların cephelerinin ve sokakla ilişkilerinin incelenmesi, yapıların ve avluların birbiriyle konumlanması ve var olan sokak dokusu ile meydan oluşumlarının incelenmesi olarak ele alınmıştır.

Köyün en üst bölgesinde bulunan Hüdavendigâr Cami çevresindeki en özgün yapılar oldukça basit, sade kübik yapılar ve avluları da yapılar gibi oldukça basit, küçük ve birbirine yakın şekilde konumlandırılmışlardır. Köyün kayalık alana kurulmuş olmasından köyün sokakları organik bir düzenle oluşmaktadır. Topografyadan kaynaklı olarak bir düzen ve yönelim yoktur.

Yeni caminin bulunduğu bölgedeki yapılarda ise kübik formlar yerini daha dikdörtgenimsi yapılara bırakmaktadır. Bu yapılarda da aynı şekilde bir düzen ve yönelim bulunmamaktadır.

Dağın alt eteklerinde okul binasının yakınında yer alan yapılar ise mimari açıdan çok daha farklıdır. Yakın olan yapı konumlanmaları bu bölgede birbirinden oldukça uzaktır. Yapı formları burada da dikdörtgen olmasına rağmen genel yapı formu iki katlıdır. Bununla birlikte avlularda tek yapı görülmemekte farklı işlevler için kullanılan ek yapılarda yer almaktadır. Bu bölge bir nevi tampon bölgedir. Yeni yapılan yerleşim yeri ile eski özgün yapıların arasında kalmaktadır. Ancak bu yapıların tamamı sur içinde kalmakta ve dönemseller farklılıklar göstermesine rağmen hepsi Behramkale geleneksel mimarisini oluşturmaktadır.

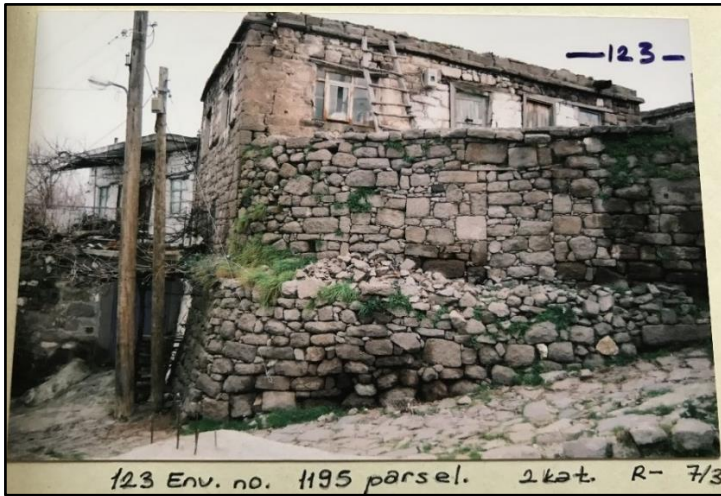
2.4.2.1. Yapıların cephe ve sokak ilişkileri

Eski köy yerleşiminde sokak dokusunu oluşturan esas elemanlar; taş örgü avlu duvarları, avluların giriş kapıları ve sokağa cephe oluşturan yapıların beden duvarlarıdır. Kayalık arazide konumlanmış olduğu için köydeki avlu duvarları genellikle yüksektir ve istinat duvarı olarak kullanılır. Avlu duvarları ve yapıların beden duvarlarındaki farklı taş örgüleri ve gelişmiş güzel avlu giriş kapıları sokaklarda hareketlilik sağlamaktadır. Avlulardaki özgün ana ve ek yapılar da sokak silüetine hareket getirmektedir.

Şekil 2. 13. Sokak dokusu (Asan, 2019)

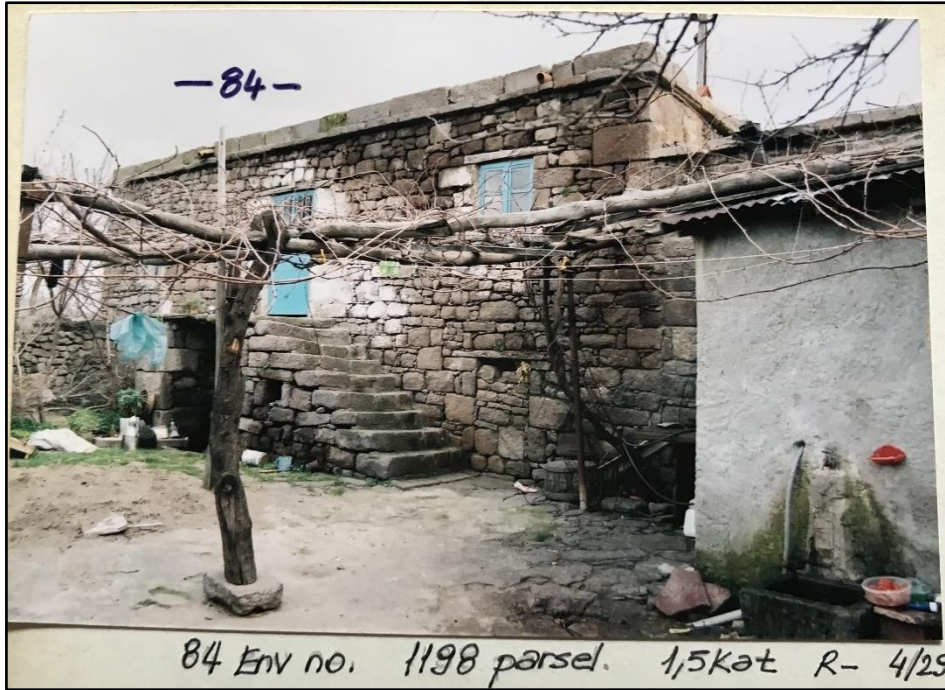
Yapıların birbirine yakın ve dağınık şekilde konumlandırılması sokaktaki monotonluğu bozarken, avlularda konumları köşelere denk gelen tuvaletler veya avlu içlerindeki fırınlar ve sokağa bakan duvarlarının çeperleri oval olan yapıları köyün sokak silüetini zenginleştirmektedir (Şekil 2.14).

Şekil 2. 14. Özgün sokak dokusu (Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü arşivi)

2.4.2.2. Yapıların ve avluların birbiriyle ilişkisi

Köyün genel yerleşiminin organik bir düzenle oluşmuş olması dolayısıyla var olan yapılar ve avluları düzensiz bir doku oluşturmaktadır. Ana ve ek yapılar genelde avluların köşelerinde yer almaktadır. Avluları oluşturan elemanlar birbirinin aynısı olmasına rağmen avluların boyut ve plan şemaları hepsinde farklılık göstermektedir. Bazı yapılarda ve avlularda köşe oluşturmak yerine oval taş duvarlar bulunmaktadır. Avlu biçimlenişleri yerleşim bölgelerini birbirinden ayıran önemli özelliklerden biridir. Avluların zeminleri antik ve doğal taşlarla kaplanmıştır. Bu taşların çoğu antik eserlerden devşirilmiştir. Avlu duvarlarının iç kısımlarında ocaklar yer yer taştan nişler yapılmıştır. Birçok avluda bunlara taştan yapılmış olan masa, sehpa ve oturmak amaçlı kullanılan küçük avlu elemanı eklentilerine rastlanır. Avlularda sıkça rastlanan bir diğer eleman ise ahşap pergolalardır (Şekil 2.15).

Şekil 2. 15. Avlularda bulunan ahşap pergola örneği (Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü arşivi)

2.4.2.3. Sokak dokusu ve meydanlar

Sokakların dokusunu yapıların ve avluların biçimlenişleri belirlemektedir. Köyün yapılaşmasında sokaklar da belirli bir düzen yoktur. Her sokak kendine özgü ve organik bir şekillenmesi vardır. Topografik ve yapıların yerleşimlerinden kaynaklı sokakları dardır. Hüdavendigâr Cami' ye çıkıldıkça sokaklar daha da daralmaktadır. Bazı sokaklar çıkmaz sokaktır ve yapıların avlu duvarları, avlu kapılarıyla sonlanmaktadır.

Yeni caminin oluşturduğu yerleşim bölgesinin daha düz bir alanda olması ve avluların birbirinden daha uzak olması buradaki sokakların daha geniş ve büyük olmasına sebep olmuştur. Buradaki sokaklarda spontane oluşumdur. Yeni caminin inşa edilmesi ve sosyal alanların bu çevreye açılması ve bu alanda diğer sokaklara göre geniş bir alan kalması burayı meydan olarak tanımlamayı sağlamıştır. Köydeki çoğu küçük sokak ve ana yoldan ulaşımı sağlayan sokakların hepsi meydanda kesişmektedir. Buradaki sokakların döşeme malzemesi farklılıklar gösterir. Yeni Cami ve çevresindeki sokakların geneli Arnavut kaldırımıdır. Hüdavendigâr Cami'ye doğru çıkarken doğal taş ve antik taş kaplı olan sokaklarda vardır. Meydandan geçerek Hüdavendigâr Cami ve tapınakla son bulan bir ana yol bulunur.

2.4.3. Geleneksel konutlar

Kayalık alanda kurulmuş olmasından dolayı spontane bir yerleşime sahip olan köyün bu özelliği, buraya özgü bir silüet ortaya çıkarmıştır. Köydeki yapıların eğim boyunca farklı kotlarda yer alması, yapıların kat sayılarını belirlemektedir. Avlular yaz mevsimlerinde yapıların iç mekanını gibi görev görmektedir.

Tepeye yakın kısımlarda yapılar tek katlı iken ana kütleler genellikle iki katlıdır. İki katlı olan yapı örneklerinde giriş katları ahır veya kiler olarak kullanılmıştır.

En özgün yapıların bulunduğu bölgedeki konutların ana mekanları kare formulu veya kareye yakın dikdörtgen şeklindedir. Bu ana mekanlar da geleneksel Türk evlerinde görülen bir duvarında ocak, diğerinde gusülhaneler ve yükükler yer alır. Konutlarda birçok plan tipine rastlanmaktadır.

2.4.2.1. Plan Tipleri

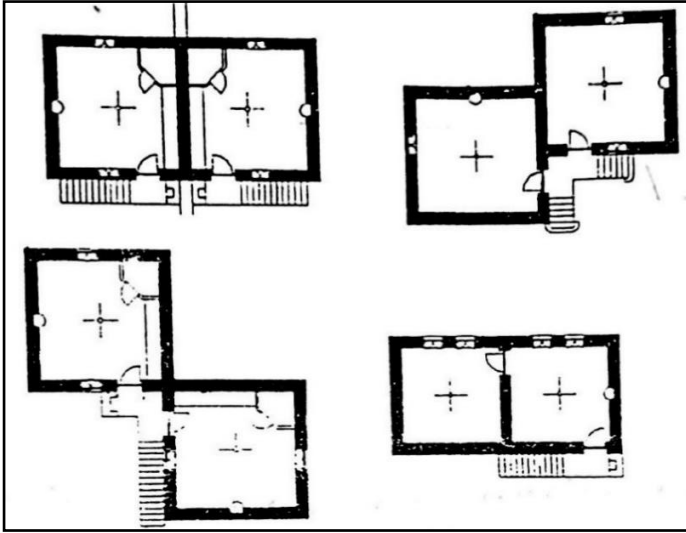
Behramkale geleneksel köy evlerinin plan tipolojileri, basit kübik veya dikdörtgen formlardan oluşan ana kütleler, tek ya da ihtiyaç doğrultusunda birkaç birimin bir araya geldiği kombinasyonlar bulunur. Evlerin planlarını ise genel bir kategorize sonucunda üç ana plan tipine ayırmak mümkündür. Evlerin plan tipleri kategorize sonucu çekirdek plan tipi, ön sofalı plan tipi ve iç sofalı plan tipi olarak adlandırılır (Serdaroğlu, 1993, s:78-94).

2.4.3.1.1. Çekirdek plan tipi

Çekirdek planı tipi, ahır ya da depo olarak kullanılan bir zemin kat ve dıştan merdivenle ulaşılan bir yaşam katından oluşmaktadır. Antik kent sınırları içerisinde izlerine rastlanmış olan, antik dönemden kalma güney yamaç evlerinin plan şemasına benzerliğinden dolayı; yerleşimdeki en eski plan şemasına sahip olduğu düşünülen bu evler, sınıflandırmada yer alan diğer konut tiplerinin de çekirdeğini oluşturmaktadır. Bu tek gözlü plan, kare ya da kareye yakındır (İçten içe 4 x 4, 4.5 x 5, 4 x 5 m). Mekanın ortasında ana kirişi taşıyan ahşap dikme yer almaktadır (Serdaroğlu, 2005, s:11-97).

Çekirdek plan tipinde nadiren de olsa görülen tek katlı sadece yaşam alanından oluşan özgün yapı örnekleri de bulunur. Bu tek gözlü plan şeması da kare ya da kareye yakındır. Yaşam alanları direk avluya açılmaktadır.

Çekirdek plan tipinin yan yana getirilerek ikili biçimde kullanıldığı örnekleri de bulunmaktadır (Şekil 2.16). Ana yaşam kütleleri olan odanın duvarlarının her birine ayrı ayrı fonksiyonlar yüklenerek her duvar özelleştirilmiştir. Duvarlarda bulunan dolaplar gusülhane ve yüklük olarak kullanılmıştır. Duvarlara ocak, niş ve mutfak birimleri fonksiyon olarak yüklenmiştir. Bu plan tipinin zemin katları direk avluya açılmakta ve ahır, depo, kiler gibi işlevlerde kullanılmaktadır. Asıl yaşam alanları ise yapı cephesine birleşik merdiven ile ulaşılan birinci katlardır. Tuvalet gibi farklı fonksiyonlar için kullanılan ek kütleler ana yaşam kütlelerinin dışında olup avlularda yer almaktadır.

Şekil 2. 16. Çekirdek plan tipi çeşitli kullanımları (Gemici, 1995, s:63)

2.4.3.1.2. Ön sofalı plan tipi

Ön sofalı plan tipi çekirdek plan tipinin önüne sofa eklenmesiyle oluşan plan tipleri ön sofalı plan olarak adlandırılır. Sofalar genel olarak yaşam hacmine geçişi sağlayan ve ocak, yeme içme işlevleri için kullanılmaktadır. Çekirdek plan tipinde de olduğu gibi zemin katlar ahır, kiler, depo v.b. işlevlerde kullanılırken üst katlar yaşam alanını oluşturmaktadır. Yaşam alanlarına ulaşımı sağlayan merdivenler genellikle dışarıda yer alırken sofada yer alanları da bulunmaktadır. Bu plan tipinde de ikili

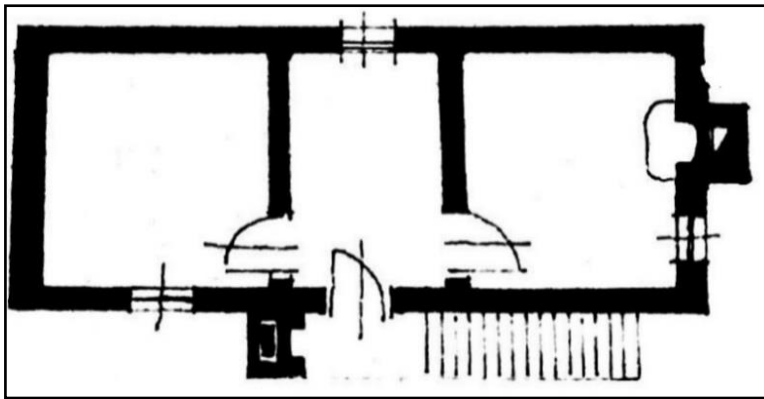
şekilde yan yana kullanılan örneklerine rastlanmaktadır. Bu ikili örneklerde çeşitli şekillerde yan yana kullanımlar görülmektedir (Şekil 2.17).

Şekil 2. 17. Ön sofalı plan tipi çeşitli kullanımları (Gemici, 1995, s:63)

2.4.3.1.3. İç sofalı plan tipi

İç sofalı plan tiplerinde iki yaşam alanı ve bir sofa bulunmaktadır. Sofalar iki yaşam biriminin ortasında yer almaktadır. Bu plan şeması sayesinde yapılarda özelleşmiş hacimler yer almaktadır. Ana yaşam mekanlarının haricinde iç sofada, ocak ve niş bulunan örnekler de yer almaktadır. Bu plan tipindeki konutlara giriş iç sofadan sağlanmaktadır (Şekil 2.18).

Şekil 2. 18. İç sofalı plan tipi (Serdaroğlu, 1995, s:105)

2.4.3.2. Cephe elemanları

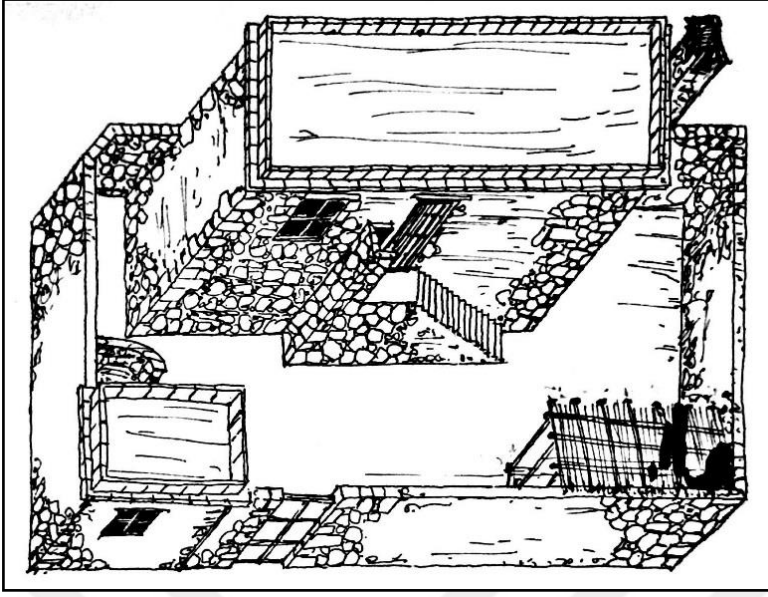
Cephelerin en önemli elemanı olarak köye özgü olan taş duvar örgüsüdür. Cephelerde farklı taş örgü teknikleri görülmektedir. Yapılarda bir düzen olmaması ve topografyanın da etkisiyle cephelerde belirli bir tipoloji bulunmamaktadır. Bu yüzden cephelerde ortak özelliklerden bahsetmek pek mümkün değildir.

Evlere girişler genellikle avlulardan sağlanmaktadır. Tüm konutlarda bulunmamasına rağmen birçoğunun girişi doğal taştan yapılmış birkaç basamak ve sahanlığı bulunur. Tek katlı yapılar daha basit kare planlı oldukları için girişleri cephelerin ortasından direk yaşam alanına ulaşır (Günümüze ulaşan en güzel örneği günümüzde türbe olarak kullanılan yapıdır) (Şekil 2.19).

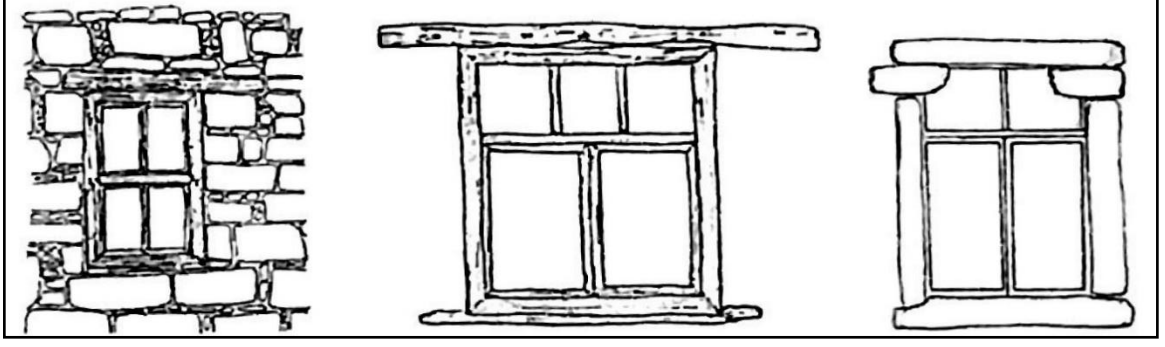
Şekil 2. 19. Köydeki türbe yapısı (Asan, 2018)

Yapımı daha eski olan iki katlı evlerde üst kata ulaşım giriş cephesine paralel uzanan yapıyla bitişik taş merdivenlerle üst katın giriş kapısına ulaşmaktadır. Alt kattaki ahır ve kiler olarak kullanılan alanların ise giriş kapıları direk avluya açılmaktadır.

Şekil 2. 20. Cephe perspektifi (Serdaroğlu, 1995, s:105)

Cephelerin diğer elemanları olan kapı ve pencereler sade ve ahşaptır. Kapı ve pencereler de cephelere hareket sağlamaktadır. İki katlı yapılarda alt katların genellikle kapıları çift kanat ve metal elemanlarla birleştirilmiş ahşap örneklerdendir. Kapı üstlerinde ki lentolar ahşap veya taştandır. Ancak bazı örneklerinde antik kentten alınmış doğal taştan lentolar kullanılmıştır. Yapıların ahır ve kiler olarak kullanılan kısımlarında genellikle pencereler yerlerini küçük açıklıklarla havalandırmayı sağlayan cephelerdeki boşluklara bırakır. Geleneksel evlerin pencerelerindeki açıklıkları geçmek için genelde ahşap lentolar kullanılırken taş lentoların kullanıldığı örneklerde görülmektedir. Özgün pencerelerdeki doğramalar malzeme olarak ahşaptır. Pencereler genellikle iki kanatlı veya giyotin olup ahşap geçme teknikleriyle yapılmıştır. Dikdörtgen planlı örneklerinde pencereler giriş kapılarının iki yanında yer almaktadır. Geri kalan pencereler cephelerin köşelerinde yer alır. Ahşap kepenkleri olan pencere örnekleri de vardır. Erken dönem örneklerindeki pencerelerdeki ölçüler 40cm ile 85 cm arasında değişiklik gösterir (Şekil 2.21).

Şekil 2. 21. Erken dönem pencere örnekleri (Altınsay, 1986)

Şekil 2. 22. Taş söveli karakteristik pencere örneği (Asan, 2018)

Şekil 2. 23. Ahşap söveli karakteristik pencere örneği (Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü arşivi)

2.4.3.3. Avlu elemanları

Behramkale köyü evlerinde avlular önemli yapı elemanlarındandır ve bu sebeple Yeni cami çevresindeki yapılarda avlular daha da büyüktür. Evlerdeki gündelik yaşamda avluların içlerinde bulundurdukları birçok fonksiyon sebebiyle iç yaşam alanlarının bir parçası olmuşlardır. Avlularda bulunan elemanlar; ana yapının yetmemesi üzerine yapılmış ek yapılar, fırınlar, nişler, tuvaletler ve ahşap pergolalardır.

Şekil 2. 24. Avlulardaki özgün fırın örneği (Asan, 2019)

Avluların giriş kapısı, tuvalet yapıları ve fırın üçlüsü geleneksel evlerin avlularında üçlü bir kombin oluştururlar. Genellikle bu üçlü kapıların birer yanında fırın ve tuvaletler olacak şekilde konumlanmıştır. Avlunun önemli elemanlarından biri olan fırınlar genellikle ekmek fırınlarıdır. Fırınlar, avlu duvarlarından ayrı veya duvarla birleşik olmak üzere iki ayrı örnekleri vardır. Fırınlar yığma taş tekniği ile içleri kubbe formludur. Ocakların üst örtüleri toprak damlıdır (Şekil 2.25).

Şekil 2. 25. Avlulardaki özgün fırın örneği (Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü arşivi)

Avlunun diğer önemli elemanlarından biride tuvalet yapılarıdır. Tuvalet yapıları da ana yaşam kütleleri gibi taş örgü tekniği ile yapılan toprak damlı birimlerdir (Şekil 2.26). En eski örneklerinde üstü açık olanları da mevcuttur. Kapıları tek kanatlı ahşap kapılardır. Genel olarak 1-2 m² lik bir alana sahiptirler. Tavan yükseklikleri değişiklik göstermektedir.

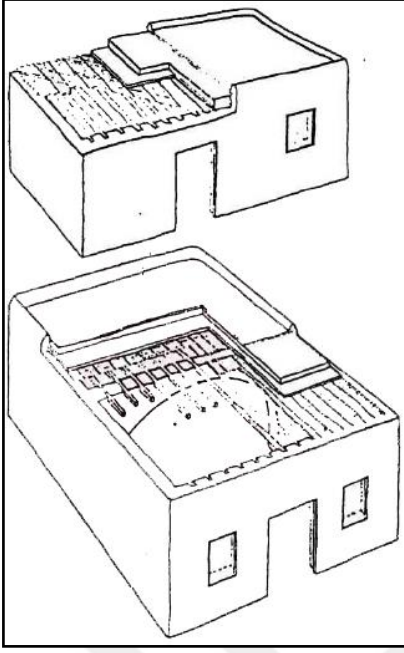

Şekil 2. 26. Avlulardaki tuvalet örneği (Asan, 2018)

Pergolalarda kullanılacak malzemelerin çok çeşitli olması zengin görseller sunmaktadır. Bu aynı zamanda sokak silüetlerine de zenginlik katmaktadır. Pergolaların en eski örneklerinde sarmaşıklarla üst örtüsü oluşturulmuşken ahşaptan üst örtüsü olan özgün örnekleri de mevcuttur. Yaz aylarında güneş ışınlarından korunmak ve altında iş yaparken ya da otururken rahatlık sağlamak için yapılmıştır. Pergolalar avlu duvarlarına ya da yapıların cephelerine yapışık bir şekilde görülmektedir.

2.4.3.4. Çatı elemanları

Behramkale köyü konutlarının özgün çatı örtüleri düz ve toprak damlı çatılardır. Düz damlı çatıları oluşturan ana taşıyıcı sistem; yaşama mekanının ortasında bulunan ahşap dikme tarafından taşınan, ana kiriş üzerinde, 30cm. – 40 cm. aralıklarla sıralanmış ahşap kirişleme üzerine yan yana dizilmiş düz ve 60cm. – 80 cm. boyunda ve 10cm. kalınlığa sahip taş bloklar ile oluşturulmuştur. Bu taş blokların üzerine, yerleşime yakın bir bölge olan Demirci yöresinden getirilen, yörede ‘çorak’ ismiyle adlandırılan su izolasyon özelliği yüksek, kayaların kırılmasıyla elde edilen toprak serilerek dam örtüsü tamamlanmıştır. Genellikle doğal taşlardan veya antik kent kalıntılarında toplanan kolon parçalarından yapılmış loğ taşları ise sıkıştırma işlemleri için kullanılmaktadır (Yazgan, 2004, s:62).

Şekil 2. 27. Düz damlı çatı yapımı detayı (Kocabıçak, 2017, s:48)

Çatılar yapıların plan formlarını yansıtmaktadır. Özgün dönem örneklerindeki yapıların plan şeması kare formlu iken ileriki dönemde inşa edilmiş özgün evlerde ise plan şeması dikdörtgen formludur ve bunlar çatı formlarına dönüşmüştür.

Şekil 2. 28. Behramkale köyüne genel bakış (Kocabıçak, 2017, s:60)

Geleneksel köy evlerinin en özgün konut yapılarında ki örneklerde bacalar da yapılar gibi taştan örülmüştür. Bir kısmının üzerleri çömlek kapaklar ile örtülüdür. Bacalar için genel bir boyut ve şekilden söz etmek mümkün değildir. Sadece genel olarak çatıların kenarlarında konumlanmaktadır.

2.4.3.5. Yapım teknikleri

Behramkale köy mimarisine özgün yapım teknikleri ve mimari özellikleri açısından Ayvacık'ta ki ve Gülpınar'da ki çevre köylerden farklılık göstermektedir.

Dokunun özgün olmasına sebep olan en önemli malzeme ise bu yöreye ait bazalt taşıdır. Köy mimarisinin yapı elemanı olan yığma taş duvarlardaki taşların yontulmaları, örgü teknikleri, taş boyutları ve taş aralarında kullanılan derzler farklılık göstermektedir. Yapıların yapım tekniği yığma taş duvar örgüsüdür. Yapılarda kullanılmış olan ahşaplar genellikle bu yöredeki çam ağaçlarından elde edilmektedir.

Şekil 2. 29. Ahşap lento örneği (Asan, 2017)

Şekil 2. 30. Yapı taş duvarları (Asan, 2017)

Kayalık zeminde kurulmuş olan köyün yapılarında temeller için 20-30 cm. kazılıp temel duvarları inşa edilmiştir. Zemin katlarda bulunan beden duvarları minimum 70cm. kalınlığından 100 cm. e kadar artan duvar kalınlıkları bulunmaktadır. Birinci katlarda ise duvar örgüsü 50cm – 70cm arasında değişen kalınlıkları bulunurken yapının iç kısmında oluşturulan dişlere birinci katın döşemesinin ana taşıyıcıları olan çapı 20 cm. -25 cm. ahşap kiriş yerleştirilir. Mekanın ortasına gelecek şekilde yerleşen ahşap kirişi taşımak için çapının büyüklüğü kirişle aynı ahşap dikme yer alır. Ana kirişlerin üzerineyse 8 cm. x 10 cm., 10 cm. x 10 cm., 10 cm. x 12 cm. kesitleri bulunan mertekler yerleştirilmiştir ve merteklerin üzerine 5 cm. kalınlığındaki kaplama tahtaları çakılarak döşemeler oluşturulmuştur (Şekil 2.31).

Şekil 2. 31. Ahır mekanından döşeme strüktür örneği (Asan, 2017)

Mekanın ortasına gelen bu dikmeler sade olup birkaç nadir örneğinde işlemler bulunmaktadır. Özgün yapıların çatı örtüleri daha önceden de bahsedildiği gibi düz damlı ve toprak örtülü çatılardır.

Köydeki yapıların ana kütleleri ve avlu duvarlarında kullanılan taş yöreye ait bazalt taşıdır. Erken dönem örneklerinden bazı yapılarda ise antik kentten alınan devşirme taşları görmek mümkündür. Hatta yapıların içlerinde bile bu devşirme malzemelerle yapılan bir çok elemana rastlanır. Yığma tekniğinde olduğu gibi duvarların iç ve dış yüzeylerindeki taşlar düzgün kesilmişken duvarın iç kısımları moloz taşları ile doldurulmuştur. Köşe taşları ise duvar örgüsündeki taşlara göre daha büyük boyutludur. Sokağa cephesi olan yapılarda ovalliği sağlamak için köşe taşlarında farklı kesimler görmek mümkündür (Şekil 2.32).

Şekil 2. 32. Pahlı yapı duvarı örneği (Asan, 2017)

Düzgün bir görüntü elde edebilmek ve yağmur sularının izolasyonunu sağlamak için kullanılmış üç ayrı harç bulunmaktadır. Erken dönem yapılarında görülen çamur harcı daha sonraları yerini yörede helik harcı diye adlandırılan harca bırakmıştır. Son olarak ise yöreye onarım yapmak için gelen ustaların geliştirdiği bir teknik olan oymacı birleşimi kullanılmıştır. Erken dönem konutlarında çamur harcına küçük taş ve çakıllarında eklendiği görülmektedir. Helik harcında ise kum, kireç ve çimento malzemeleri kullanılarak oluşturulur ve genellikle dikdörtgen planlı konutlarda görülmektedir. Oymacı tekniği ise çimento harcının içine sırlı kiremit parçaları, küçük taş parçaları ve antik kentten toplanmış küçük kalıntılar katılarak taşların arasına yapılan derzdir. Yapılara ait duvarların iç yüzeyleri sıvalı olduğundan taş örgüsünü içerde hissetmek mümkün değildir.

BÖLÜM 3. BEHRAMKALE' DE KORUMA ÇALIŞMALARI, MİMARİ BOZULMALAR VE RESTORASYON ÖRNEKLERİ

3.1. Türkiye'de koruma kavramıyla ilgili yasal düzenlemeler

Koruma kavramının başarıya ulaşmasındaki en büyük etken yasal düzenin iyi olması ve devlete ek olarak gönüllü kuruluşlarında desteği gerekmektedir. Türkiye'de kültür varlıklarının korunmasıyla ilgili ilk yasal düzenleme 13 Şubat 1869'da yürürlüğe giren Asar-ı Atika Nizamnamesi'dir. Değişen koşullar ve gereksinimler sebebiyle bu yasa 1874, 1884 ve 1904 yıllarında tekrar ele alınarak içerikleri değiştirilip genişletilmiştir. 1951 yılında ülke içindeki korunması gereken mimari öğeler ve tarihi anıtların korunmasında uyulacak ilkeleri ve programları saptayıp görüş bildirmek amaçlı Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Anıtlar Yüksek Kurulu kurulmuştur. Bu yasalar gereksinimlere cevap veremeyince eski yasaların tamamı yürürlükten kaldırılıp yerine Eski Eserler Kanunu çıkartılmıştır. 1710 sayılı Eski Eserler Kanunu ülkemizde tarihi çevrenin doku bütünüyle korunmasını sağlayan ilk yasadır. Yeni yasanın sağladığı olanaklardan yararlanarak, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu 1973-1982 yılları arasında 100'ü kentsel sit olmak üzere 417 sit alanı içinde 3442 anıtsal yapı ve 6815 sivil mimarlık örneği tescil edilmiştir. On yıl gibi bir süre yürürlükte kalan bu yasa politik baskılar ve kamuoyu tarafından olumsuz karşılanması gibi sebeplerden dolayı 21 Temmuz 1983'te kaldırılmıştır. Eski Eserler Kanununun kaldırılması üzerine yerine 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu yürürlüğe getirilmiştir (Ahunbay, 1996, s:135-138).

3.1.1. Kentsel sit kavramı

"Sit"; tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş

veya önemli tarihi hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alanlardır.

Kentsel sit alanı, Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tespiti ve Tescili Hakkında Yönetmelikte; “mimari, mahalli, tarihsel, estetik ve sanat özelliği bulunan ve bir arada bulunmaları sebebiyle teker teker taşıdıkları kıymetten daha fazla kıymeti olan, kültürel ve tabii çevre elemanlarının (yapılar, bahçeler, bitki örtüleri, yerleşim dokuları, duvarlar) birlikte buldukları alanlar” olarak tanımlanmıştır (Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu(2863).

Eski dönemlerden günümüze ulaşabilen kentlerin, mimari açıdan bütünlüğünü, var olan sokak ve mahalle dokusunu, yapıların birbiriyle olan ilişkisini koruyabilmiş alanlara kentsel sit denilmektedir.

Kültür varlıklarının tahrip ve yok edilmesi, tarihi dokuların hızlı bir şekilde bozulmaya uğraması gönüllü kuruluşlar ve sivil toplum örgütlerinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. ICOMOS Türkiye’de bu sebeple kurulmuş ve kentsel sit alanlarıyla ilgili “Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunması Tüzüğü” nü çıkarmıştır.

Tüzük tarihi kent ve bölgelerdeki özel ve kamusal yaşam alanları arasında uyum sağlamayı ve bu alanlarda mütevazı boyutlarda da olsa, var olan ve insanlığın belleğini oluşturan kültürel değerlerin korunmasını desteklemeyi hedeflemektedir. UNESCO’nun “Tarihi Alanların Korunması ve Çağdaş Rolü konusunda Tavsiye” (Varşova-Nairobi 1976) kararında ve başka birçok uluslararası belgede ortaya konulduğu gibi, “tarihi kent ve kentsel alanların korunması” deyimini tarihi kent ve kentsel alanların yasal koruma altına alınması, bakımı ve restorasyonu için gerekli adımların yanı sıra, geliştirilmeleri ve çağdaş yaşama katılmaları için gerekli uyarlamaları da kapsamaktadır (ICOMOS, 1987).

3.1.2. Arkeolojik sit kavramı

Arkeolojik sit alanı Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tespiti ve Tescili Hakkında Yönetmelikte arkeolojik sit alanı, “antik bir yerleşmenin veya eski bir medeniyetin kalıntılarının bulunduğu yer veya su altında varlığı bilinen ya da açığa çıkarılan korunması gereken alanlar” olarak tanımlanmıştır (Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu(2863).

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu arkeolojik sit alanlarının korunması ilkelerini ve kullanma ilkelerini belirlediği 658 Sayılı İlke Kararında arkeolojik sit alanını; “insanlığın varoluşundan günümüze kadar ulaşan eski uygarlıkların yer altında, yer üstünde ve su altındaki ürünlerini, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan her türlü kültür varlığının yer aldığı yerleşmeler ve alanlar” olarak tanımlamıştır (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu 658 Sayılı İlke Kararı).

Bir başka tanıma göre ise Tarih öncesinden (prehistorya) Endüstri Devrimi sonrasına kadarki döneme ait kalıntıların bulunduğu alanlar şeklinde tanımlanmıştır (Ahunbay, 1996, s:24-27). Yönetmeliklere göre bir alanın arkeolojik sit olarak kabul edilmesi; yazılı bilgiler, bilimsel araştırmalar, bilimsel ve çevresel gözlemler, bölgede sathi kalıntılarının bulunması, topografik yapı gibi özelliklere sahip olması gerekmektedir.

ICOMOS Türkiye'nin arkeolojik sit alanlarıyla ilgili “Arkeolojik Mirasın Korunması ve Yönetimi Tüzüğü” nü çıkarmıştır. Bu tüzükle arkeolojik mirasın yönetiminin değişik yönlerine ilişkin ilkeler ortaya konulmaktadır. Bunlar arasında kamu yöneticilerinin ve yasa koyucularının sorumlulukları, envanterleme süreçlerinin gerektirdiği mesleki yetenekler, belgeleme, kazı, araştırma, sürekli bakım, koruma, yeniden yapım, bilgi verme, sunuş, halkın erişimi ve kültür mirasının kullanılması ile

arkeolojik mirasın korunmasında görev alacak meslek adamlarının nitelikleri yer almaktadır (ICOMOS, 1990).

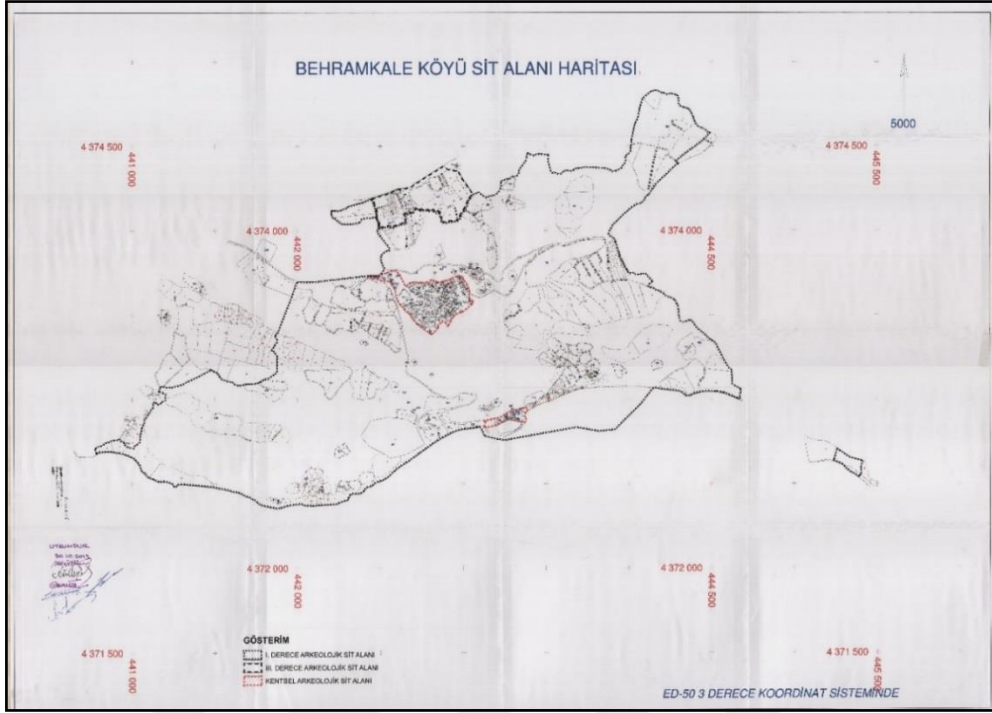
3.1.3. Kentsel arkeolojik sit kavramı

Arkeolojik sit alanı Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tespiti ve Tescili Hakkında ki Yönetmelikte, "Kentsel Arkeolojik sit"; 3386 ve 5226 sayılı Kanunlarla değişik 2863 sayılı Kanun kapsamına giren arkeolojik sit alanları ile birlikte korunması gerekli kentsel dokuları içeren ve bu özellikleri ile bütünlük arz eden korumaya yönelik özel planlama gerektiren alanlar olarak tanımlanmaktadır (Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu(2863).

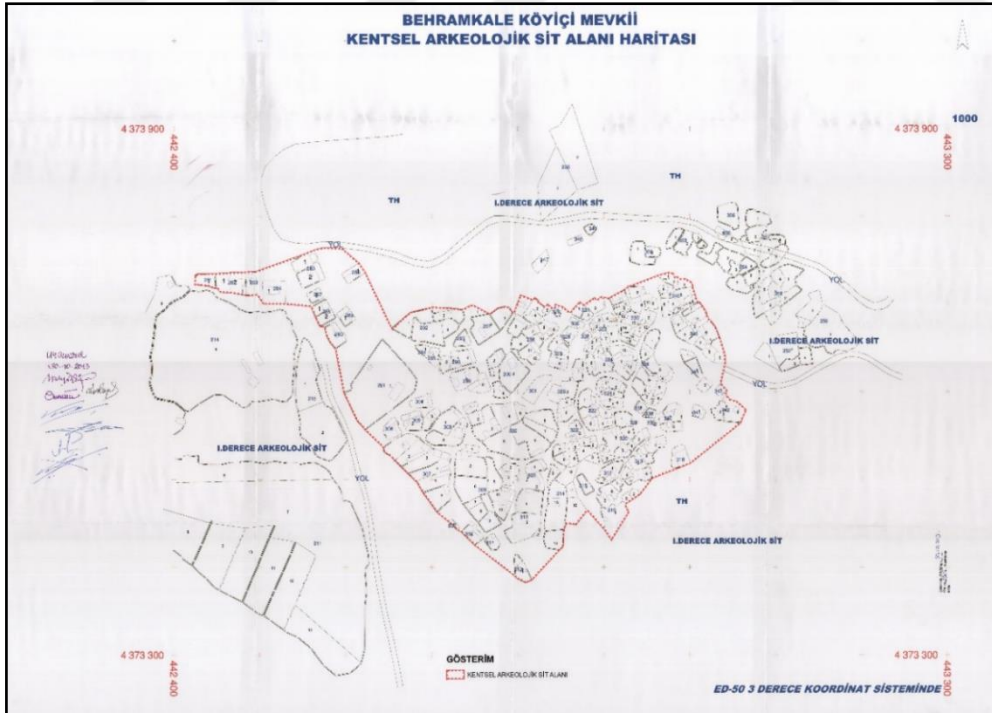
Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu kentsel arkeolojik sit alanlarının korunması ilkelerini ve kullanma ilkelerini belirlediği 658 Sayılı İlke Kararında kentsel arkeolojik sit alanını; Arkeolojik sitlerle, 2863 sayılı Yasanın 6. Maddesinde tanımlanan korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarını içeren ve aynı yasa maddesi gereği korunması gerekli kentsel dokuların birlikte bulunduğu alanlardır (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu 658 Sayılı İlke Kararı).

3.2. Behramkale köyü koruma çalışmaları

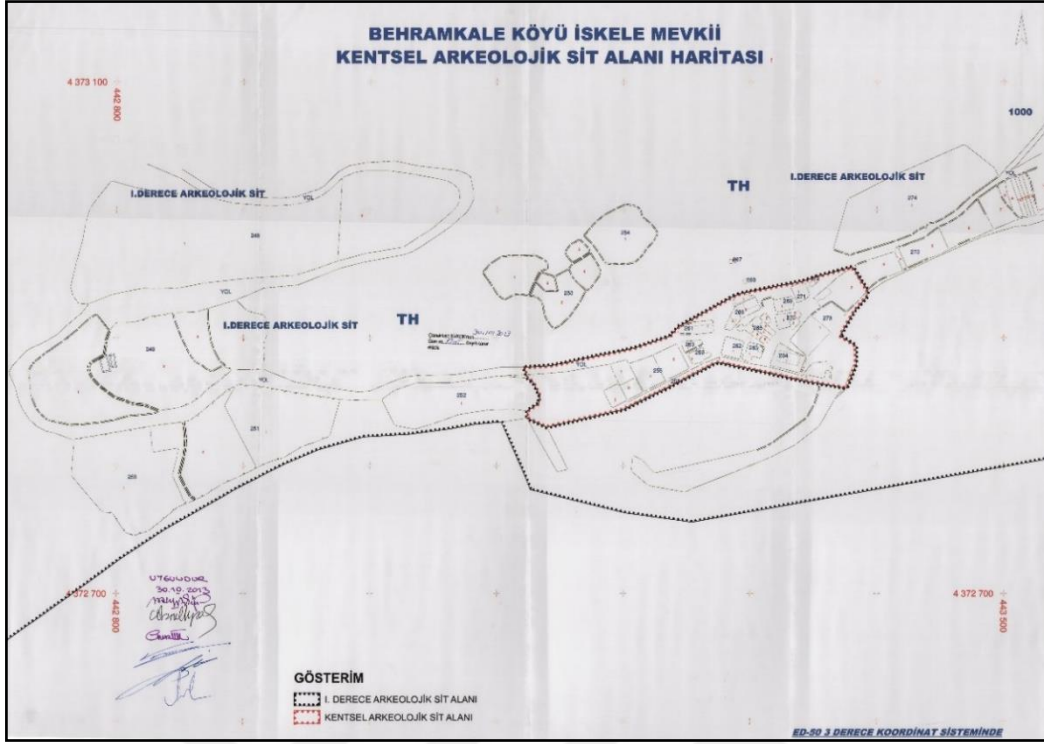
Antik liman olarak da adlandırılan İskele Mevkii, Assos Akropolü ve Behramkale Köy yerleşimi Gayrimenkul, Eski Eserler Ve Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından 10/07/1982 tarih ve 13956 sayılı karar ile arkeolojik sit alanı olacak şekilde tescil edilmiştir. Bu sit alanının derecelendirilmesini, Edirne Koruma Kurulunca verilen 06/04/1990/623 sayılı karar ile 1.derece arkeolojik sit alanı olması belirlenmiştir. Burada bulunan kentsel dokunun antik kentle özdeşleşmiş olması göz önüne alınarak tamamı koruma altına alınmıştır.

Şekil 3. 1. Behramkale köyü ve iskele mevki kentsel arkeolojik sit alanı haritası (Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü arşivi)

Şekil 3. 2. Behramkale köyü mevki kentsel arkeolojik sit alanı haritası (Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü arşivi)

Şekil 3. 3. Behramkale iskele mevki kentsel arkeolojik sit alanı haritası (Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü arşivi)

Behramkale köyünün halen bir koruma amaçlı imar planı bulunmamaktadır ve planın hazırlanması için gerekli olan tüm çalışmalar vefatından önce Prof. Dr. Ümit Serdaroğlu tarafından sürdürülmekteydi.

3.2.1. Behramkale köyü planlama kararları ve geçici yapılanma koşulları

Behramkale köyü içinde geçerli olan Çanakkale ili ve çevresine ait 1/25000 ölçekli çevre düzeni planı bulunmaktadır. Bu plan notlarına göre Çevre ve Şehircilik İl müdürlüğü uygulamalar yapmaktadır ve bazı bölgelerde ise belediyelerin mücavir alanları kendi kontrollerindedir.

Bu planlamada göz önünde bulundurulmuş en önemli husus; Çanakkale ili gibi bir çok sit alanının olduğu bir ilde arkeolojik, kentsel ve doğal sit alanlarını korumak, bu

alanları korurken turizm sektörünü desteklemek ve turistik potansiyeli mevcut potansiyelin üstüne çıkarmak ancak bu gelişmeyi yaparken planlı bir şekilde ilerlemesini sağlamaktır.

Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu koruma amaçlı imar planının var olmaması nedeniyle geçici yapılanma koşulları sunmaktadır. Köydeki ve limandaki imar ve restorasyon faaliyetlerinin hepsi bu yapılanma koşullarındaki kurallara göre yapılmaktadır. Bunlar;

I.derece arkeolojik sit alanı içindeki köy yerleşim alanı ve İskele Mevkii'nde;

a) Boş parsellerde yeni yapı yapılamaz.

b) 1/1000 ölçekli halihazır paftada işaretli ve kurulumuzca korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmiş yapı ve yapı kalıntılarının restorasyonu, restitüsyonu ve tamamlanması dışında yeni yapı yapılamaz, tescilli yapı ve yapı kalıntılarının plan dış konturları hiçbir şekilde değiştirilemez.

c) Sokak istikametleri, döşeme kaplamaları, karakter ve nitelik olarak değiştirilemez, beton, asfalt ve benzeri malzeme ile kaplanamaz veya mevcut döşeme sökülerek yerine başka bir malzeme kullanılamaz.

d) Tescilli yapı temel kalıntılarının zemin tespitini yapmak amacı ile yapılacak hafriyat çalışması müze denetiminde yapılacaktır.

e) Tescilli yapı ve yapı kalıntılarının restorasyon ve tamamlanma çalışması öncesi mevcut yapı ve kalıntının 1/50 ölçekli rölövesi hazırlanarak yeni teklifle birlikte

Koruma Kurulu'na sunulacak ve kurulca olumlu karar alınmadan herhangi bir uygulamada bulunulmayacaktır.

Yapılanma Koşulları:

1. Tescilli mevcut iki katlı yapıların üzerine silueti olumsuz etkilemeyecek 2. bir kat ilave edilebilir.
2. Tescilli yapı kalıntılarının tamamlanmasında;
 - a) Binalara kot verilmesi: Binaların yüksekliği yapının herhangi bir cephesindeki saçak silmesi kenarına kadar h: 6.00m'yi geçemez.
 - b) Çıkmalar: Tescilli yapı kalıntılarının tamamlanmasında yapının hiçbir yüzünde açık veya kapalı çıkma yapılamaz.
 - c) Balkon ve teras: Tescilli mevcut tek katlı yapıların üzerine verilen 2. Katların oluşumuyla 1. Kat üzerinde kalan alan teras olarak kullanılabilir.
 - d) Çatı ve saçaklar:
 - 1- Çatı parapetleri en çok h: 0.60m yüksekliğinde taş duvar şeklinde yapılacaktır.
 - 2- Parapette taş veya pişmiş toprak çörten kullanılacaktır.
 - 3- Tamamlanmalarda her türlü kiremit, eternit ve madeni örtü gibi meyilli çatı örtüsü yapılamaz.
 - 4- Teras çatı kaplaması geleneksel şekilde ahşap kirişler üzerine toprak örtü olabileceği gibi betonarme olarak da yapılabilir.
 - e) Tamamlanmalardaki yapılarda pencereler ile duvarın dolu boş oranı %25'tir.
3. Duvar örgü malzemeleri tabii taş olacaktır. Cephelerde herhangi bir şekilde beton elemanlar görülmeyecek, bu elemanlar taş yüzey arkasına gizlenecektir.

1993 yılında Bursa Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunca alınan kararla Behramkale köyünde tescil edilen ve tescili uzatılan yapıların listesi Çanakkale Kültür

Varlıklarını Koruma Bölge Kurulundan temin edilmiştir. Bu liste ekte yer almaktadır(EK1).

3.2.2. Behramkale’de planlama kararları ve geçici yapılanma koşulları sonucu

çıkan sorunlar

Yöre için en büyük sorun halen bir koruma amaçlı imar planının olmaması ve geçici yapılanma koşulları ile inşaatların yapılıyor olmasıdır. Halbuki köyün ve liman bölgesinin antik kent ile birlikte korunmasının istenme sebebi buradaki arkeolojik yapıya tahribat vermeden ve kendi kentsel dokusunu korumasına olanak verecek şekilde müdahaleler yaparak koruma anlayışına uygun biçimde yaşayışını sürdürmesidir.

Yörenin sit alanı ilan edilmesiyle birçok problemlerde ortaya çıkmıştır. Buradaki köy halkının konutlarına gelen ciddi kural ve kısıtlamalar halkın yeni yerleşim bölgesine kaymasına sebep olmuş ve mülklerini satma ihtiyacı doğurmuştur. Aynı zamanda köy halkına sit alanları ve koruma konularında bilgi ve eğitim verilmemesi halkın bilinçlendirilmemesi de bir diğer sorundur.

3.2.2.1. Mimari ve kentsel dokuda ortaya çıkan sorunlar

Behramkale eski köy yerleşiminde bulunan konutlardaki mimari müdahale ve onarımlar da çıkan sorunlar, konutların sahipliklerindeki değişim, yapıların işlevlerindeki değişim ve kullanıcı profilindeki değişimlerden kaynaklanmaktadır. Daha önceki bölümlerde de bahsedildiği gibi; halen eski yerleşimi kullanan yerli halk, eski köy evlerini satın alan şehirli yerleşimcilerin kullandığı ve turizm ve ticaret amaçlı kullanılan yapılardır.

Ticaret ve turizm amaçlı kullanılmak istenilen yapılarda işlev değişikliğinin yarattığı sorunlar görülmektedir. Örneğin konut olarak işlevlendirilmiş yapının turizm amaçlı konaklamaya hizmet edecek fonksiyonları içinde bulundurmaması yapıda özgün planın değişikliğine gidilmesine sebebiyet vermektedir.

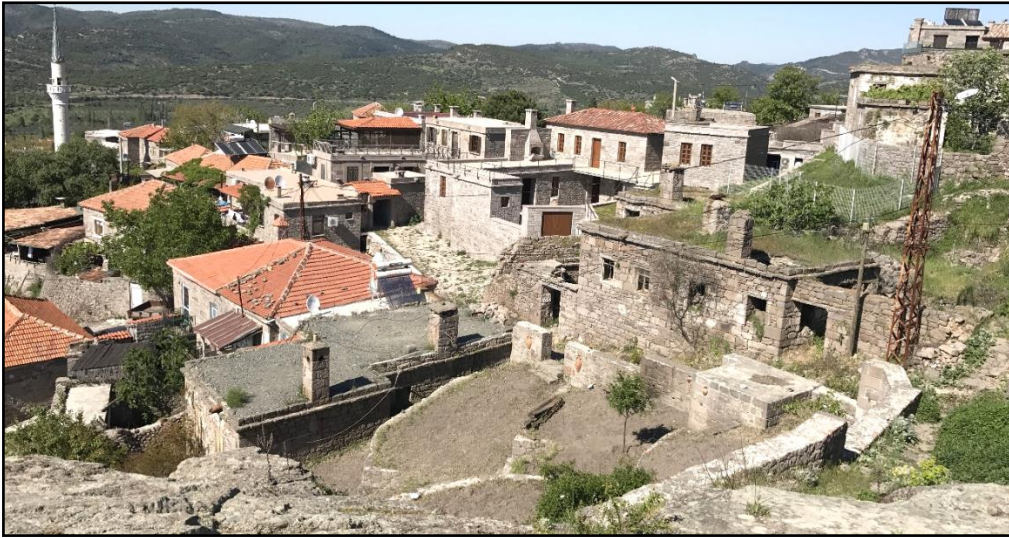
Yerli halk ise koruma altına alınan yapılarında kurallara uygun onarım ve tadilat için gerekli bütçeyi sağlayamamaktan şikayetçilerdir. Dışarıdan gelen konut sahiplerinin ise yaptırdıkları restorasyon ve onarım çalışmalarında köyün dokusuna ve silüetini bozacak şekilde mimari müdahale ve bir çok eklentiye yer verdikleri görülmektedir.

En eski yerleşim bölgesindeki yapıların onarım görmemesi ve kullanılmıyor olmasından kaynaklı çoğunluğu harabedir. Yapıların mimarisi, sokak biçimlenişleri ve avlu örneklerinin en özgün olanları bu bölgededir. Yeni caminin çevresindeki konutların birçoğu özgünlüğünü kaybetmektedir. Bunun en büyük nedeni en eski yerleşim bölgesindeki kısıtlı alanların yapılaşmaya uygun olmamasıdır. Bu bölgedeki yapılarda malzemeleri ve yapım tekniği teknolojik olanlara yerini bırakmaktadır. Sokakların bir kısmında asfalt dökülmüştür. Çatılarında günümüz malzemeleri kullanılmaktadır. Bunlar köyün dokusunu ve silüetinde bozulmalar yaratmaktadır. Yeni yerleşim bölgesi ise köyden ve köydeki özgün dokudan, mimari özelliklerinden tamamen farklılık gösterir. Bu yerleşim bölgelerindeki bozulmalar köyün genel silüetinde de bozulmalar olmasına sebebiyet vermiştir.

Şekil 3. 4. Behramkale köyü kuşbakışı (URL4)

Genel yerleşimdeki özgün çatı örtüleri toprak damlı, düz çatılardır. Bugün ise çatı örtülerinin birçoğu günümüz malzemeleri kullanılarak yapılmıştır. Tepenin en üstünden Hüdavendigar cami avlusundan bakıldığında bu bozulmalar gözle görülmektedir. Çatılara ihtiyaçlardan kaynaklı koyulan su depoları, güneş enerjileri ve hemen her evdeki antenler çirkin bir görüntü yaratmaktadır. Restorasyonlar sonucu özgün çatılara beton eklentiler yapılmıştır (Şekil 3.5).

Şekil 3. 5. Behramkale köyüne tepeden bakış (Asan, 2018)

Köyde ve liman bölgesindeki en önemli ortak sorunlardan biri otoparkların yetersizliğidir. Yaz aylarında artan turist sayısı ile orantılı olarak taşıt sayısının artması büyük bir problem oluşturmaktadır ve dar sokaklarda otopark olarak kullanılacak alan bulunamaması yaşayan halkın avlularını kendi araçları için otoparka dönüştürmelerine sebep olmuştur. Otopark sorunu çevresel problemlerin başında gelmektedir (Şekil 3.6). Liman bölgesinde otopark ve asıl trafik sorunu ilk çözüm bulunması gereken sorunlardır. Yapılaşmanın bile kısıtlı olduğu bu bölgede topolojik etkenlerden kaynaklı sahil şeridinin darlığı var olan yapıların yakınlıkları göz önüne alındığında otopark için kullanılabilir boş alan bulmak pek mümkün değildir. Sahil şeridindeki yolun darlığından dolayı tek araç geçişine olanak vermektedir bu ise sıkışan trafiğe neden olmakta bazı zamanlarda jandarma tarafından trafik akışı durdurularak limana inişe izin verilmemektedir. Otopark sorunu limana inen dar yolun kenarına oluşturulmuş park alanı ile limanın sonundaki kamp alanlarının üstünde kalan küçük bir araziyle çözülmeye çalışılmıştır.

Şekil 3. 6. Köyde yaşanan otopark sorunu (Asan, 2018)

3.2.2.2. Köyün sokak dokusu ve silüetinde ortaya çıkan sorunlar

Köyün en eski yerleşim bölgesi konumu itibarıyla dağın en üst kısımlarında ve sarp kayalıkta yer alması yapılaşmayı gelişigüzel bir şekilde ortaya çıkarmıştır. Bölgedeki yapıların arasında genellikle dar sokaklar kimi zamanda geniş alanlar ve sokaklar yerleşimin dokusunu yansıtmaktadır. Arazideki eğim yapılaşmaya avantajlar sağlamaktadır. Yapıların gün ışığını almasında, mahremiyetlerin korunmasında ve manzaranın kesilmemesinde olanak verir.

Şekil 3. 7. Köy yapılarındaki değişimler (Asan, 2018)

Köyde Yeni cami çevresindeki yerleşim bölgesi de kısmen benzer özellikler gösterirken yeni yapılaşmanın olduğu alan tamamen farklıdır. Daha gridal bir düzene sahiptir. Dokuya en fazla bozulmayı sağlayan günümüz malzemelerinin yapılarda, sokaklarda kullanılmasıdır. Turizm ve ticaret amaçlı kullanılan konutların yaptıkları muhdes ekler silüeti bozan etkenlerdir. Yapılan pergolalar ve giriş kapılarının üstlerine yapılan saçaklar, çatı tipleri ve örtü malzemelerindeki değişimler, kapı ve pencere doğramalarında değişik malzeme ve yöreye özgü olmayan tiplerin kullanılması, metal avlu kapıları ve metal pencere kepenklerinin oluşturduğu bozulmalar alanı olumsuz etkilemektedir.

Şekil 3. 8. Yapılara sonradan eklenen ferforjeler (Asan, 2017)

Şekil 3. 9. Yapılara sonradan eklenen metal kepenkler (Asan, 2017)

Dokunun silüetini bozan başka bir etkende köyün girişinden Hüdavendigar cami ve tapınak ile sonlanan köy içi yolu boyunca sağlı ve sollu uzanan buradaki halkın açtığı hediyelik eşya tezgahlarıdır (Şekil 3.10). Tezgahların yetmediği yerlerde avlu duvarlarının veya ip gerilerek asılan eşyalar dokuyu algılamaya olanak vermemektedir. Tezgahların haricinde yapıların zemin katlarında dükkana dönüştürülen alanlar ve bunların sokağa taşması bir diğer etkendir. Bu dükkân ve pansiyonların taktığı belirli yerlere yerleştiği gelişi güzel tabelalar da silüete olumsuz etki etmektedir.

Şekil 3. 10. Köy iç yolundaki hediyelik eşya tezgahları (Asan, 2018)

3.2.2.3. Tek yapı ölçeğinde ortaya çıkan sorunlar

Behramkale köyündeki yoğun bozulma yerleşimin genel silüetinde ve sokak dokusunda olsa da, yapı ölçeğinde de bozulmalar görülmektedir.

Tek yapı ölçeğinde korumanın yapılması satın alan kişinin günümüz fonksiyonlarını yapıya entegre etmek istemesiyle yapılan ekler sebebiyle yapılar zarar görmüştür. Denetimlerin yetersiz olması ve koruma amaçlı imar planı olmadan restore edilmesi yapıların büyük ölçüde değiştirilmesine yol açmıştır. Pencere, kapı gibi birçok yapı elemanı muhdestir. Mimarların koruma kavramına bakış açısına göre yapıların restoreleri değişmiştir.

Yerel halkın veya şehirli yerleşimcilerin yapılarda sebep oldukları ekler ve değişimler özgün mimariye uygun değildir. Köy halkı günümüz ihtiyaçlarından kaynaklı işlevleri yapılara entegre etmek isteyip ekler ve tadilatlar yaparken, şehirden gelen kişilerin ise kent yaşamındaki alışkanlıklarını yapılara adapte etme isteği

bozulmaları yaratmaktadır. Günümüzdeki insanların ihtiyaçlarının değişmesi ve çeşitlenmesi yapılarıdaki plan değişiminin en temel nedenini oluşturur.

Ticari amaçlı kullanılan yapılarda ise yapılara verilen yeni işlevlerden dolayı değişimler görülmektedir. Bu yapılarda ki en büyük değişim yaşam alanları ve avlu organizasyonlarında görülmektedir. Yapılara yapılan ekler ve değişimlerden dolayı özgün mimariyi algılamakta zorluk çekilmektedir.

3.2.2.3.1. Planlarda ortaya çıkan sorunlar

Geleneksel köy evlerinde ki oda sayısı genelinde 2 veya 3 odadan oluşmaktadır. Konutların alt katları kiler, depo ve ahır gibi işlevler de kullanılırken üst katlar yaşam mekanları olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu mekanlar modern konutlar gibi özelleşmiş işlevler üstlenmemişlerdir.

Behramkale geleneksel konutlarında plan organizasyonları ve buna bağlı olarak verilen işlevlerde değişimler görülmektedir. İnsanların var olan ihtiyaçlarının zamanla gelişip değişmesi yapıların planlarında da değişimlere sebebiyet vermektedir. Yaşam koşullarındaki değişimler konutların kullanıcılarının ihtiyaçlarını karşılayamaması sonucunu doğurmuştur. Modern konutlardaki özelleşmiş mekanlar olan mutfak, banyo gibi işlevleri geleneksel konutlara eklemeyi istemektedirler.

Burada yaşayan yerli köy halkının gelenek haline getirdiği evin evlenen çocuğu için avlu içinde çoğu zamansa ana yapıya bitişik yeni bir yaşam mekanı inşa edilmektedir. Ana kütlede yetersiz kaldığı durumlarda depo, kiler, kömürlük, garaj, atölye gibi amaçlar için kullanılacak kapalı veya yarı açık yapıların yapıldığına sıkça rastlanmaktadır.

Dışarıdan merdiveni bulunan konutlarda sahanlıklar, kapatılarak rüzgarlık olarak kullanılmaktadır (Şekil 3.11). Bazı konutlarda ise sahanlıklar yine kapatılıp mutfak olarak kullanılır.

Şekil 3. 11. Yapılarda sahanlık kullanımındaki değişim (Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü arşivi)

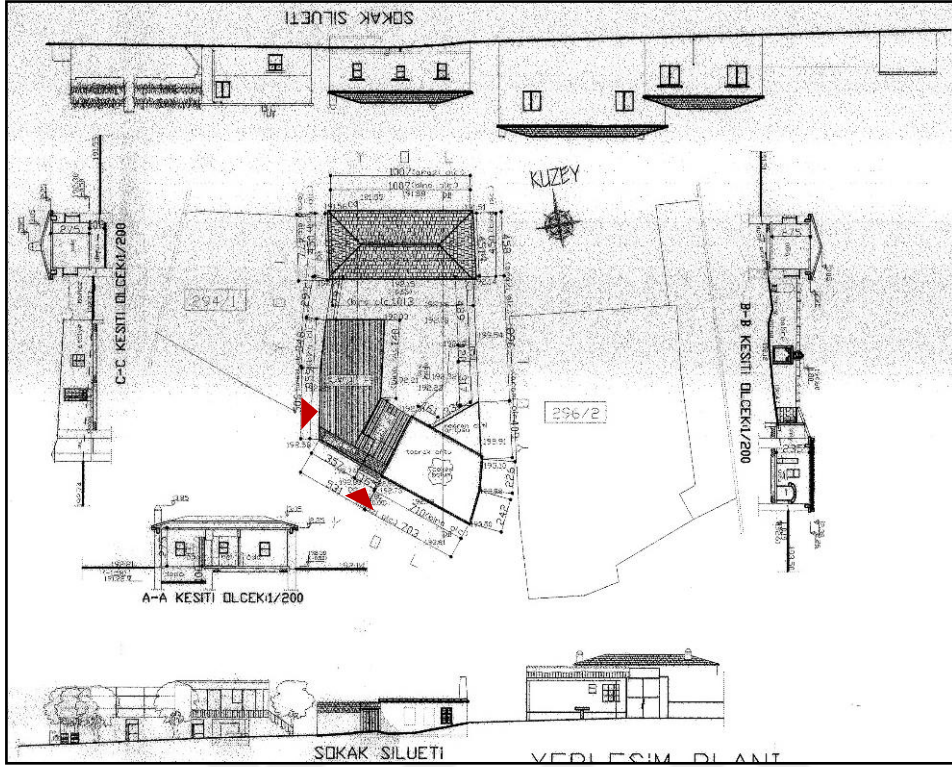
Yapılarda en önemli değişiklik ıslak hacimlerin yapı içerisine alınmasıdır. Odalardan kimisi mutfaka dönüştürülürken kimisinin bir bölümü bölünerek tuvalet olarak kullanılmaktadır. Bunların yapı içlerine alınmasıyla ıslak hacimlerin tesisat ve tefrişleri de yapıya sonradan eklenmişlerdir.

Bu bölümde incelenecek örnek konut projesi 295 nolu parselde bulunan Rıdvan Özkan evidir. Yapının rölöve ve restitüsyon projeleri Mimar Özlem Saydan Koyuncu tarafından hazırlanmıştır.

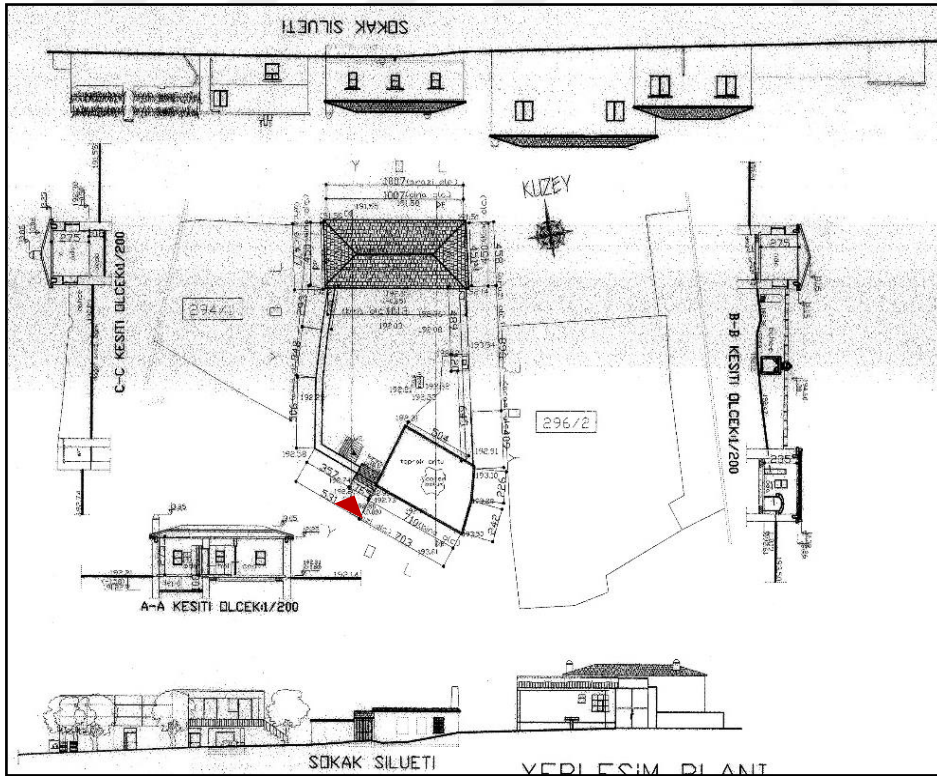

Şekil 3. 12. 295 nolu parsel haritasında konumu (URL5)

Konutun rölöve ve restitüsyon projelerindeki vaziyet planlarında yapının çevre parsellerle ve sokak ile ilişkisi görülmektedir. Rölöve vaziyet planında avluya eklenen mekanların, parsel girişinde değişimlere sebebiyet vermiştir. Yeni mekanlar ve yeni açılan giriş rölöve vaziyet planı üzerinde renklendirilerek işlenmiştir (Şekil 3.13). Yapının varsayılan özgün girişi ve avlu biçimlenişi restitüsyon vaziyet planı üzerinde görülmektedir (Şekil 3.14).

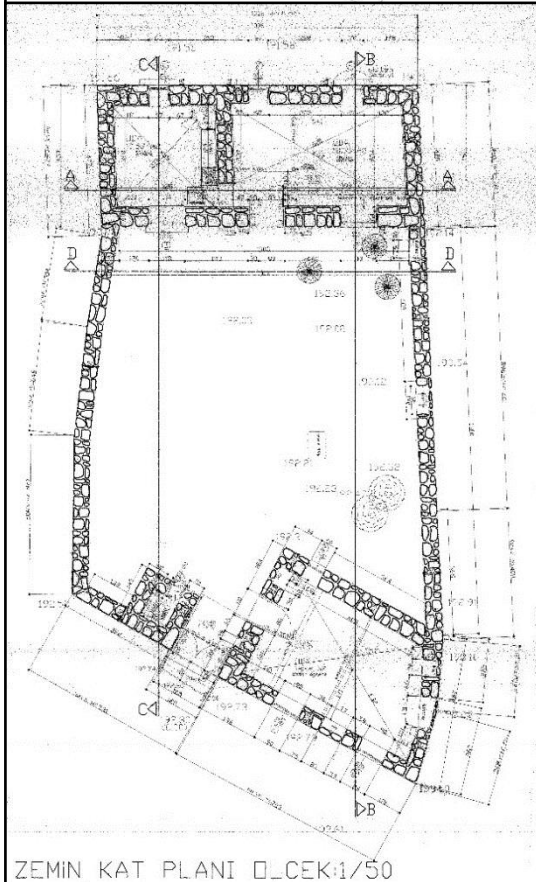
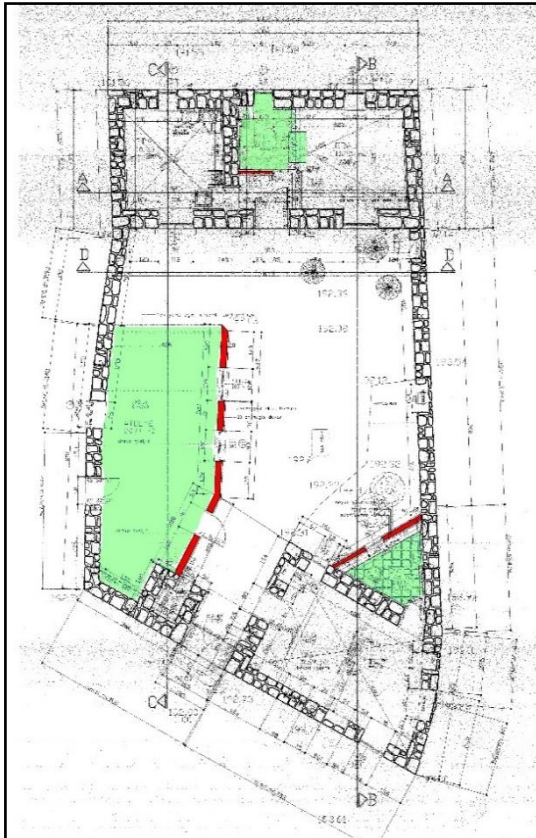
Şekil 3. 13. 295 nolu parcel rölöve vaziyet planı (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Şekil 3. 14. 295 nolu parcel restitüsyon vaziyet planı (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Yapıda yaşam alanı duvar ile bölünerek mutfak olarak özelleştirilmiştir. Avlusunda ise duvarlar eklenerek atölye ve tuvalet mekanları oluşturulmuştur. Yeni mekanlar ve muhdes duvarlar planlar üzerinde renklendirilerek işlenmiştir (Şekil 3.15). Yapının plan organizasyonuna sonradan eklenen atölye için avlu duvarına sokaktan girişi sağlamak amacıyla kapı açılmıştır. Atölyenin sokakla ilişkisini kurmak ve aydınlatmayı sağlamak amaçlı pencere eklenmiştir. Yapının varsayılan özgün yaşam alanları ve avlu biçimlenişi restitüsyon projesinde görülmektedir (Şekil 3.16).

ZEMIN KAT PLANI □_CEK:1/50

Şekil 3. 15. 295 nolu parsel rölöve zemin kat planı (Mimar Özlem Saydam Koyuncu) **Şekil 3. 16.** 295 nolu parsel restitüsyon zemin kat planı(Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Ana kütle içindeki ocaklar zamanla işlevini yitirerek korunup süs objesi haline gelmiş veya değiştirilerek yerini şömineler almıştır.

3.2.2.3.2. Cephelerde görülen değişimler

Behramkale köy yerleşiminde zamanla meydana gelen değişimler, cephelerde de görülmektedir. Günümüzde değişen ihtiyaçlar ve yapım tekniklerindeki değişen teknoloji ile cephelerde özgün dokuyu bozan değişiklikler ortaya çıkmıştır. Restorasyonlar ve onarımlar sonucu planlardaki değişimler cephelere de yansımıştır.

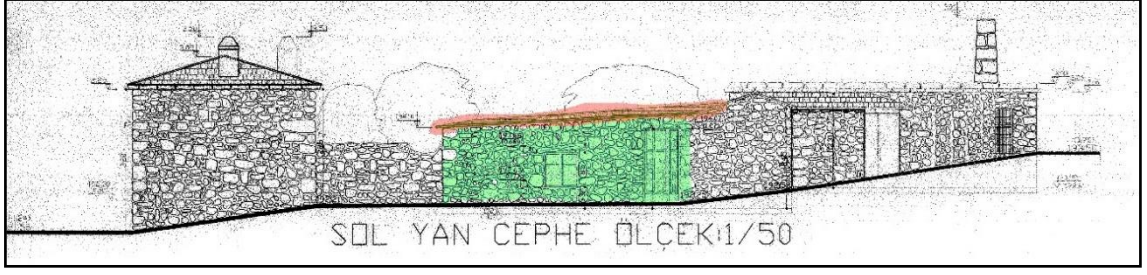
Konutların kapı ve pencere doğramalarının ahşap olması ve bu malzemelerin zamanla bozulmaya uğraması, orijinal malzemelerin yerini pvc, alüminyum, demir gibi malzemelere bırakmıştır. Bunun en önemli sebebi ahşaba oranla daha dayanıklı olmalarıdır. Bu malzemelerin değişimi aynı zamanda özgün oranlarında ve boyutlarında da değişikliklere neden olmuştur. Bazı yapılarda ise kapıların üzerlerinde kiremit örtülü saçaklar bulunur. Özgün yapılarda pencere kepenkleri ahşap iken günümüzde metal kepenkler ve pencere üstlerinde saçaklar görülür.

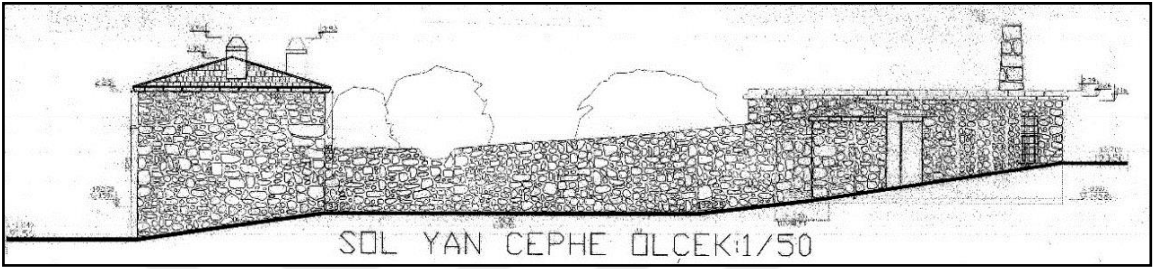
Şekil 3. 17. Cephelerdeki sahanlık değişimleri (Asan, 2019)

Merdivenleri dışarıdan olan bazı konut örneklerinde ise merdiven sahanlıkları balkonlara dönüşmüştür. Bu ise geleneksel cephe karakterinde bulunmayan balkon hacmini cepheye ekleyerek özgün cephe karakterini bozmaktadır.

Örnek projedeki plan değişimleri cephelere de yansımaktadır. Yapının sol yan cephedeki avlu duvarına sonradan açılmış kapı ve pencere açıklıkları görülmektedir. Aynı zamanda yapıya avlu duvarına oturtulmuş eternit çatı örtüsü eklenmiştir. Bu değişiklikler rölöve sol yan cephe çizimi üzerinde renklendirilerek işlenmiştir (Şekil 3.18). Yapının varsayılan özgün cephesi restitüsyon projesinde görülmektedir (Şekil 3.19).

Şekil 3. 18. 295 nolu parsel rölove sol yan cephe (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

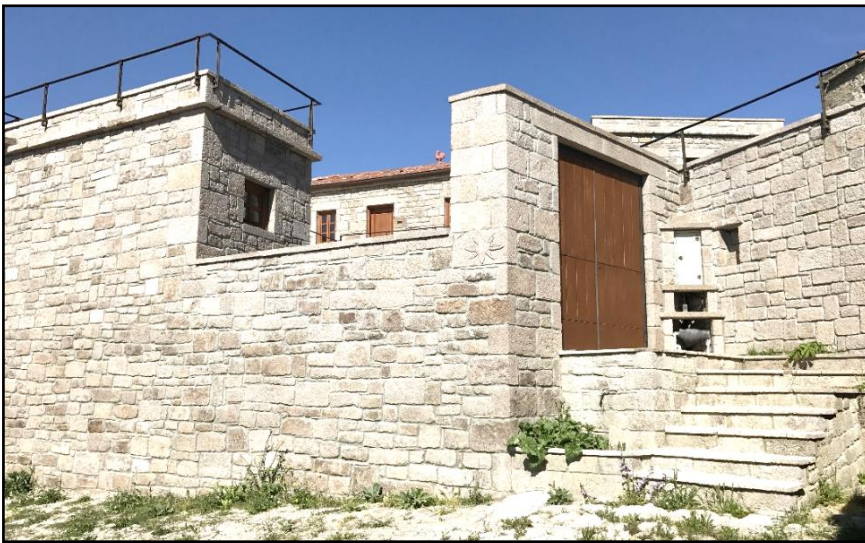
Şekil 3. 19. 295 nolu parsel restitüsyon sol yan cephe (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Cephelerdeki diğer değişim ise avlu kapılarında ki malzeme ve boyut değişikliğidir. Otopark sorununun artması araç sahibi olan halkı avlularının bir bölümünü park alanı olarak kullanma ihtiyacını doğurmuştur. Buda avlu kapılarının formlarında değişim ve büyüme gerekliliğini getirmiştir.

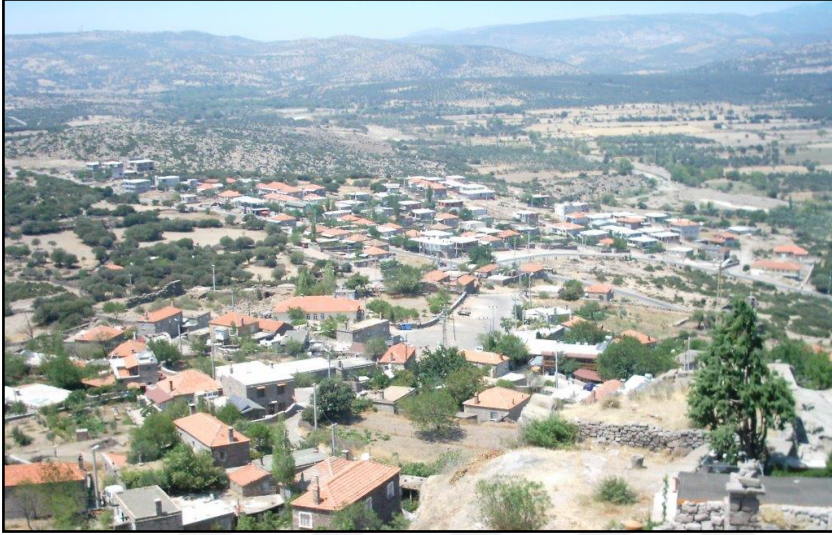
Şekil 3. 20. Avlu giriş kapılarındaki değişim (Asan, 2019)

Ticari amaçlı kullanılacak yapılarda ki avlu onarımlarında yapılar veya eklenen işlevlerin sokaktan algılanması için kapı açıklıkları arttırılmaktadır. Aynı zamanda geleneksel köy evinin mahremiyet duygusuna karşı bir duruş oluşturan avlu duvarlarının yüksekliğindeki değişim ve açıklıkların artması silüette bozulmalar yaratmıştır (Şekil 3.21). Aynı zamanda turistik ve ticari amaçlı kullanılan yapılardaki tabelalar ve ek elemanlar cephelerin karakterini bozmaktadır.

Şekil 3. 21. Restore edilen yapılardaki cephe değişimleri (Asan, 2018)

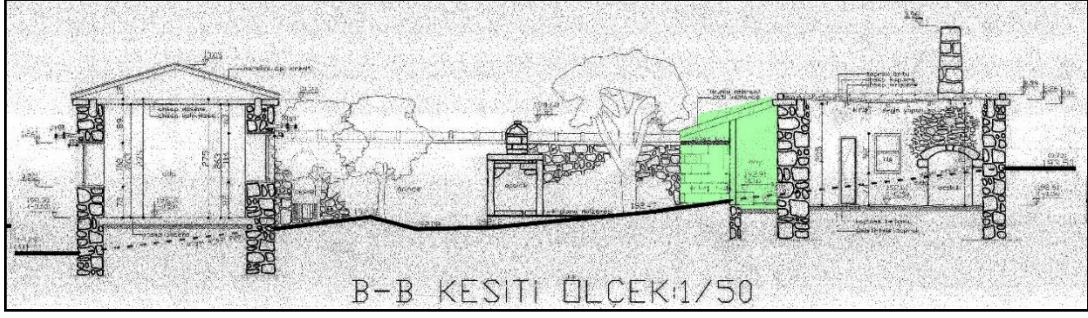
Yeni yerleşim bölgesi ele alındığında eski köy yerleşiminden tamamen farklılıklar gözlenir. Yapıların plan formları ve malzeme kullanımlarında ki farklılaşma ile günümüz teknolojilerinin kullanılmasından dolayı köy evlerinin özgün karakterleri görülmemektedir.

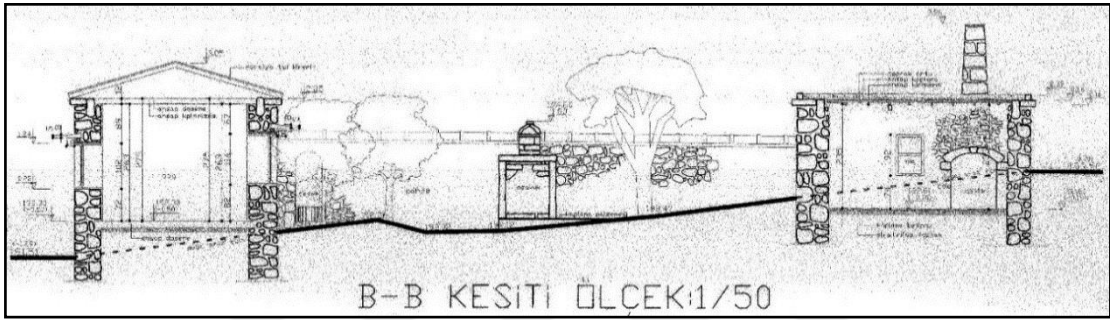
Şekil 3. 22. Yeni yerleşim bölgesindeki yapılara kuşbakışı (URL6)

3.2.2.3.3. Avlu ve avlu girişlerinde görülen değişimler

Avlular, geleneksel köy hayatında gündelik faaliyetlerin yapıldığı, yaz aylarında yaşam alanlarıyla bütünleşen ancak sokakla duvarları sayesinde mahremiyeti olan mekanlardır. Bu yörede avlular yaşam alanlarını birbirinden ayıran ve sokakla ilişkisini kesen yüksek taş duvarlar ile çevrilidir. Günümüzde avlularda da değişim gözlenmektedir. Yeni yaşam ihtiyaçlarının ortaya çıkmasıyla avlulara ek yapılar yapılmaktadır. Ek yapıların yapılmasında belli başlı gerekçeler vardır. Erzak, yakacak gibi malzemeleri depolama ihtiyacı, ahır ihtiyacını karşılamak, evlenen çocuklarının barınma ihtiyacını karşılamak, ana yapının küçük gelmesi, konutların turistik ve ticari amaçlı kullanılmasının getirdiği ihtiyaçları karşılamak, otopark sorununun getirdiği garaj ihtiyacı ek yapı yapılması gereğini doğurmuştur.

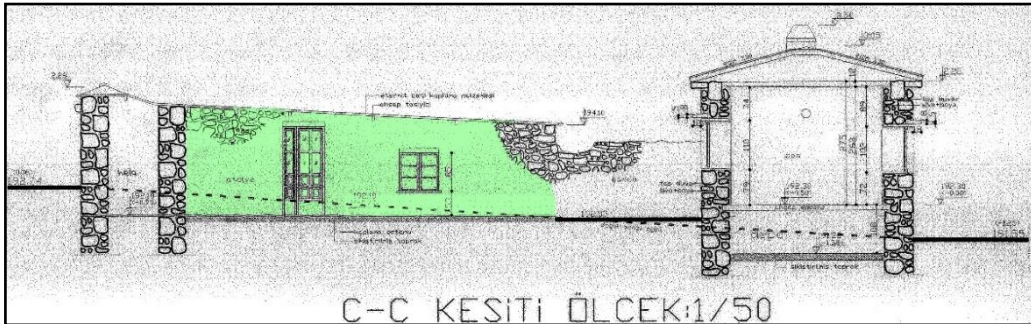

Şekil 3. 23. 295 nolu parsel rölöve B-B kesiti (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

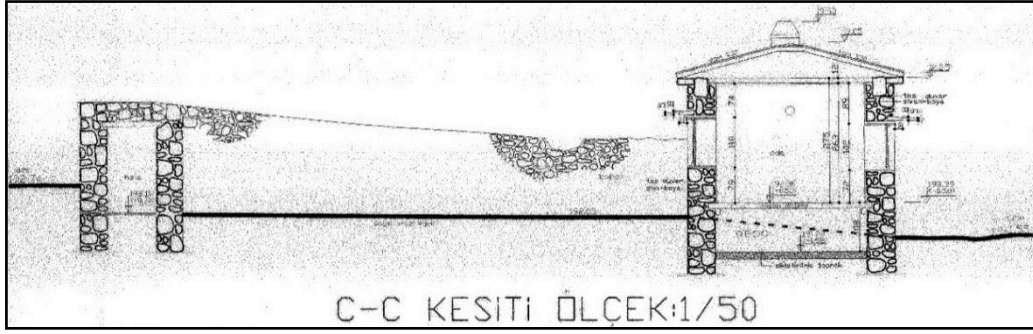

Şekil 3. 24. 295 nolu parsel restitüsyon B-B kesiti (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Örnek yapıda da görüldüğü gibi avluya atölye ve tuvalet amaçlı ek yapılar yapılmıştır. Bu muhdes ekler rölöve çizimlerinde renklendirilerek işlenmişlerdir (Şekil 3.23). Yapının varsayılan özgün avlu biçimlenişi ve avlu elemanları restitüsyon projesinde görülmektedir (Şekil 3.24).

Şekil 3. 25. 295 nolu parsel rölöve C-C kesiti (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Şekil 3. 26. 295 nolu parsel restitüsyon C-C kesiti (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Yapının plan organizasyonuna eklenen atölye mekanı gereğince avlu duvarına sokağa açılan kapı ve pencere açıklıkları eklenmiştir. Rölöve de kapı ve pencere açıklıklarının olduğu duvar renklendirilerek işaretlenmiştir (Şekil 3.25). Yapının varsayılan özgün avlu biçimlenişi restitüsyon projesinde görülmektedir (Şekil 3.26).

Köy evlerindeki darlık yaşam koşullarının da etkisiyle yakacak ile erzak depolama ve kiler gibi ihtiyaçları karşılamaya yönelik ek yapılar görülür (Şekil 3.27). Eski dönemde ahır olarak kullanılan birçok zemin kat günümüzde depo ve kiler olarak kullanılmaktadır.

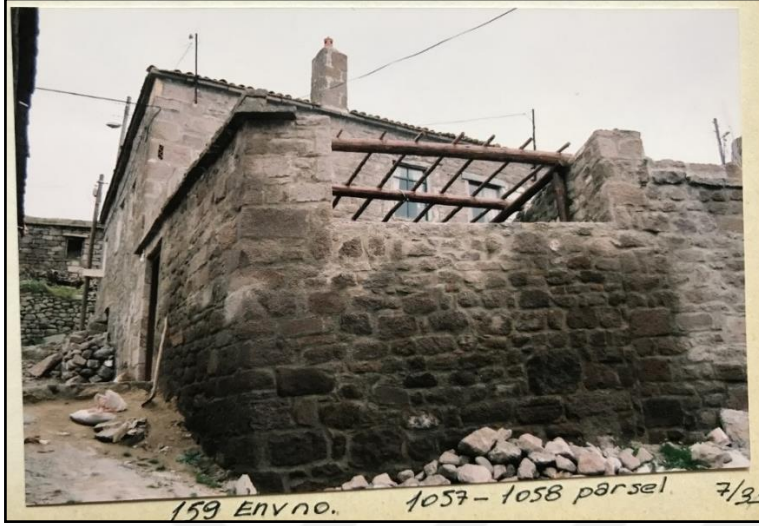

Şekil 3. 27. Depo olarak kullanılan ek yapı (Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü arşivi)

Köyde gelenek haline gelen yeni evlenen bireylere ev açmak için avlu içerisinde yeni konut yapılması avluda da ek yapıları ortaya çıkarmıştır. Özgün yapıların yaşam şartlarında; mutfak, yatak odası, oturma odası ve banyo gibi alanlar tek yaşam alanında toplanmıştır. Günümüzde bu özelleşme ihtiyacının var olması evlerin içerisinde tuvaletlerin önemli bir ihtiyaç olması özgün yapıların değişiminde önemli rol oynar. Değişen ihtiyaçlar doğrultusunda evlerdeki eşyaların artması ve mobilyaların boyutları da yapıların genişletilmesine etkindir.

Konut işlevine devam eden yapılarda avlularda da değişimler olmaktadır. Köy evlerindeki avlularda tuvaletler dururken bir çok köy evinde tuvaletler yaşam mekanına katılmıştır. Avludaki fırınlar ise güncelliğini ve büyük ölçüde kullanımını yitirmiştir. Köye sonradan yerleşen halk ise avlularındaki tuvalet işlevini tamamen yitirmiştir. Bu yerleşimcilerin kullandığı konutlarda avlular oturup dinlenme, ailenin bir araya geldiği ve kimi zaman yemek kimi zaman sohbet mekanı haline gelmiştir. Özgün konutların avlularında önemli öğelerden olan ahşap pergolalar yerini katlanabilir tentelere bırakmıştır. Pergolaların durduğu evlerde ise üst örtü olarak kullanılan sarmaşıkların yerini çoğunluğunu kiremit oluşturmak üzere yeni malzemelere bırakmıştır. Duvarların

iç yüzeylerindeki niş ve raflar süs eşyalarının ve saksıdaki çiçeklerin koyulduğu birimlerdir.

Şekil 3. 28. Avlulardaki ahşap pergola örneği (Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü arşivi)

Turistik ve ticari amaçlı kullanılan konutlar atölye, pansiyon ve restoran olarak kullanılmaktadır. Avlularıysa gelen ziyaretçileri ağırlamak, yeme içme hizmeti sunmak, oturma alanı gibi mekanlar yaratmak için yenilenmektedir.

Avluların önemli öğelerinden biri olan tuvaletler işlevini yitirmiş birçoğu avlulardan kaldırılmıştır. Zemin katlardaki özgün ahır ve depo hacimleri işlev değiştirerek mutfak, pansiyonlarda oda ve kiler gibi fonksiyonlara dönüştürülmüştür. Özgün yapılarda mahremiyet duygusu yüksek olan avlular yerini alçak avlu duvarları, içeriyi ve ana yapıyı algılamayı sağlayacak büyük kapı açıklıkları ile sokaktan içeriyi algılama olanağı sağlamaktadır.

Şekil 3. 29. Yapıların avlu şekillenişlerindeki değişim (Asan, 2018)

Köyde yaşayan halkın değişmesi ve turistik faaliyetlerin artması ile araç sayısında da artış olmuştur. Artış neticesinde otopark alanlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak köy dokusundaki, sokak yapısındaki darlık araçların sokak aralarına ve mülk sahiplerinin evlerinin önlerine park etme olanağı sunmamaktadır. Mülk sahipleri araçları için avlularının bir bölümünü araç park yeri olarak kullanmaktadır ve garajlar genellikle yarı açık alanlardır.

Şekil 3. 30. Yapıların avlularındaki değişimler (Asan, 2018)

Yeni yerleşim alanındaki yapıların avluları da yapılar gibi özgün mimari özelliklerden farklıdır. Konutlar günümüz ihtiyaçlarını barındırdığından avlu içindeki ek yapılara gerek duyulmamaktadır. Özgün yapıların avlularında temel öge olan fırın, tuvalet ve duvarlardaki niş ve raflar yeni yapılarda bulunmamaktadır. Avlu duvarları söz konusu olduğunda duvarlar daha alçaktır ve malzeme olarak taş yerine günümüz malzemeleri kullanılmaktadır. Avlular ise genellikle mülk sahiplerinin kendileri için yetiştirdiği sebze ve meyvelerin olduğu bahçeler olarak işlev görmektedir.

3.2.2.3.4. Yapı malzeme ve strüktürde ortaya çıkan değişimler

Behramkale köyü geleneksel ev mimarisinin ana yapı malzemesi taştır ve taş örme sistemleri farklılıklar göstermektedir ancak genel prensip temel olarak aynıdır. Ana yapı kütleleri ve avlu duvarlarının hemen hepsi bu teknik ve örme sistemi ile yapılmıştır.

Mimari restorasyon koruma teknik ve yöntemleri kitabında taşın bozulma türleri; çürüme ile bozulma, lekelenme ile bozulma, canlılardan kaynaklanan bozulma ve diğer bozulmalar başlıkları altında incelenmiştir.

Taş, havayla temas ettikçe, farklı etkiler altında, bir takım fiziksel ve kimyasal değişikliklere uğrayarak bozulur. Bozulma türü ve derecesi, taşın türüne, boyutuna, detayına, konumuna ve yapıda kullanıldığı yere göre değişiklik gösterir (Zakar& Eyüpgiller, 2005, s:108).

Çürüme ile bozulma; Çürüme (decay), taş başta olmak üzere kagir malzemelerde, mimari detayın yok olmasına kadar varabilecek madde kaybına neden olan bozulma türüdür (Zakar& Eyüpgiller, 2005, s:108). Bu anlamda bozulma sırasında malzeme kaybına neden olan tuz kristallerinin oluşumu, havadaki asit gazlarının neden olduğu çürüme ve don etkisi altında oluşan hasarlar başlıca etkenlerdir (Şekil 3.31) (Zakar& Eyüpgiller, 2005, s:108).

Şekil 3. 31. Taştaki çürüme bozulma örneği (Asan, 2019)

Lekelenme ile bozulma; Lekelenme, taş üzerine istenmeyen maddelerin eklenmesi ile oluşur. Lekelenme, metal korozyonu başta olmak üzere, katranlı maddeler, nem, tuzlar ve benzeri etkenler nedeniyle oluşur (Zakar& Eyüpgiller, 2005, s:114). Bu bozulma genelde taş yapıların cephelerinde renklenmeye sebebiyet vermektedir (Şekil 3.32).

Şekil 3. 32. Cephede lekelenme ile bozulma örneği (Asan, 2019)

Canlılardan kaynaklanan bozulmalar; Ağaçlar, bitkiler, mantarlar, yosunlar, likenler ve bakteriler taşlar üzerine yerleşerek, taşta bozulmaya yol açarlar. Ağaç kökleri bir taş duvar örgüsünün içerisine girerek, harçların nem kaybetmesine ve örgünün deformasyona uğramasına neden olabilirler (Şekil 3.33) (Zakar& Eyüpgiller, 2005, s:115). Yosun, mantar ve bakteri gibi canlılar ürettikleri asitlerden dolayı taşlarda renk değişimleri ve taşların içindeki bileşenlerle tepkimeye girerek çözümler oluşmasını sağlamaktadır. Hayvanlar ise atıkları ve taşlara verdikleri darbeler ile bozulmaya neden olurlar.

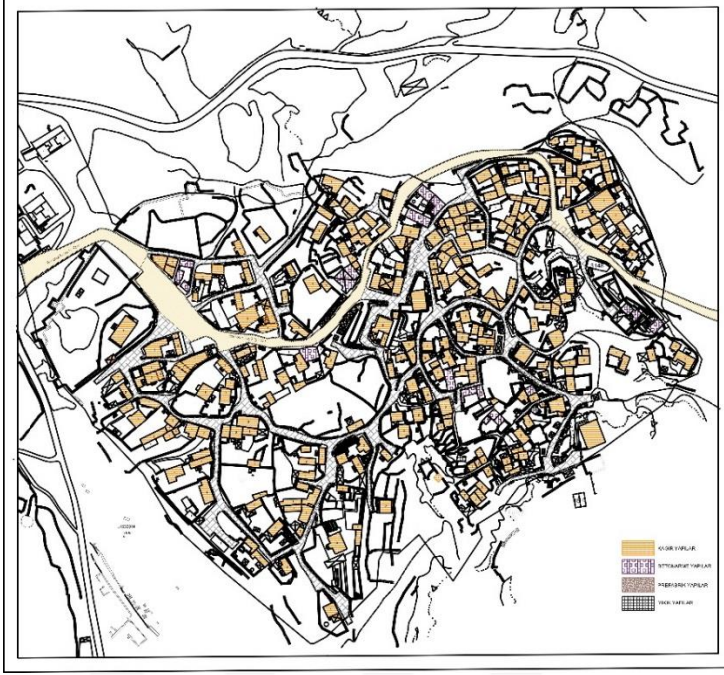
Şekil 3. 33. Yapılarda bitkilenme kaynaklı bozulma (Asan, 2019)

Diğer bozulmalar; Taşın iç yapısında ıslanma-kuruma, ısınma-soğuma çevrimlerinden kaynaklanan hasarlar oluşur. Yangın, taşlar üzerinde, lekelenme, çatlama ve oksidasyona neden olan bir başka hasar kaynağıdır. İnsanlardan kaynaklanan tasarım, üretim ve kullanım hataları da taşların bozulmasına neden olan etkenlerdir (Zakar& Eyüpgiller, 2005, s:116). Yanlış onarımlar ve taşla uyum sağlamayan çağdaş malzemelerle birlikte kullanılması yapılarda bozulmalara neden olur.

Yeni yapılar yerine halen köy yerleşimini seçen halk, yapıların yazın serin kışın ise sıcak olmasının avantaj olduğunu düşünmektedir. Aynı zamanda avlularının önlerinde bulunan tezgahlardan sağladıkları gelirinde köy yerleşimini tercih etmelerini sağlamaktadır. Yapıların özgün görünümlerinden dolayı da dışarıdan gelenler köy yerleşimini tercih etmektedirler.

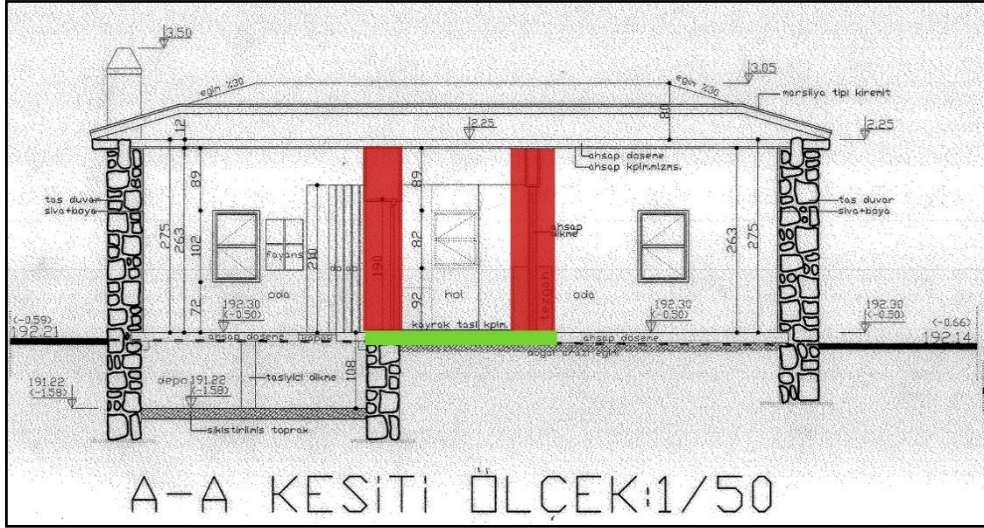
Sit koruma dersi ve köyde yapılan alan çalışması sonucu elde edilen veriler ile köyde ki yapı strüktür analizi oluşturulmuştur (Şekil 3.34). Evren Kocacıbağ'ın doktora

tezindeki yapı strüktür analizi ile karşılaştırma yapılarak üç yıl içinde yapılardaki değişimi görmek mümkündür(Şekil 3.35). Var olan özgün kagir yapılar restorasyonlar sonucu yerini betonarme yapılara bırakmaktadır.

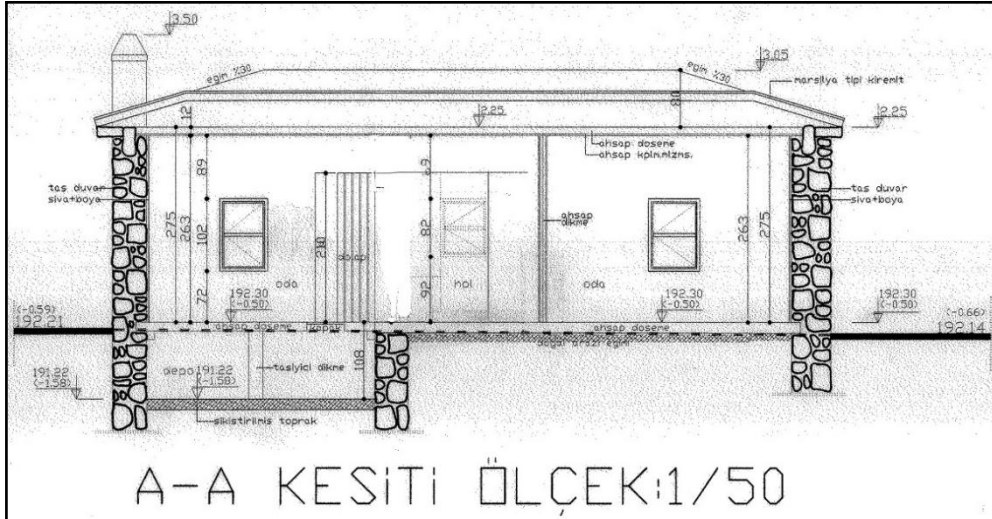

Şekil 3. 34. Yapı strüktür analizi (Asan, 2019)

Örnek projede de görüldüğü gibi döşeme kaplaması olarak kayrak taşı kullanılmış, özgün ahşap döşeme değiştirilmiştir. Mekanları ayırmak için sonradan beton duvar eklenmiştir. Bu ekler rölöve çizimlerinde renklendirilerek işlenmiştir (Şekil 3.36).

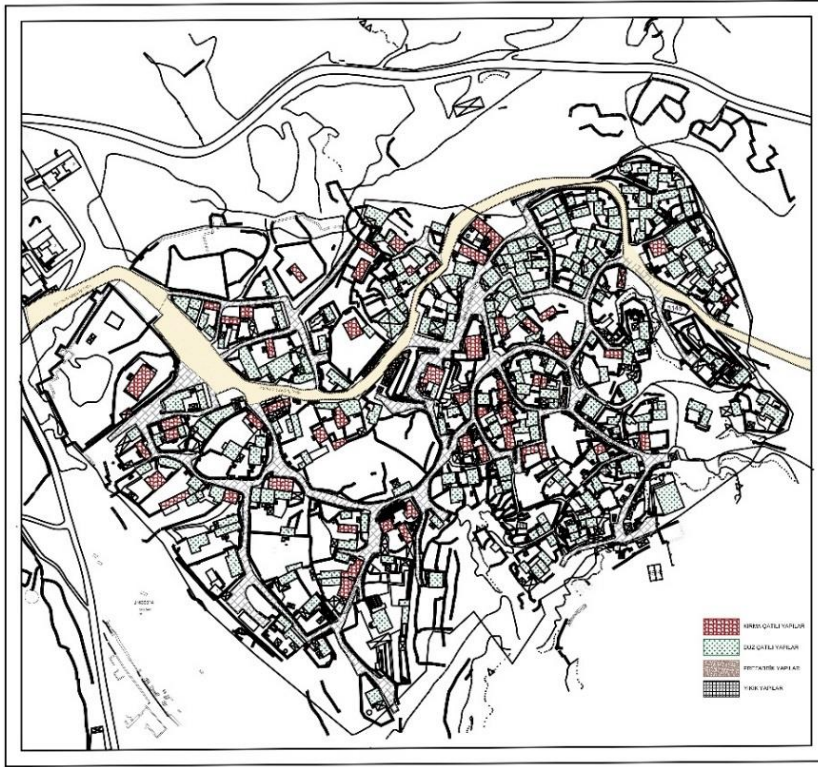

Şekil 3. 36. 295 nolu parsel rölöve A-A kesiti (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

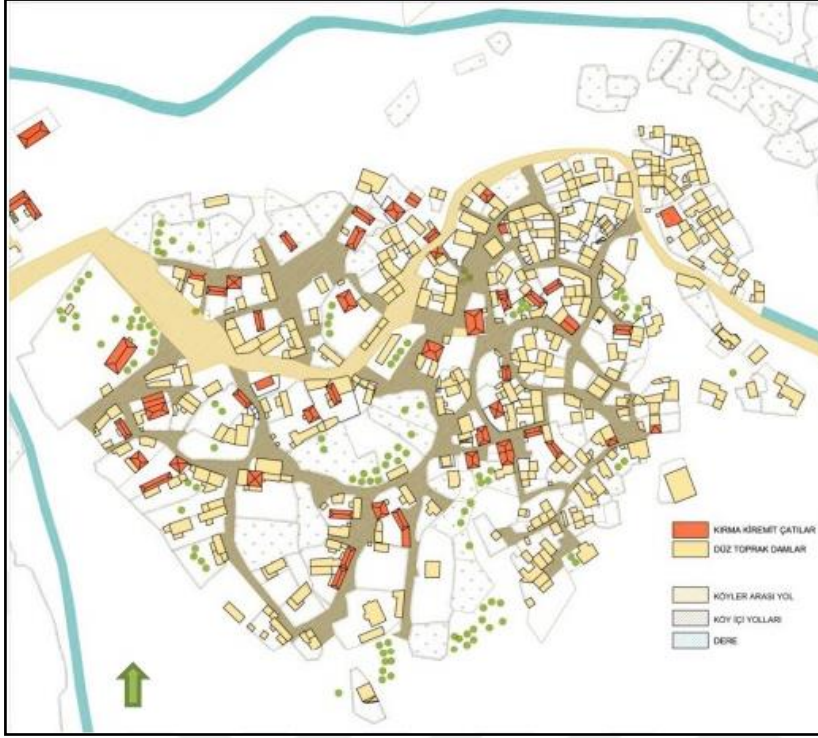

Şekil 3. 37. 295 nolu parsel restitüsyon A-A kesiti (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Çatı örtü sistemlerinin değişmesi ve betonarmenin uygulama izninin olmasıyla toprak ve düz damlı çatı uygulamasından vazgeçilmiştir. Beraberinde bu düz damlı çatıların taşıyıcı sisteminin de bir parçası olan ve ana yaşam alanının tam ortasında yer alan ahşap kolonda işlevini yitirmiş ve yapılardaki yerini kaybetmiştir. Kıрма ve beşik çatı sistemlerinin artması ile çatı örtü malzemesi olarak Marsilya ve alaturka kiremit kullanımı yaygınlaşmıştır.

Şekil 3. 38. Çatı strüktür analizi (Asan, 2019)

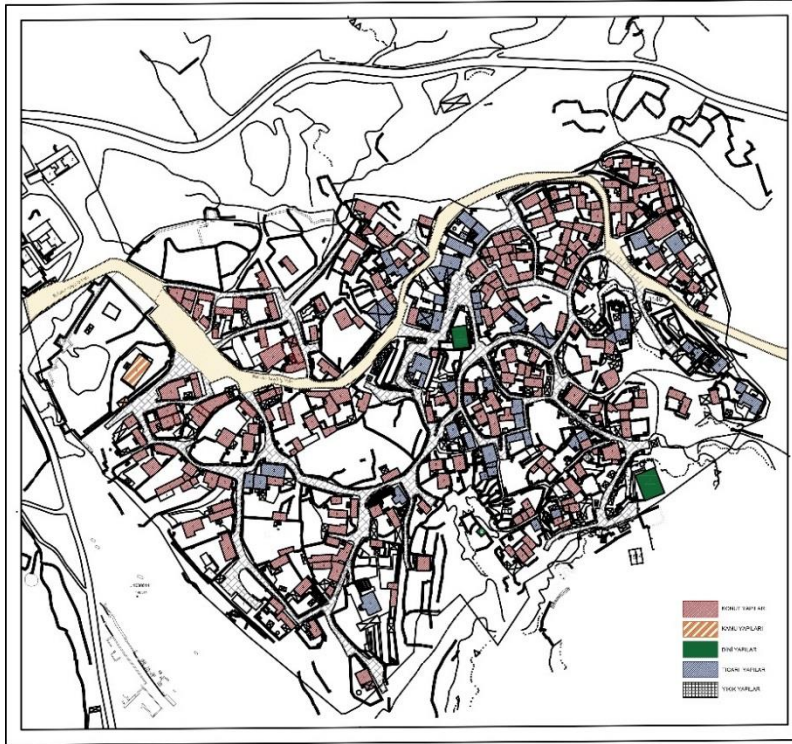
Şekil 3.39. Evren Kocacıbağ'ın doktora tezindeki çatı yapı analizini (Kocacıbağ, 2017, s:74)

Sit koruma dersindeki envanter çalışması ve köydeki alan çalışması sonucu çatı yapı analizini oluşturulmuştur (Şekil 3.38). Evren Kocacıbağ'ın doktora tezindeki çatı yapı analizini ile karşılaştırıldığında üç yıl içinde çatı yapı yapılarındaki değişim görülmektedir (Şekil 3.39).

Behramkale köyünün eski ve özgün dönem yerleşimindeki yapılarda kullanılan malzemelerin tümü doğal malzemelerdir. Günümüzde yapı malzemelerindeki değişimler ve yapı teknolojilerindeki gelişmelerin getirdiği avantajlar doğal malzeme kullanımını yok denecek kadar aza indirmiştir. Yeni yerleşim bölgesi başta olmak üzere erken dönem yapılarına ilave yapılan ek yapılar da özgün mimari dokuya ve dokuyu oluşturan malzeme ve yapı sistemlerine gelen değişiklik özgün dokuda bozulmalar başlamıştır.

3.2.2.3.5. Konutların kullanım şekillerinden dolayı ortaya çıkan bozulmalar

Behramkale köyü yapıları; konut yapıları, ticari yapılar, kamu yapıları, dini yapılar olarak işlevlendirilmiştir. Köydeki yapıların işlev analizi yapılmıştır. Evren Kocacıçak'ın doktora tezindeki yapı işlev analizi güncellenmiştir (Şekil 3.40). Bu güncelleme sayesinde yıllar içerisindeki değişim gözlemlenebilmektedir. Yapı işlevlerindeki en büyük değişim konut yapılarının ticari ve turizm amaçlı kullanılan yapılara çevrilmesidir. Analizler karşılaştırıldığında köye olan rağbetin artmasıyla işlev değişikliği yapılan yapıların sayılarında da artış gözlemlenmektedir. İşlev değişiklikleri özgün yapılarda ciddi bozulmaların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Köyün yapılarında yerel halk ile şehirli yerleşimciler tarafından kullanılan ve ticaret ile turizm amaçlı kullanılanların konutlarda oluşan bozulmalardır.

Şekil 3. 40. Yapı işlev analizi (Asan, 2019)

Şehirli yerleşimciler tarafından kullanılan konutlarda görülen bozulmalar; Yapılardaki bazı örneklerde yaşam alanında açık mutfak bazı örneklerinde ise bağımsız mutfaklar yer almaktadır. Yapılara sonradan eklenen çanak antenler, su depoları gibi sistemler cephedeki özgünlüğü bozmaktadır. Restorasyon geçiren yapılarda avlu taş duvarlarında süslemek için çömlek parçaları kullanılmaktadır. Bazı avlu duvarları ise mahremiyet ve güvenlik amaçlı normal boyutlarından daha yüksek yapılmıştır. Avlulardaki fırın veya ocaklar yerine barbeküer yapılacak şekilde dönüştürülmüştür. Restorasyon uygulamalarında yapılar betonarme tekniği ile inşa edilip, özgün örneklerdeki görünümü sağlamak için taş kaplanmıştır. İç mekanlarda zemin kaplaması ahşapken günümüzde yapılarda zemin kaplaması yapay taşlar ve seramik kaplamadır.

Ticaret ve turizm amaçlı kullanılan konutlarda görülen bozulmalar; Bu amaçla kullanılan yapıların bazılarında herhangi bir katı yapı sahipleri tarafından konut işlevinde kullanılırken diğer kat veya katlar ticaret amaçlı kullanılmaktadır. Yapılara dikkat çekmesi için eklenen vitray pencereler, aydınlatma amaçlı kullanılan armatürlerle süslemeler yapılmaktadır. Yapılara sonradan eklenen çanak antenler, su depoları gibi sistemler cephedeki özgünlüğü bozmaktadır. Turistik amaçlı yapıların dışarıdan algılanabilmesi için avlu duvarları alçaltılmakta, avlu kapılarının malzeme değişikliği ile mahremiyet olgusu ortadan kaldırılmıştır. Avlular yapılardaki yeni işlevlerden dolayı servis ve müşteri ağırlama mekanları eklenmiştir. Yapılar pansiyon ve turistik amaçlı kullanımlarında çok sayıda banyo, wc ve mutfak gibi ıslak hacimler eklenerek yapılarda tesisat problemleri ortaya çıkmıştır.

3.3. Restore edilmiş yapı örnekleri

Behramkale eski köy yerleşimi ve liman bölgesine olan rağbetin artması üzerine yöredeki restorasyon uygulamaları da artmıştır. Restore edilen yapıların genelinde mülk sahibi dışarıdan gelen kişilerdir. Bunun en önemli sebepleri maddi ve sosyo- kültürel açıdan yerel halkın zorluk çekmesidir. Restore edilen yapıları iki grupta incelemek

mümkündür; konut amaçlı kullanılan yapı örnekleri ve turizm ile ticaret amaçlı kullanılan yapı örnekleridir.

3.3.1. Konut amaçlı restore edilen yapı örnekleri

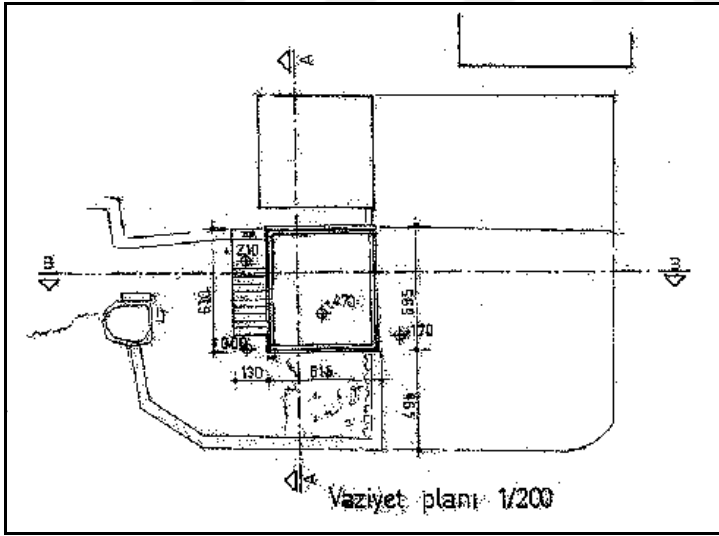
Behramkale köyü dokusunun korunması konusunda örnek teşkil edebilecek yerleşim yerlerinden daha başarılı bir çalışma alanıdır. Bu alanın restorasyonlarında ki en büyük sorun koruma amaçlı imar planının hala yapılmamış olmasıdır. Geçici yapılanma koşullarının bölgedeki restorasyon çalışmaları için yeterli olmaması yapılarıdaki bozulmaların başlıca nedenidir.

Konut amaçlı restore edilen yapıların asıl değişimi plan formlarında ve iç mekanlarda görülmektedir. Plan formlarında ve iç mekanlardaki değişim cephelere ve avlu biçimlenişlerine de yansımaktadır. Bu bozulmalar ve değişimler örnek projelerde de görülmektedir. Restore edilmiş yapıların örnek projelerine aşağıda yer verilmektedir.

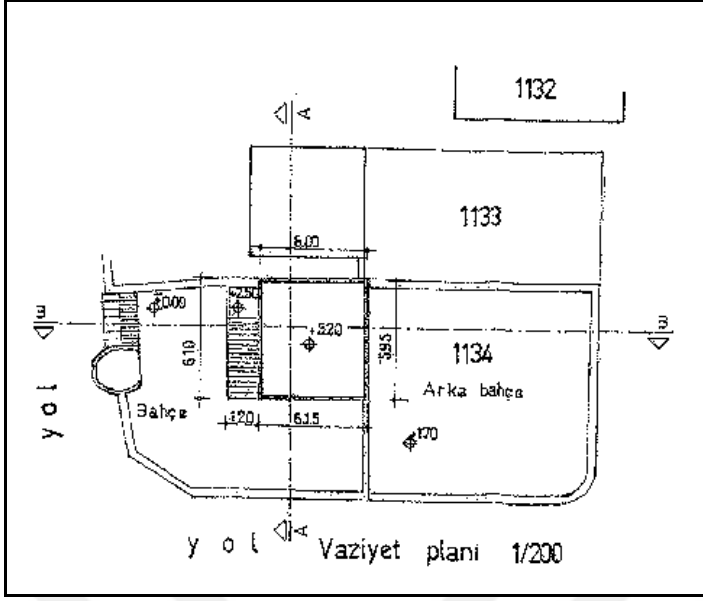
İlk örnek 1134 nolu parselde bulunan Hidayet- Rıfat Çetiner evidir. Yapının restorasyon projeleri 2005 yılında Mimar Özlem Saydan Koyuncu tarafından hazırlanmıştır.

Şekil 3. 42. 1134 parsel kuruldaki envanter fotoğrafı arşivinden

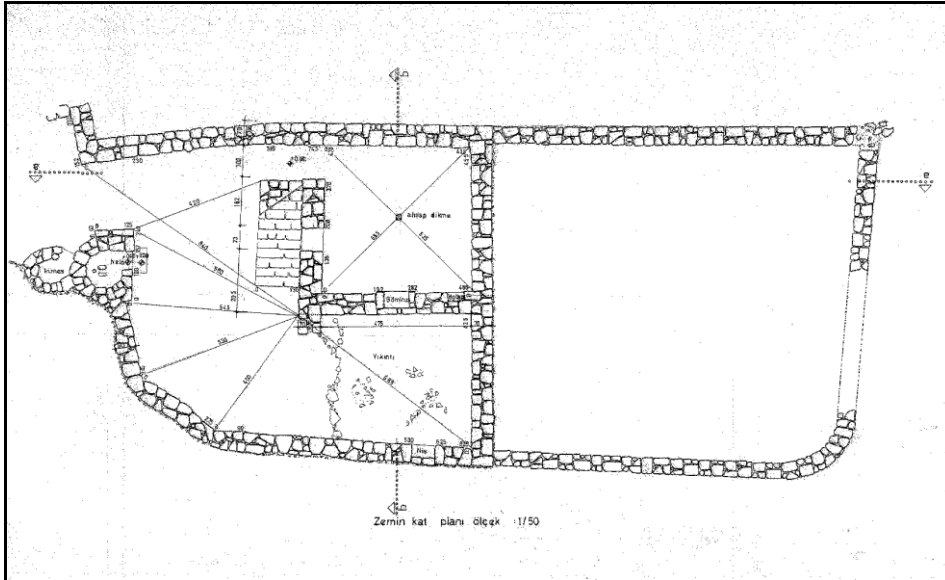

Şekil 3. 43. 1134 parsel rölöve vaziyet planı (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

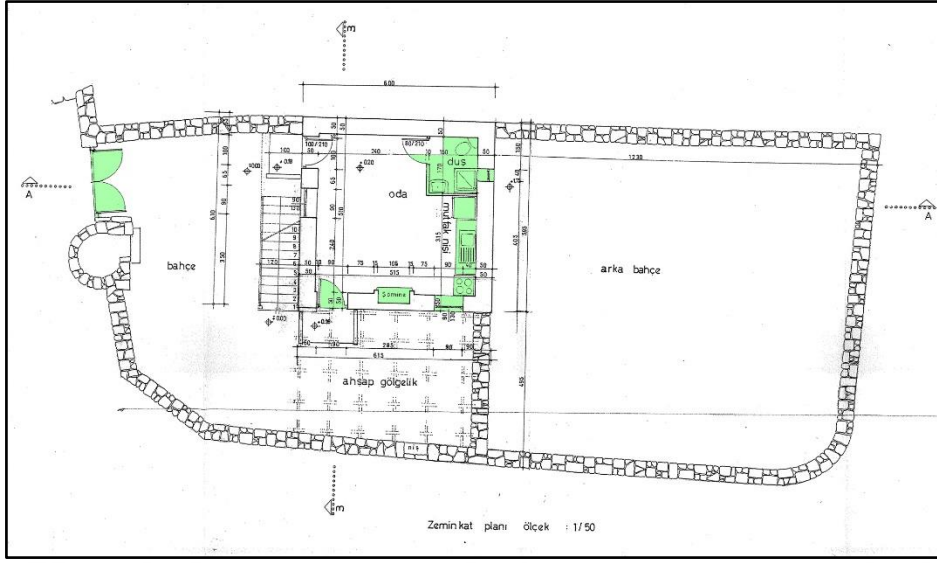

Şekil 3. 44. 1134 parsel restorasyon vaziyet planı (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Yapı sofasız ve dıştan merdivenli plan tipindedir. Konut iki katlı çekirdek plan tipindeki yapılara örnektir. Yapının orijinal halinin alt katında yörede hanaltı olarak adlandırılan depo, üst katında ise tek oda olan yaşam alanı bulunmaktadır.

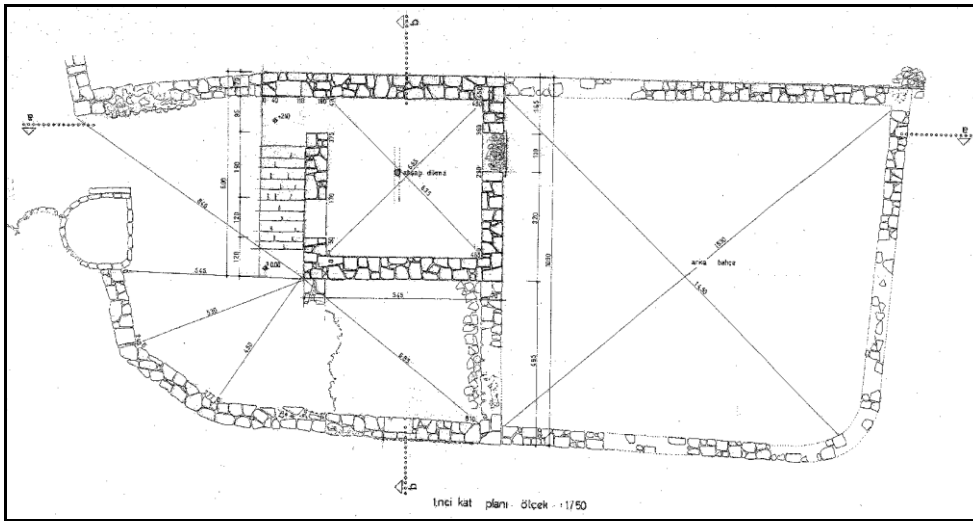

Şekil 3. 45. 1134 parsel rölöve zemin kat planı (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

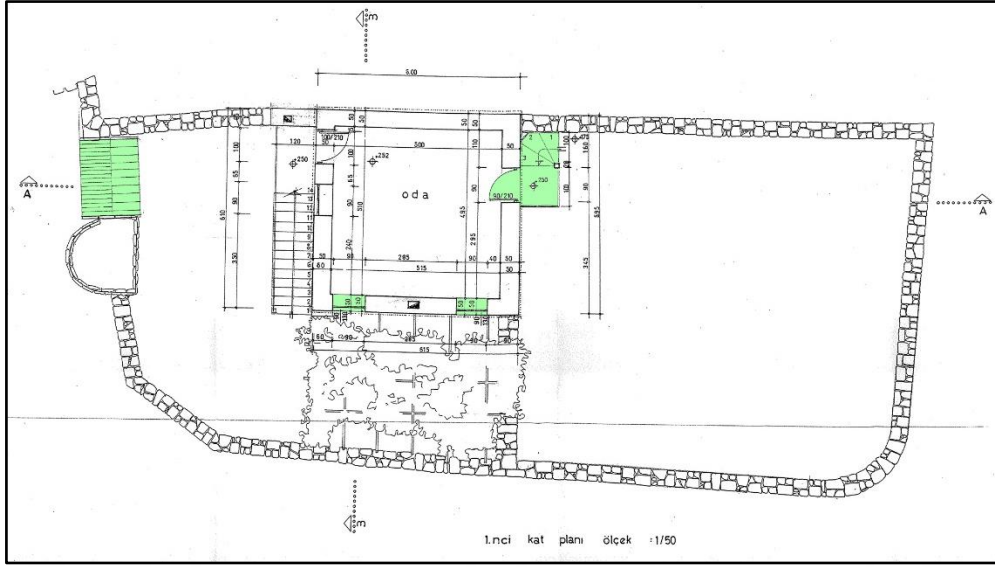

Şekil 3. 46. 1134 parsel restorasyon zemin kat planı (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Konut olarak restore edilen yapıların en çok değişim gören ögesi plan şeması ve mekanlardaki eklemelerle değişimlerdir. Yapıda yaşam alanının ortasındaki dikme kaldırılmıştır. Odaların iç organizasyonlarına ıslak hacimler eklenmiştir (Şekil 3.46). Yukarıdaki yapı örneğinde de olduğu gibi çağdaş yapılardaki günümüzün ihtiyaçları yapıya eklenmiştir. Avlulardaki değişimler ise tuvalet, kümes gibi birimlerin kaldırılması ve ahşap gölgelik eklenmesi olmuştur.

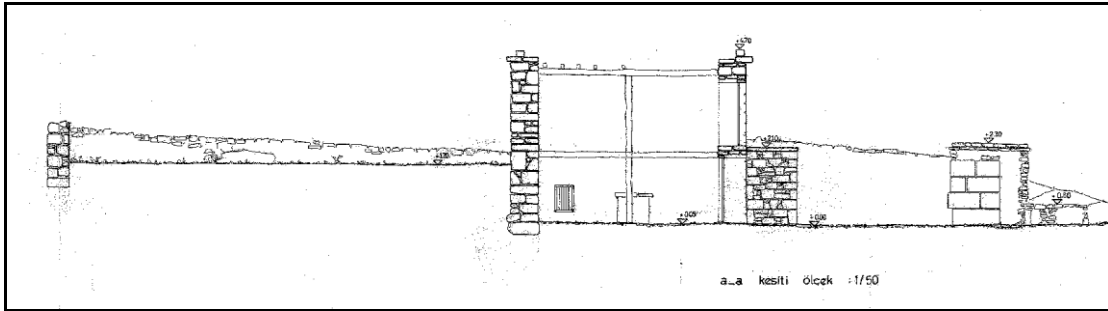

Şekil 3. 47. 1134 parsel rölöve 1. kat planı (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

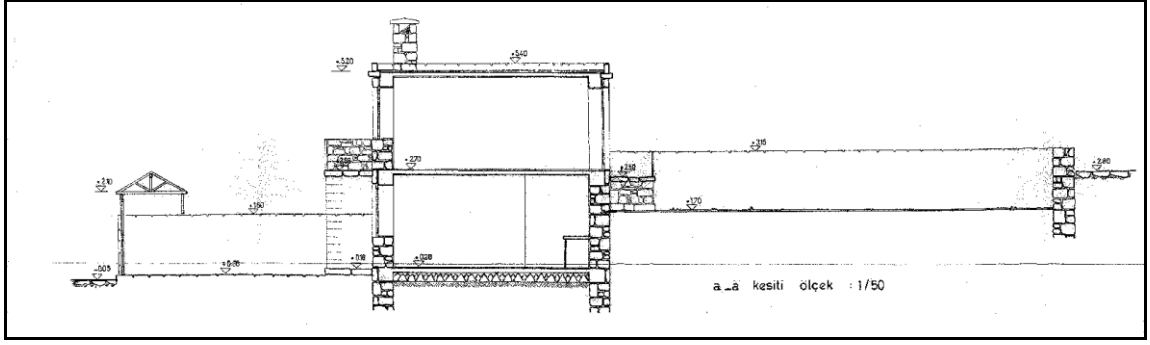

Şekil 3. 48. 1134 parsel restorasyon 1. kat planı (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Yapının 1. katında bulunan yaşam alanındaki ocak ve ahşap taşıyıcı dikmenin kaldırılması yapının özgünlüğünde bozulmaya neden olmuştur. Pencere boyutlarının değişmesi ve yeni pencere, kapı açıklıklarının açılması planda büyük değişiklikler görünmesini sağlamıştır. Arka bahçeden yapıya girişi sağlamak için merdiven eklenmiştir (Şekil 3.48).

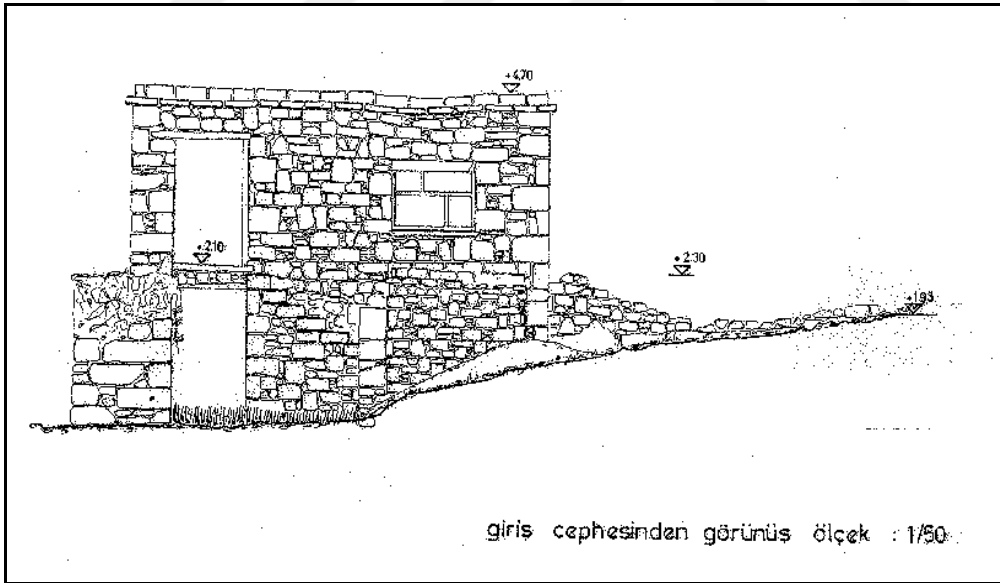

Şekil 3. 49. 1134 parsel rölöve A- A kesiti (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

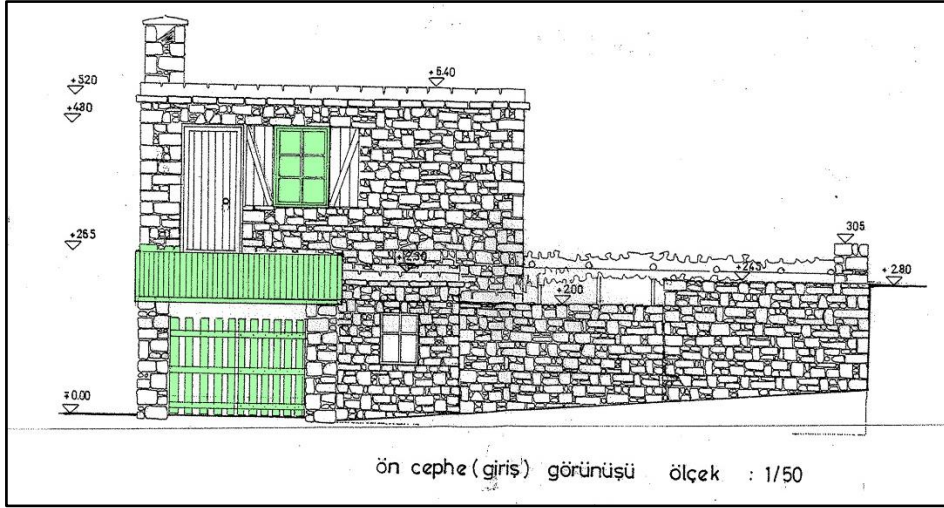

Şekil 3. 50. 1134 parsel restorasyon A- A kesiti (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Yapım tekniğinde de değişimler olmuştur ve yapı betonarme yapım sistemi kullanılarak inşa edilmiştir (Şekil 3.49). Böylece çatı strüktürünü taşımaya yardımcı ana dikmeye ihtiyaç kalmıştır. Kotlarda kullanıma uygun şekilde yeni düzeltmelere gidilmiştir (Şekil 3.49).

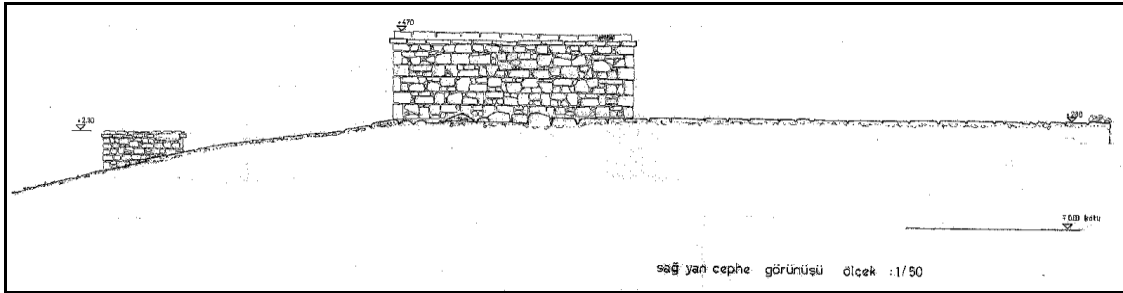

Şekil 3. 51. 1134 parsel röleve giriş cephesinden görünüş (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

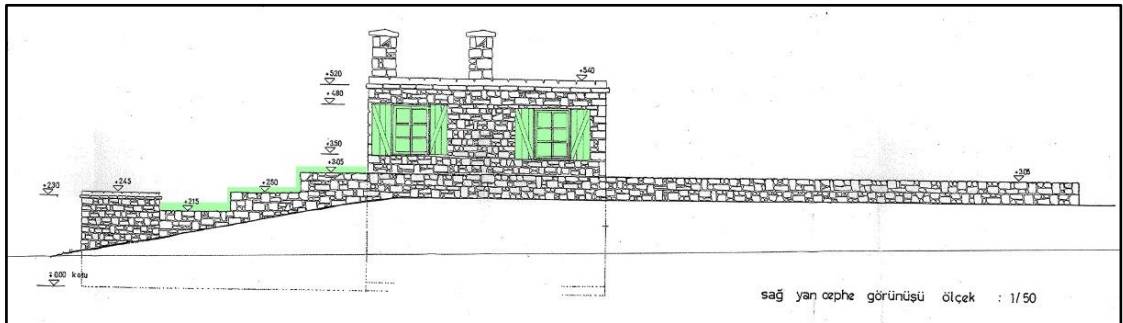

Şekil 3. 52. 1134 parsel restorasyon giriş cephesinden görünüş (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Giriş cephesinde ise kapı ve pencerelerin genişlikleri değiştirilerek cephede bozulmalara sebep olduğu görülmektedir. Özgün mimari de yer almayan avlu kapısının üstündeki saçak eklenmiştir ve avlu kapısı genişletilmiştir (Şekil 3.52). Bu cephedeki avlu duvarında özgün olmayan kademelenmeler yapılmıştır.

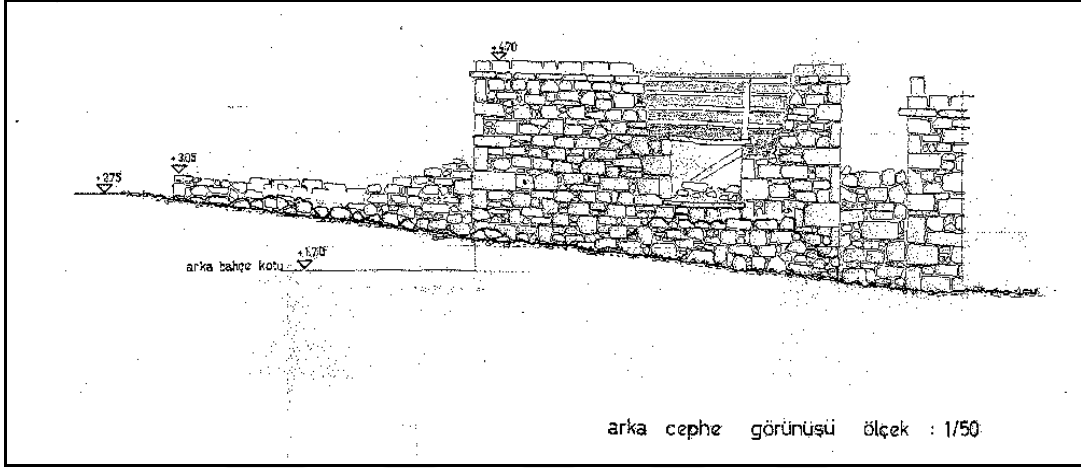

Şekil 3. 53. 1134 parsel rölöve sağ yan cephe görünüşü (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

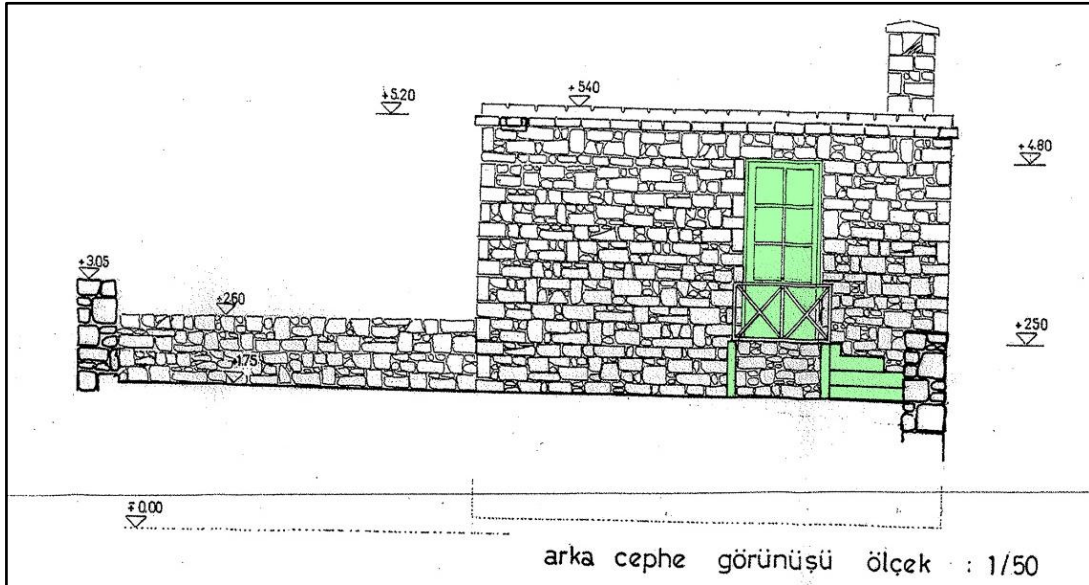

Şekil 3. 54. 1134 parsel restorasyon sağ yan cephe görünüşü (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Sağ yan cephede de restorasyon sonucu açılan pencereler ile özgünlüğün bozulduğu görülmektedir. Yıkılan bacanın yerine yenileri eskiye bağlı kalınarak yapılmıştır. Yıkılmış avlu duvarları tekrar örülmüştür. Ancak bu cephede de avlu duvarları özgünlüğü bozularak kademelendirilmiştir (Şekil 3.54).

Şekil 3. 55. 1134 parsel rölöve arka cephe görünüşü (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Şekil 3. 56. 1134 parsel restorasyon arka cephe görünüşü (Mimar Özlem Saydam Koyuncu)

Yapıdaki cephelerde özgün cephe karakteri, taş örgü sistemleri çoğunlukla korunmuş olup günlük ihtiyaçların getirdiği kapı ve pencere boyutlarındaki değişim ve eklemeler ile eklenen merdiven ve merdiven korkulukları aynı şekilde eklenen baca, saçak ve gölgelikler yapıda bozulmaları oluşturan elemanlardır (Şekil 3.56).

Avludaki var olan kümes ve tuvalet yapısının kaldırılması veya işlevinin kaldırılarak kütle olarak korunduğu görülmektedir. Özgün avlu yapısının dışında bir düzenleme yapıldığı ve arka bahçe oluşturulduğu tespit edilmiştir.

3.3.2. Ticari ve turistik amaçlı restore edilen yapı örnekleri

Asıl işlevi konut olan bu yapıların ticari ve turistik amaçlı kullanılması yapılarda bozulmaların en önemli unsurudur. Ticari ve turistik hizmetlerin yapılara entegre edilirken seçimin liman bölgesindeki yapılar olması köy yerleşimine göre daha büyük kütlelerin yer almasıdır ve köy yerleşiminde günümüze bozulmalara az uğrayarak özgün örneklerle rastlanmasını sağlamıştır. Konutlarını pansiyon, otel gibi işlevlere dönüştürülmesiyle plan şemasında ve yapı elemanlarında değişim olmuştur (Şekil 3.57). Bu durum yapıların özgün mimari özelliklerini bozmaktadır.

Şekil 3. 57. Geleneksel konutların iç mekan değişimi (URL7)

Şekil 3. 58. Liman bölgesi restoran iç mekan değişimi (Asan, 2019)

Şekil 3. 59. Geleneksel konutların avlularına yapılan ekler (URL8)

Şekil 3. 60. Liman bölgesi restoran cephesindeki muhdes ekler (Asan, 2019)

Köyde ise otel olarak restore edilen yapılar silueti ve yapı özgünlüğünü bozmaktadır. Aynı zamanda yapılara yapılan müdahalelerdeki muhdes ekler cephelerde, plan şemalarında bozulmalar yaratmıştır (Şekil 3.59).

Şekil 3. 61. Restorasyon sonrası otel işlevine çevrilen yapının avludan görüntüsü (URL9)

Şekil 3. 62. Restorasyon sonrası otel işlevine çevrilen yapının avlusundaki eklentiler (URL10)

Yeni cami ve meydan çevresinden başlayarak tepenin en üst kısmındaki Hüdavendigâr camiiye kadar uzanan yol boyunca kurulan tezgahlar ve hizmet sunan işletmelerin yapı dışlarına taşmasıyla yapıların cephelerinde ve sokak silüetinde bozulmalar oluşur (Şekil 3.63).

Şekil 3. 63. Sokaklardaki hediyelik eşya tezgahları (Asan, 2019)

Şekil 3. 64. Yeni caminin yan cephesindeki tezgahlar (Asan, 2018)

Behramkale de ticaret ve turizmin esas yapıldığı yer limanın olduğu sahil bölgesidir. Köyün dokusu ve yapıların mimari boyutları liman bölgesine göre daha iç içe ve küçük yapılar olduğundan konaklama için pansiyon ve oteller liman bölgesindeki yapılara kaymıştır. Buradaki yapıların daha büyük olması, sahil şeridinde yer alması ve yapılarda daha çok oda barındırması gelen turistlere hizmet vermek için daha fazla imkan sunmaktadır.

Liman bölgesi günümüzde oteller bölgesi olmuştur (Şekil 3.65). Eski palamut depolarının tamamı otel ve pansiyonlara dönüştürülmüştür. Yapılan havuzlar, muhdes ekler, ferforjeler yapı cephelerinin ve liman bölgesinin silüetini bozmaktadır.

Şekil 3. 65. Liman bölgesindeki yapıları kuşbakışı (URL11)

Şekil 3. 66. Liman bölgesindeki yapının otel işlevinde kullanılırken ki değişimi (URL12)

BÖLÜM 4. MÜDAHALE ÖNERİLERİ

Yapılan müdahale önerileri sadece bu çalışma alanına yönelik olsa da, başta Çanakkale'nin tarihi sonrasında diğer ilerin tarihi alanlarına örnek olarak daha fazla yok olmaması için kentsel sit alanına koruma önerileri geliştirilmiştir. Bu konudaki yaklaşımlarımız, Amsterdam Bildirgesi'nde de yer alan tarihi alanların sağlamlaştırılması ve bölgede yaşayan halkın sosyal ve toplumsal düzenine köklü değişiklikler sunulmayacak şekilde tasarlanmalıdır. Yeraltı ve yerüstündeki miraslarımız birlikte korunmalıdır. Sunulacak müdahale önerileri de bu ilkeler göz önüne alınarak geliştirilmiştir.

4.1. Çalışma Alanının Geneline Yönelik Kararlar ve Öneriler

Assos kentinde yaşamın ilk başladığı tarihler çok net değildir. Ancak Assos'ta İlk Tunç çağından beri kesintisiz bir şekilde yerleşim vardır. Assos antik kenti Osmanlı devletinin yönetimine girdikten sonra Behram adını almıştır. Assos antik kenti aynı zamanda Behramkale köyünün geleneksel konutları ve mahalle dokusunun oluşumuna örnek olmuştur.

İlk olarak Behramkale geleneksel konutlarının korunması ve gün geçtikçe kaybedilen mahalle yaşantısının sürdürülmesi sağlanmalıdır. Bunun için ticari ve turistik çevreden çok yaşanılabilir çevre oluşturulup, insanların bu bölgeyi sahiplenmesine çalışılmalıdır. Bu ise kentsel sit alanındaki mevcut sorunlara getirilecek olan çözüm önerileriyle mümkün olabilir.

Alanın en büyük sorunlarından biri, koruma amaçlı imar planının olmaması ve bunun sonucunda konut alanlarının korunmasında tekil yaklaşımların oluşmasıdır. Böylelikle bölgede yaşam yeni yerleşim bölgesine kaymıştır. Buradaki üç bölge olan

liman, antik kent ve Behramkale köyü birbirinden çok kopuk haldedir. Üç bölgenin birbiriyle etkileşimi sağlanmalıdır.

Sit alanına ve tarihi dokuya zarar veren en önemli etkenlerden biri trafiktir. Alanın rahatça dolaşılması ve mahalle kültürünün parçalanmaması için ana yol aksıyla bir yere kadar taşıt ulaşımına imkan verilip, devamındaki ve dışındaki yollarda yayalaştırma yapılabilir. Böylelikle köy içerisindeki trafik yükü hafifleyecek ve köydeki sokaklar toplumsal birer mekana dönüşecektir. Yayalaştırılmış sokaklarda, asfalt döşenen sokaklarda özgün yer döşemesine dönülmeli ve köy içi sokak ismi yerine var ise eski isimlerinin kullanılması, köyün yaşatılması açısından olumlu olacaktır.

Köydeki özellikle yaz aylarında yaşanan otopark sorununa çözüm bulunmalıdır. Otopark sorunu limana inen dar yolun kenarına oluşturulmuş park alanı ile köyün içindeki sokaklarla çözülmeye çalışılsa da yeterli olmamaktadır. Bunun için tampon bölgede şehir plancılarından da destek alınarak uygun bir alan otopark olarak düzenlenmelidir.

Köy ile arkeolojik kentin birbiriyle etkileşimini sağlamak için bir rota oluşturulmalıdır. Oluşturulan rota için günümüzde kendi haline terk edilmiş olan arkeolojik kentin ziyarete uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Köydeki geleneksel dokunun korunabilmesi amacıyla öncelikli olarak tescilli yapıların konut işlevinin sürdürülmesi gerekmektedir. Turizmden dolayı düşük yoğunluklu konut bölgesi olan köyde gitgide yaşayan yerli halk azalmakta ve yeni yerleşim bölgesine kaymasına sebep olmuştur. Halen konut işleviyle kullanılan geleneksel yapıların aynı işlevle korunması,

terkedilmiş harap durumda olan geleneksel konutların ise restore edilip, koruma amaçlı imar planıyla ve konut dokusuyla örtüşecek şekilde işlevler kazandırılması

sağlanmalıdır. Turizm ve ticaret amaçlı kullanılacak olanlarınsa pansiyon olarak restore edilmesindense kırsal turizm yaygınlaştırılmalıdır. Böylece yapılar konut işlevinde restore edilerek gelen turistlerin bu bölgedeki yaşayışı deneyimlemesi sağlanmalıdır.

Köy ve liman bölgelerinde turizm potansiyeli yüksektir. Önemli olan bu turizm potansiyelinin bu bölgelerin korunmasına katkı sunacak şekilde kullanılmasıdır. Yapıların mimarisine en az müdahale ve sokak silüetlerini bozmayacak şekilde buraya gelecek olan ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılamak bağlamında kafe, restoran ve sanat atölyeleri yapılmalıdır. Köyün ana yol aksındaki hediyelik eşya tezgahlarına bir düzen getirilmelidir. Köy sakinlerine burada açılan atölyelerde verilecek eğitimlerle meslek kazandırılabilir ve bu atölyelerde yapılan buraya özgü eşyalar satışa sunulabilir.

Restore edilecek geleneksel konutların bazılarında kütüphane, kültür merkezi, sergi salonu gibi kültürel işlevler verilebilir böylece hem bu ve civar köylerdeki kullanıcılara hizmet vermesi, hem de köye gelen ziyaretçilerin kullanması amaçlanmalıdır.

Kentsel sit alanındaki yapılardaki muhdes eklerin kaldırılıp, özgün mimarisinin kimliğine kavuşturulmalıdır. Sit alanları ve tampon bölge ile yeni yerleşim alanı arasındaki ilişki düzenlenmelidir. Arkeolojik sit alanındaki kazı çalışmalarında elde edilen veriler ve eserlerin sergilenmesi için köy içindeki yapılardan seçilenler müze ve turistler için bilgilendirme ofisi olarak kullanılması sağlanmalıdır.

Liman bölgesindeki çok yoğun turizm ve ticaret faaliyetlerinden dolayı dokuda oluşan bozulmalar ve korumaya uygun yapılmamış restorasyonlar tekrar ele alınmalıdır. Eskiden depo işlevine sahip yapılar günümüzde otel ve pansiyon olarak işlevlerine denetim altında devam etmelidir.

Köyün en önemli sorunlarından biri daha öncede bahsi geçen geleneksel konutlarla uyumsuz betonarme yapılardır. Bu yapılar mimari açıdan niteliksiz olmaları, parsel kullanımları, gabarileri ve köy silüetini bozması nedeniyle alanda rahatsız edici bir görüntü oluşturmakta ve geleneksel dokuyla uyuşmamaktadır.

Strüktürel açıdan kötü durumda olanlara müdahale edilmeli ve yıkılarak, yerine tarihsel dokuya saygılı, köydeki geleneksel konutlara ve önerilen işlevler doğrultusunda uygun çağdaş yapılar tasarlanmalıdır. Strüktürü iyi durumda olan betonarme yapıların, cephelerinin yeniden düzenlenmesi ve köydeki geleneksel konutlarla uyumlu hale getirilmesi sağlanmalıdır. Yeni parsel düzenine de uyularak geleneksel konutlara, köyün silüetine zarar vermeden, buradaki tarihi dokuyla uyumlu yeni yapılar tasarlanmalıdır. Yeni yapıların tasarlanmasında, geleneksel konutların kat yükseklikleri ve doluluk boşluk oranları dikkate alınmalıdır.

Geleneksel konutlar strüktürel durumlarına tespit edilmeli iyi, orta, kötü ve harabe olarak sınıflandırılmalıdır. Harabe durumda olan yapılar, mimari özellikleri tespiti ile eski fotoğraf ve gravürler doğrultusunda restitü edilmeli ya da sağlamlaştırılıp mimari yapım tekniklerini göstermek amaçlı sergilenmelidir. Yapılarda kötü durumda olanlar ise restore edilerek yapılara uygun işlevler verilmelidir. Orta durumda olan yapılar basit onarımlar yapıp, muhdes eklerden arındırılmalıdır. Basit onarım ve restorasyon gören yapılarda dahil olmak üzere tüm tescilli yapıların belirli aralıklarla bakımlarının yapılması gerekmektedir.

Köyün geleneksel dokusunu bozan birçok etken bulunur. Bu etkenlerin en önemlisi yapı ve köy silüetindeki bozulmalardır. Yapıların cephelerindeki ekler, klima elektrik kabloları, reklam tabelaları gibi cephelerin algılanmasını engellemekte ve kötü bir görünüme sebebiyet vermektedir. Cephelerdeki sonradan ışıklandırmak amaçlı kullanılan ferforje lambalar ve sokaklardaki elektrik direkleri de görüntü kirliliği sağlamaktadır.

Cephelerdeki klimalar, antenler mümkün olduğunca görünmeyen yerlere yerleştirilmelidir. Reklam tabelaları ise köyün tamamı için buraya uygun tasarlanan tek veya birkaç tip tabela arasından seçilen kullanılmalıdır. Sokak aydınlatmaları ve bölgede kullanılacak sokak mobilyaları köy ve liman bölgesi göz önüne alınarak tasarlanmalıdır. Yapılardaki avlu giriş kapıları, pencereler ve kepenkleri için ortak bir mimari dil oluşturularak cephelerdeki uyum tekrar sağlanmalıdır.

4.2. Tek Yapı Ölçeğinde Müdahale ve Öneriler

Köyde tescilli yapıların bulunduğu eski yerleşim yeri ile yeni yapıların bulunduğu yeni yerleşim yeri ayrı ayrı değerlendirilmeli ve ona göre müdahaleler yapılmalıdır. Bölgeye önerilen müdahaleler koruma, rekonstrüksiyon, basit onarım, restorasyon ve cephe düzenleme olarak sınıflandırılabilir.

Bakım yapılacak yapıların strüktüründe, mimarisinde ve mimari öğeleri ile malzemesinde değişikliklere gidilmesine gerek duyulmayan, cepheleri iyi durumda olan yapılar için önerilmiştir.

Rekonstrüksiyon önerisi, köy içi ve liman bölgelerindeki tescilli yapılar için ele alınmaktadır. Rekonstrüksiyon için gerekli verilerin elde edilmesi sonucu yapılara uygulanması öngürülür. Köy içinde harabe olan 5 tane tescilli yapı bulunmaktadır. Yapım tekniği, cephe düzeni, kat yüksekliği gibi verileri yapıların üzerinden okuyabildiğimiz için rekonstrüksiyon yapılması önerilmiştir.

Basit onarım tanımı ise yapılardaki bozulmaya uğramış veya eksilmiş mimari öğelerin özgün biçimlerine uygun şekilde aynı malzeme ile değiştirilmesidir. Tescilli yapılarda daha önceden restore edilmesine rağmen yeterince koruma ve bakım yapılmamış yapılarda uygulanmalıdır.

Restorasyon önerisi Koruma Kurulu'nun yapıların rölöve, restitüsyon ve restorasyon projelerince belirlediği müdahalelerdir. Bu müdahalenin önerildiği yapılar taşıyıcı sistemi kötü durumda olanlardır. Yapının özgünlüğü korunurken aynı zamanda günümüz gereklerini yapıya zarar vermeyecek şekilde eklenmelidir. Alandaki bir çok yapı restorasyon müdahalesi görmüştür.

Sit alanı içinde ya da yeni yerleşim yerindeki yeni yapıların tarihi dokuya uyması için yapılan malzeme seçimi, renk değişimleri, kapı ve pencere boyutları ile malzemelerin yenilenmesi işlemleri cephe düzenlemesi olarak tanımlanmıştır. Yeni yapıların geleneksel dokuyla uyumsuz olmasından dolayı, iyi durumda olanların cephelerindeki düzenlemeler ile dokuya uygun hale getirilmesi düşünülmüştür.

Yeni yapı tasarımı önerisiyse yeni yerleşim alanında ki yeni yapılacak yapıların tarihi dokuyla uyumlu tasarımlarla inşa edilmesidir. Bu öneri tarihi doku ile tampon ve yeni yerleşim bölgelerinde sürekliliği sağlamak amaçlanmaktadır.

BÖLÜM 5. SONUÇ

T.C. Kültür Bakanlığı, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun ilke kararlarında, basit onarım, kapsamlı onarım ve bu onarımların projelendirme ve uygulamalarına yönelik esaslar belirtilmektedir. Ancak yapıların fiziksel durumları göz önüne alınarak basit veya kapsamlı onarım olarak değerlendirme Behramkale köyü için bağlı bulunduğu Çanakkale Koruma Kurulu'nun inisiyatifindedir.

Behramkale eski dönem konut yapıları ve kentsel koruma için onarım önerileri geliştirirken, yapıların özgün hali ve özgün hallerindeki var olan malzemeler, yapım teknikleri ve temel işlevi konut olan yapıların işlevsel öğeleri göz önüne alınmalıdır. Yapılara işlevsel olarak ilk yapım amacından farklı işlevler yüklerken yapıların plan formları ve uygunluğu gözetilmelidir. Yapım teknolojisi ve malzemelerde, özgün yapı malzemeleri ve taşıyıcıları ile diğer mimari öğelerde yıpranma ve bozulmalar var ise bozulmaya uğrayan malzemelerin değişimi yapılarak onarım uygulanmalıdır. Yapıda mevcut bulunan özgün mimari öğeler ve yapıda izleri yer alan özgün mimari ve işlevsel öğeler iyi okunup, bu elemanlar göz önünde tutularak uygulamalar yapılmalıdır. Yapıların projelendirme ve uygulama yapılırken yapının kendisinin bu çalışmalara ışık tutması prensibi benimsenmelidir.

Bununla birlikte Gayrimenkul, Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 10/07/1982 tarih ve 13956 sayılı kararı doğrultusunda arkeolojik sit alanı ilan edilen köy yerleşiminin yapılaşması ile ilgili yapılanma koşulları ve genel hükümler buradaki onarımların esasını oluşturmaktadır. Gerekirse detaylı bir karşılaştırma çalışması yapılmalıdır.

Başta Behramkale köyü olmak üzere kültürel ve tarihsel mimari mirasımız olan birçok yerleşim yerinde koruma uygulamaları yaparken karşılaşılan sorunlara verilen

onarım önerileri ışığında örnek olması hedeflenmiştir. Koruma bilincini halkımızda geliştirerek, eşsiz kültürel mirasımızın gelecek nesillere aktarılması sağlanacaktır.

EKLER

EK 1

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
BURSA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU
KARAR

Sayfa No:1

Toplantı tarihi ve no : 22.6.1993/198
Karar tarihi ve no : 22.6.1993/3207

Toplantı yeri:
İSTANBUL

Canakkale-Ayvazlık-Behramkale Köyü Tescil edilen ve tescilinin devamına karar verilen korunması gerekli kültür varlıkları

ENV NO:	ADI	ADRESİ	HARİTA	KADASTRO		
				PAFTA	ADA	PARSEL
1	Turistik Tesis	İskele Mevkii-Fenerli Han Lokantası	J16-b-02-b-3-a	72-43 Sd		314
2	"	" " -Nazlıhan Oteli	"	"		315
3	"	" " - " "	"	"		316
4	Jandarma Karakolu	" " -Askeri Yapı	"	"		
5	Turistik Tesis	" " -Yıldızsaray otel	"	"		313
6	Turistik Tesis	" " "	J16-b-02-b-2-d	"		329
7	Turistik Tesis	" " -Behram Motel	J16-b-02-b-3-a	"		318
8	Turistik Tesis	" " -Uzun Ev	"	"		319
9	Turistik Tesis	" " -Assos Otel	"	"		320
10	Turistik Tesis	" " -Kervansaray Oteli	"	"		322
11	Kahvehane	" " "	"	"		321
12	Konut	" " Çeşmeli Ev (Eski Mescit)	J16-b-02-b-2-d	"		333
13	Bina Kalıntısı	" " "	"	"		331
14	Konut	" " "	J16-b-02-b-3-a	"		323
15	Bina Kalıntısı	" " "	J16-b-02-b-3-a	"		328
16	Konut	" " "	"	"		324 325
17	Konut	" " "	J16-b-02-b-2-d	"		326
18	Turistik Tesis	" " -Dr.No	"	"		327
19	Turistik Tesis	" " - Şen Pansiyon	"	"		330
20	Bina Kalıntısı	" " "	"	"		332
21	Konut	" " "	"	"		334
22	Turistik Tesis	" " -Camping	"	"		335
23	Bina Kalıntısı	" " "	"	"		1280
24	Konut	Köyiçi Mevkii- Sami Yıldız Evi	J16-b-02-b-1-b	72-39N		1186
25	"	" " - " "	"	"		1185
26	"	" " - Osman Çelik Evi	"	"		1185

../.
118

Ek 1. 1. Behramkale köyünde tescil edilen ve tescili uzatılan yapıların listesi sayfa 1

T.C
KÜLTÜR BAKANLIĞI
BURSA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU
KARAR

Sayfa:2

Toplantı tarihi ve no : 22.6.1993/198
Karar tarihi ve no : 22.6.1993/3207

Toplantı yeri:
İSTANBUL

ENV NO:	ADI	ADRESİ	HARİTA	KADASTRO		
				PAFTA	ADA	PARSEL
27	Konut	Köyiçi Mevkii- Baki Çırpılar Evi	J16-b-02-b-1-b	72-39M		1189
28	"	" " - Arif Bağder Evi	"	"		1189
29	"	" " - Hasan Bağder Evi	"	"		1277
30	"	" " - Mustafa Suavcı Evi	"	"		1191
31	"	" " - Ayşe Zil Evi	"	"		1190
32	"	" " - H. İbrahim Balsarı Evi	"	"		1174
33	"	" " - Kadir Yavuz Evi	"	"		1178
34	"	" " - Hüseyin Balsarı Evi	"	"		1179
35	"	" " - Mevlüt Öztürk Evi	"	"		1180
36	"	" " - İbrahim Öztürk Evi	"	"		1181
37	"	" " - Ahmet KURUKALE Evi	"	"		1172
38	"	" " - Ali Bayram Evi	"	"		1182
39	"	" " - Ali Öztürk Evi	"	"		1171
40	Konut	" " - Şükrü Sidar Evi	"	"		1183
41	Konut	" " - (Aynı parseldeki ikinci yapı)	"	"		1183
42	"	" " - Ahmet Şekerci Evi (Restorant alanı)	"	"		1088
43	"	" " - Recep Tekin Evi	"	"		1184
44	"	" " - Recep Gülen Evi	J16-b-02-b-1-c	"		1167
45	"	" " - Fatma Şenavcı Evi	J16-b-02-b-1-b	"		1169
46	"	" " - Zühre Şenavcı Evi	"	"		1169
47	"	" " - Mustafa Savaşkan Evi	"	"		1166
48	"	" " - Mustafa Avcı Evi	"	"		1165
49	"	" " - Bahri Özdemir Evi	"	"		1164
50	"	" " - Hasan Abik Evi	"	"		1155
51	"	" " - Ali Gürbüz Evi	"	"		1158
52	"	" " -	"	"		1156

..!.

Ek 1. 2. Behramkale köyünde tescil edilen ve tescili uzatılan yapıların listesi sayfa 2

T.C
KÜLTÜR BAKANLIĞI
BURSA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU
KARAR

Sayfa No:3

Toplantı tarihi ve no : 22.6.1993/198
Karar tarihi ve no : 22.6.1993/3207

Toplantı yeri:
İSTANBUL

ENV NO:	ADI	ADRESİ	HARİTA	KADASTRO		
				PAFTA	ADA	PARSEL
53	Konut	Köyüğü Mevkii- Yahya Gürbüz Evi	J16-b-02-b-1-b	72-39N		1157
54	Konut	" " -Mehmet Tesbih Evi	"	"		1153
55	"	" " - Zeki Karcıoğlu Evi	"	"		1160
56	"	" " - Mevlüt Keskin Evi	"	"		1159
57	"	" " - Ahmet Balsarı Evi	"	"		1161
58	"	" " - Ahmet Ersoy Evi	"	"		1109
59	"	" " - Şaban Uysal Evi	"	"		1108
60	Konut	" " - İrfan Arıkan Evi	"	"		1107
61	Kahvehane	" " - Köy Tüzel Kişiliği yapısı	"	"		1110
62	Ticarethane	" " -	"	"		1090
63	Muhtarlık	" " - Köy tüzel kişiliği yapısı	"	"		1111
64	Konut	" " - İbrahim Öztürk Evi	"	"		1113
65	"	" " - Hilmi Selimoğlu Evi	"	"		1112
66	"	" " -Ahmet Şekerci Evi	"	"		1089
67	"	" " - Ümit Serdaroğlu Evi	"	"		1154
68	"	" " - Ömer Şenavcı Evi	"	"		1187
69	"	" " - Kamil Şenavcı Evi	"	"		1086
70	"	" " - Ramazan Özkan Evi	"	"		1091
71	"	" " - Niyazi Elibol Evi	"	"		1092
72	"	" " - Şükrü Elibol Evi	"	"		1078 1076
73	"	" " - Mehmet Şenavcı Evi	"	"		1077
74	"	" " - İsmail Şen Evi	"	"		1073
75	"	" " - Hasan Özavcı Evi	"	"		1080
76	"	" " - Mustafa Şenavcı Evi	"	"		1079
77	"	" " - Yahya Yüksel Evi	"	"		1085
78	"	" " -	"	"		1084

..../.

Ek 1. 3. Behramkale köyünde tescil edilen ve tescili uzatılan yapıların listesi sayfa 3

T.C
KÜLTÜR BAKANLIĞI
BURSA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU S Sayfa No:4
KARAR

Toplantı tarihi ve no : 22.6.1993/198
Karar tarihi ve no : 22.6.1993/3207

Toplantı yeri:
İSTANBUL

ENV NO:	ADI	ADRESİ	HARİTA	KADASTRO		
				PAFTA	ADA	PARSEL
79	Konut	Köyüğü Mevkii- Hüseyin Yüksel Evi	J16-b-02-b-1-b	72-39N		1093
80	"	" " - Ahmet Erten Evi	"	"		1106
81	"	" " - Kadir Babrak Evi	"	"		1103
82	"	" " - Ramazan Özkan Evi	"	"		1105
83	"	" " - Kadir Engin Evi	"	"		1104
84	"	" " - Halil Bayram Evi	"	"		1198
85	"	" " - Hasan Acar Evi	"	"		1096
86	"	" " - İbrahim Acar Evi	"	"		1097 1099
87	"	" " - Ali Yüksel Evi	"	"		1100
88	"	" " - Hüseyin Çakır Evi	"	"		1101
89	"	" " - Yakup Çakır Evi	"	"		1102
90	"	" " - Muammer Sakıç Evi	"	"		1226
91	"	" " - Çetin Soylu Evi	"	"		1229
92	"	" " - Selçuk Utku Evi	"	"		1228
93	"	" " - Engin Atamer Mimar	"	"		1227
94	"	" " - Ramazan Kaplan Evi	"	"		1222
95	"	" " - Ramazan Kaplan Evi	"	"		1221
96	"	" " -	J16-b-02-b-1-b/v2-a	"		1122
97	"	" " - Tahir Elgin Evi	J16-b-02-b-1-b	"		1224
98	"	" " - Hasan Kaplan Evi	"	"		1223
99	Bina Kalıntısı	" " -	"	"		1230
100	Konut	" " -	"	"		1124
101	"	" " -	"	"		1123
102	"	" " - Celal Sıdar Evi	"	"		1125
103	"	" " - " "	"	"		1121
104	"	" " -	J16-b-02-b-2-a	"		1120

.../.

Ek 1. 4. Behramkale köyünde tescil edilen ve tescili uzatılan yapıların listesi sayfa 4

T.C
KÜLTÜR BAKANLIĞI
BURSA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU
KARAR

Sayfa No:5

Toplantı tarihi ve no : 22.6.1993/198
Karar tarihi ve no : 22.6.1993/3207

Toplantı yeri:
İSTANBUL

ENV NO:	ADI	ADRESİ	HARİTA	KADASTRO		
				PAFTA	ADA	PARSEL
105	Konut	Köyüçi Mevkii-Nuri Elibol Evi	J16-b-02-b-2-a	72-39M	1119	
106	"	" " - Mehmet Bahadır Evi	"	"	1118	
107	"	" " - Engin Atamer Evi	"	"	1117	
108	"	" " -Alev Göçmez Evi	"	"	1128	
109	Bina Kalıntısı	" " -	J16-b-02-b-1-b	"	1130	
110	Konut	" " -Cevdet Gören Evi	"	"	1210	
111	"	" " -Fatma Balsarı Evi	"	"	1199	
112	"	" " -Necati Balsarı Evi	"	"	1095	
113	"	" " - Rasim Dinger Evi	"	"	1094	
114	"	" " - Ömer Öztürk Evi	"	"	1083	
115	Bina Kalıntısı	" " - Yıkık bina	"	"	1083	
116	Konut	" " yeni bina	"	"	1082	
117	"	" " Ayşe Şahin evi	"	"	1204	
118	"	" " Nihal Can evi	J16-b-02-b-1-b	"	1205	
119	"	" " Mustafa Engin evi	J16-b-02-b-1-b	"	1192	
120	"	" " Köy imam evi	"	"	1197	
121	"	" " Hasan Kurukale evi	J16-b-02-b-1-c	"	1196	
122	"	" " Fahri Kurukale evi	"	"	1193	
123	"	" " Ali Osman Öner evi	"	"	1195	
124	"	" " Ahmet Şenavcı evi	"	"	1194	
125	"	" " Altan Halıçcı evi	"	"	1137	
126	"	" " Mustafa Ünlü	"	"	1203	
127	"	" " Fatma Çelik	"	"	1202	
128	"	" " Mehmet Tekin evi	"	"	1132	
129	"	" " Mehmet Eczacı evi	"	"	1136	
130	"	" " Erdoğan'ın evi	"	"	1135	

./..

Ek 1. 5. Behramkale köyünde tescil edilen ve tescili uzatılan yapıların listesi sayfa 5

T.C
KÜLTÜR BAKANLIĞI
BURSA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU
KARAR

Sayfa No:6

Toplantı tarihi ve no : 22.6.1993/198
Karar tarihi ve no : 22.6.1993/3207

Toplantı yeri:
İSTANBUL

ENV NO:	ADI	ADRESİ	HARİTA	KADASTRO		
				PAFTA	ADA	PARSEL
131	Konut	Köyiçi Mevkii-Recep Çelik evi	J16-b-02-b-1-c	72-39N		1133
132	"	" " Beşir Kerem -Erdal Kaya evi	"	"		1134
133	"	" " Enver Önen	J16-b-02-b-2-d	"		1131
134	"	" " Osman Bahadır evi	"	"		1127
135	"	" " K. Özcan Mutlu evi	"	"		1126
136	"	" " Mehmet Şen evi	J16-b-02-b-1-c	"		1138
137	"	" " Hanife Şen evi	"	"		1212 1211
138	"	" " Ahmet Şen evi	"	"		1139
139	"	" " Ahmet Şen evi	"	"		1140
140	"	" " Mustafa Kumkale evi	"	"		1141
141	"	" " Hayrettin Yıldız	"	"		1143
142	"	" " Selim San evi	"	"		1142
143	"	" " Hakkı İntepe evi	"	"		1145
144	"	" " Prof.Ziya evi	"	"		1146
145	"	" " Muhtar Katırcıoğlu	"	"		1147
146	"	" " Yangın geçirmiş yapı (Yıkık bina)	"	"		1147
147	"	" " Kalıntılar	"	"		1148
148	"	" " İbrahim Yavaş evi	"	"		1152
149	"	" " Alaattin Yavaş evi	"	"		1151
150	"	" " Saban Aydın evi	"	"		1343
151	"	" " Ahmet'in evi	"	"		1213
152	"	" " Ahmet Turhan evi	"	"		1208
153	"	" " İsmail Engin evi	"	"		1210
154	"	" " Ali Gülen evi	"	"		1216
155	"	" " Bayram Cafer Erten	"	"		1220
156	"	" " Ayşe Özavcı	"	"		1219

Ek 1. 6. Behramkale köyünde tescil edilen ve tescili uzatılan yapıların listesi sayfa 6

T.C
KÜLTÜR BAKANLIĞI
BURSA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU Sayfa No:7
KARAR

Toplantı tarihi ve no : 22.6.1993/198
Karar tarihi ve no : 22.6.1993/3207

Toplantı yeri:
İSTANBUL

ENV NO:	ADI	ADRESİ	HARİTA	KADASTRO		
				PAFTA	ADA	PARSEL
157	Konut	Köyüçi Mevkii - Hüseyin Koç Evi	J16-b-02-b-1-c	72-39N		1218
158	"	" " - Selahattin Can Evi	"	"		1217
159	"	" " - Mustafa-Zühre Elibol Evi	"	"		1057 1058
160	"	" " - Ahmet Aktaş Evi	"	"		1215
161	"	" " - Selim San Evi	"	"		1214
162	"	" " - Ayşe Eren Evi	"	"		1055
163	"	" " - Hayrettin Yıldız Evi	"	"		1053
164	"	" " - Mehmet Yüksel Evi	"	"		1051
165	Bina Kalıntısı	" " - Hayrettin Yıldız Evi	"	"		1052
166	Konut	" " - Nuri Koç Evi	"	"		1059
167	"	" " - Kadir Balsarı Evi	"	"		1060
168	"	" " - Mustafa Bilgi Evi	"	"		1068
169	"	" " - Mustafa Erdoğan Evi	"	"		1069
170	"	" " - Enver Önen Evi	"	"		1070
171	"	" " - Ali Sarıoğlu Evi	"	"		1063
172	"	" " - Hidayet Kurukale Evi	"	"		1064
173	"	" " - Kadir Elibol Evi	"	"		1061
174	"	" " - Hüseyin Elibol Evi	"	"		1040
175	"	" " - Engin Atamer Evi	"	"		1050
176	"	" " - Ahmet Kumkale Evi	"	"		1048
177	"	" " - Nesibe Koç Evi	"	"		1042
178	"	" " - Ayşe Can Evi	"	"		1041
179	"	" " (III. grup uygulama) - Hüseyin Elibol Evi	"	"		1040
180	"	" " - Ümmü Çakır Evi	"	"		1035
181	"	" " - Mevlut Koç Evi	"	"		1036
182	"	" " - Kemal Elibol Evi	"	"		1038

../.
SAA

Ek 1. 7. Behramkale köyünde tescil edilen ve tescili uzatılan yapıların listesi sayfa 7

T.C
KÜLTÜR BAKANLIĞI
BURSA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU
KARAR

Sayfa No:8

Toplantı tarihi ve no : 22.6.1993/198
Karar tarihi ve no : 22.6.1993/3207

Toplantı yeri:
İstanbul

ENV NO:	ADI	ADRESİ	HARİTA	KADASTRO		
				PAFTA	ADA	PARSEL
183	Konut	Köyüçü Mevkii- Kadir Elibol Evi	J16-b-02-b-1-c	72-39N		1039
184	"	" " - Habibe Nephan Kınalıoğlu Evi	"	"		1028
185	"	" " - Nurcan Aralat Evi	"	"		1029 güneyi
186	Bina Kalıntısı	" " - Derman Bayladı Evi	"	"		1013
187	Konut	" " - Mukaddes Yılmaz Evi	"	"		1014
188	"	" " - Ayşe Şen Evi	"	"		1033
189	"	" " - Mustafa Şen Evi	"	"		1034
190	"	" " - Ahmet Yıldız Evi	"	"		1065
191	"	" " - Yahya Yıldız Evi	"	"		1066
192	"	" " - Mustafa Şen Evi	"	"		1067
193	"	" " - Şen Ailesi Evi	"	"		1027
194	"	" " - Fikriye Şen Evi	"	"		1026
195	"	" " - Şen Ailesi Evi	"	"		1025
196	"	" " - Süleyman Şen Evi	"	"		1015
197	"	" " - Osman Şen Evi	"	"		1016
198	"	" " - Osman Şen Evi	"	"		1017
199	"	" " - Lütfü Şen Evi	"	"		1018
200	"	" " - İsmet Öner Evi	"	"		1019

BAŞKAN
Prof.Dr.Metin SÖZEN

ÜYİ
Prof.Dr.Mustafa CEZAR

BAŞKAN YARDIMCISI
Prof.Dr.Ataman DEMLİR

ÜYE
Yrd.Doç.Dr.İlgi Aşkın YÜCE

ÜYE
Çanakkale İl ... Temsilcisi

ÜYE
Dr.Bedri YALMAN

Uğur YÜKSEL

Ek 1. 8. Behramkale köyünde tescil edilen ve tescili uzatılan yapıların listesi sayfa 8

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
BURSA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU
KARAR

Sayfa No:9

Toplantı tarihi ve no : 22.6.1993/198
Karar tarihi ve no : 22.6.1993/3207

Toplantı yeri
İstanbul

LNY NO:	ADI	ADRESİ	HARITA	PAZAJLARI		
				PAFIA	ADA	PARSEL
201	Ticarethane	Köyiçi Mevki-	J16-b-02- b-1-b	72-39N		1071
202	Konut	" " - İsmail Savaşkan Evi	J16-b-02- b-1-c	"		1023
203	Yağhane	" " - Mustafa Yüce	"	"		1022
204	Kahvehane	" " -Hasan Cengiz	"	"		1024
205	Konut	" " -İsmail Bahadır	"	"		1021
206	Bina Kalıntısı	" " - Ali Özgentürk	J16-b-02- b-1-b	"		1114
207	Konut	" " -Hasan Kaplan Evi	"	"		1075 1074
208	"	" " -Ahmet Ersoy Evi	"	"		1162
A-1	Cami	Murad Hüdavendigâr Camii	J16-b-02- b-1-c	"		1150
A-2	Cami	Köy Camii	J16-b-02- b-1-b	"		1072
A-3	Yatır	Köyiçi Mevki-	J16-b-02- b-1-c	"		1149
A-4	Çeşme	" "	"	"		11528m

BAŞKAN
Prof.Dr.Metin SÖZEN

ÜYE
Prof.Dr.Mustafa CEZAR

BAŞKAN YARDIMCISI
Prof.Dr.Ataman DEMİR

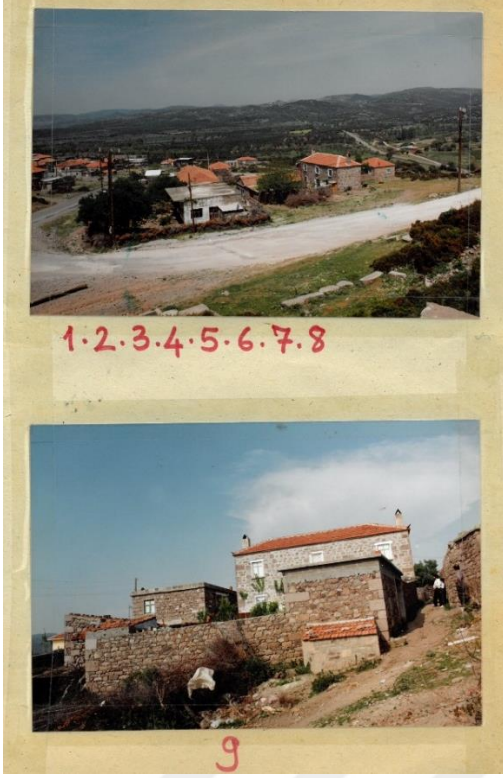
ÜYE
Yrd.Doç.Dr.İlgi Aşkın YÜCE

ÜYE
Çanakkale İl Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu
Uğur Yüksel

ÜYE
Dr. Bedri YALMAN

Şekil 5. 9. Behramkale köyünde tescil edilen ve tescili uzatılan yapıların listesi sayfa 9

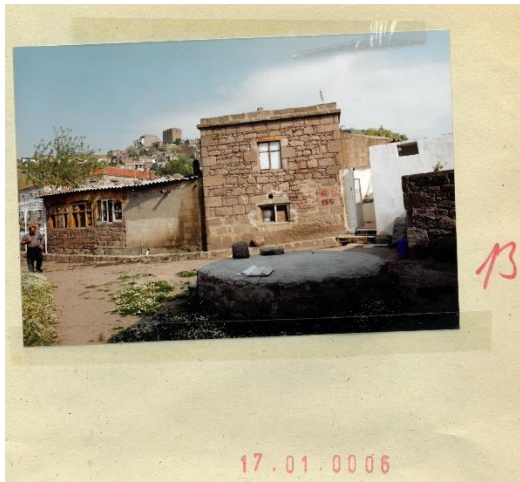
EK 2. ÇANAKKALE KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULUNDAKİ FOTOĞRAF ARŞİVİ

Ek 2. 1. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa 2

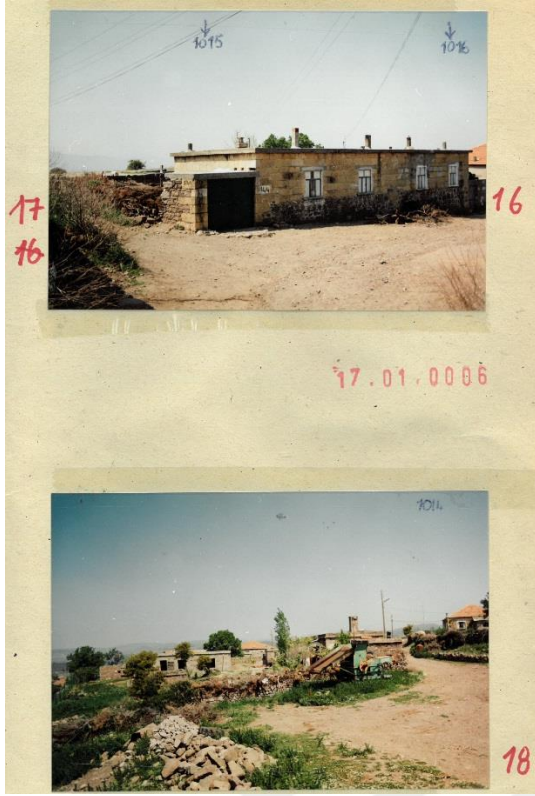
Ek 2. 2. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa 1

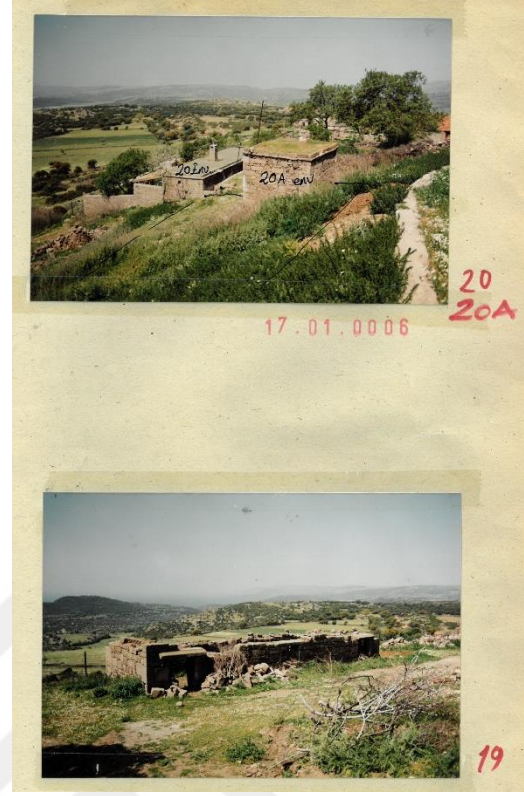
Ek 2. 3. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa 3

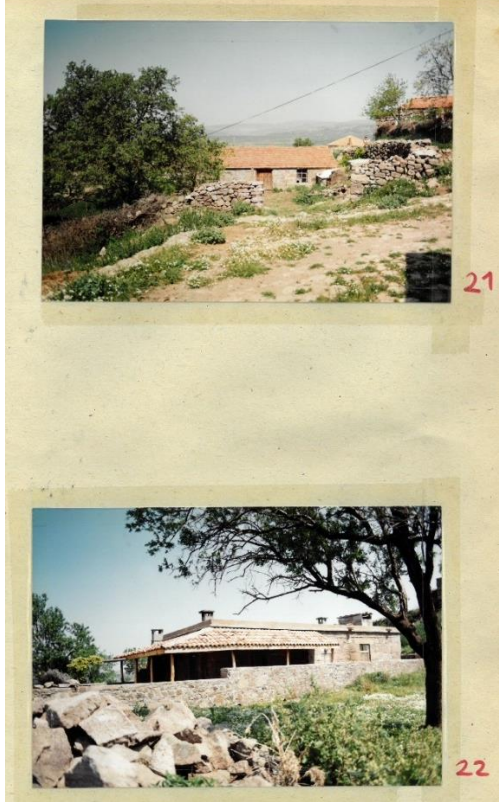
Ek 2. 4. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa 4

Ek 2. 5. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa 5

Ek 2. 6. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa 6

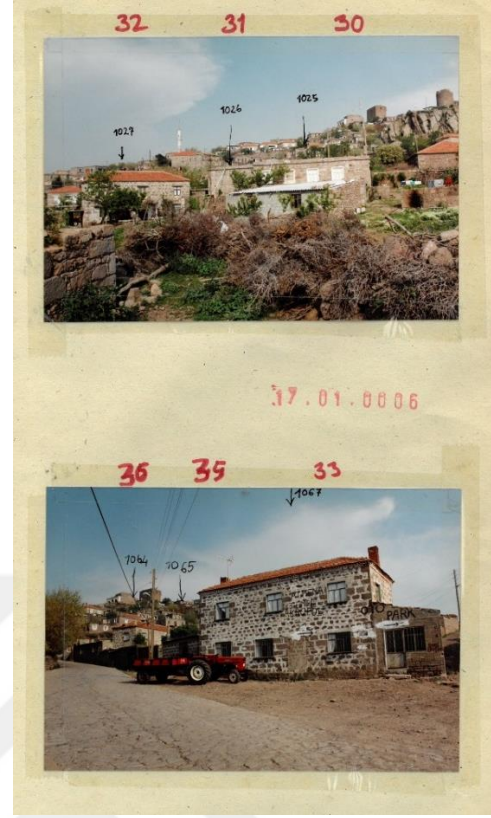
Ek 2. 7. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa 7

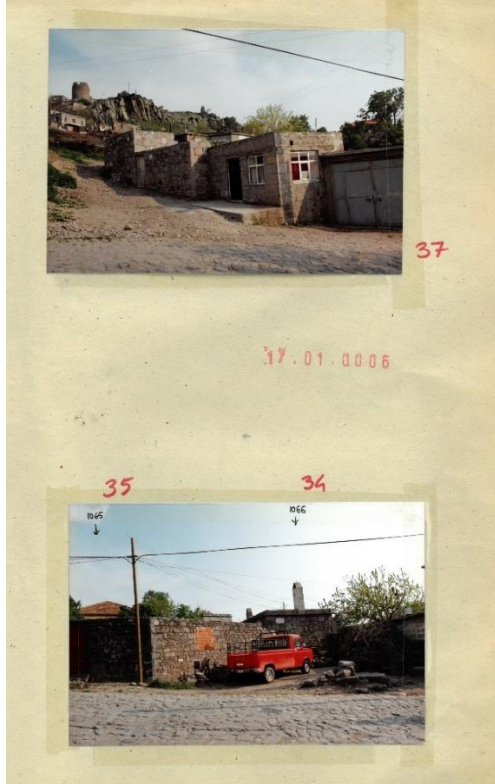
Ek 2. 8. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa 8

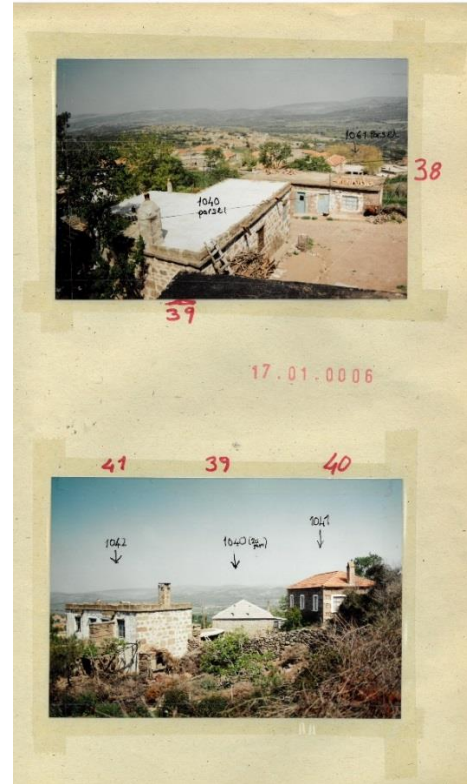
Ek 2. 9. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa 9

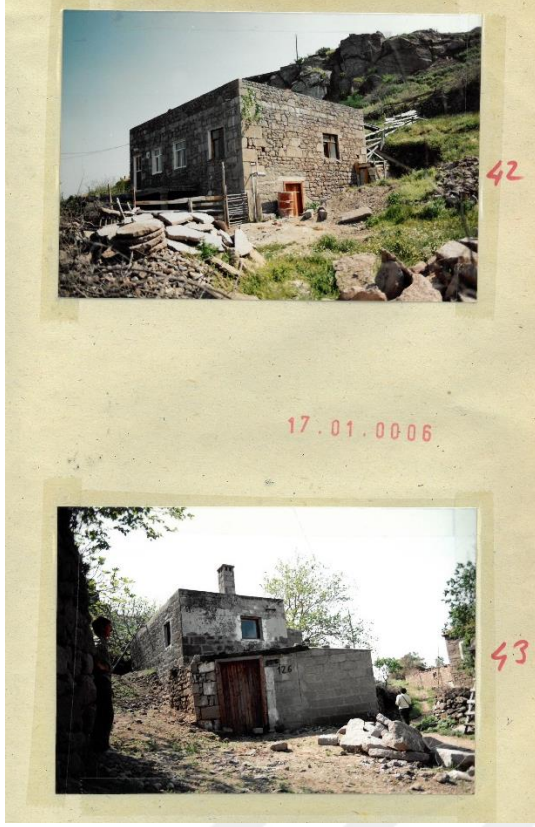
Ek 2. 10. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa 10

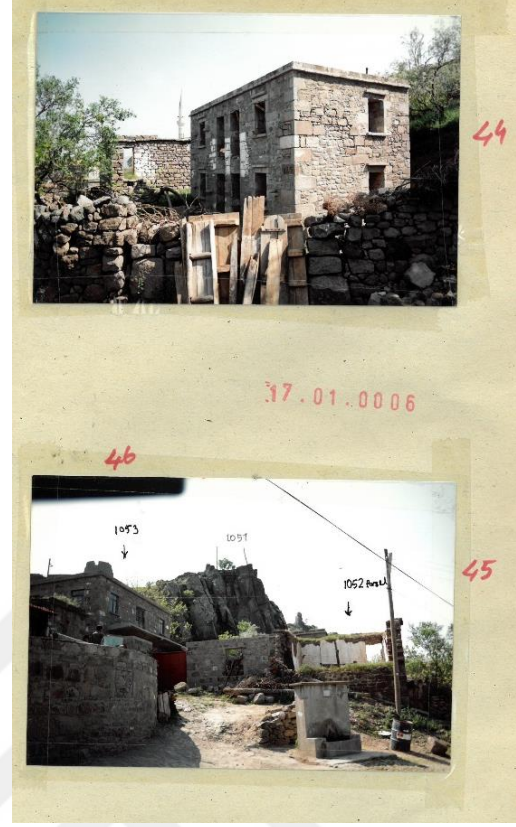
Ek 2. 11. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa 11

Ek 2. 12. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa 12

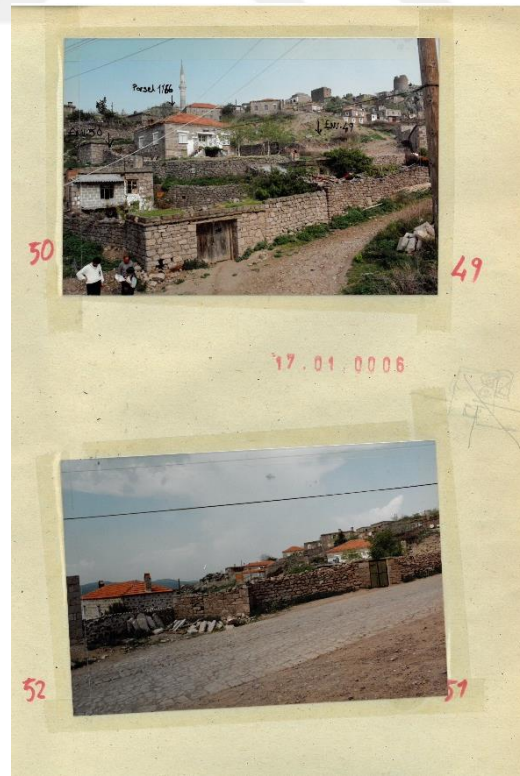
Ek 2. 13. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa13

Ek 2. 14. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa14

Ek 2. 15. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa15

Ek 2. 16. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa16

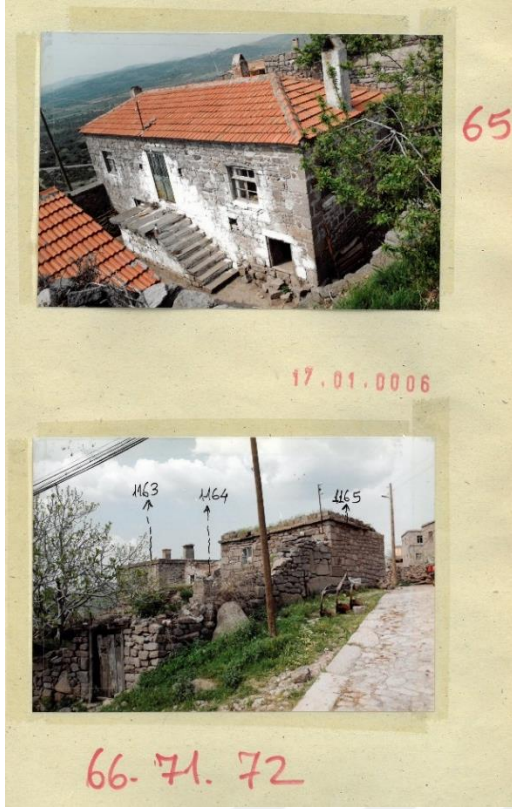
Ek 2. 17. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa17

Ek 2. 18. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa18

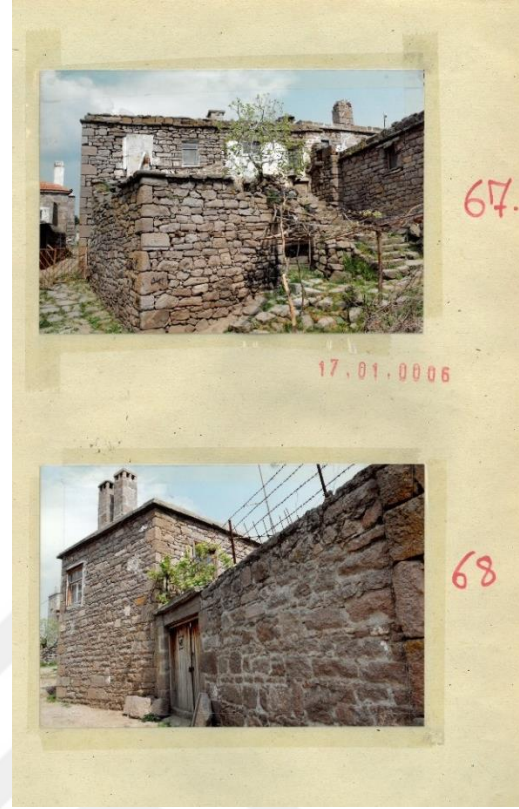

Ek 2. 19. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa19

Ek 2. 20. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa20

Ek 2. 21. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa21

Ek 2. 22. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa22

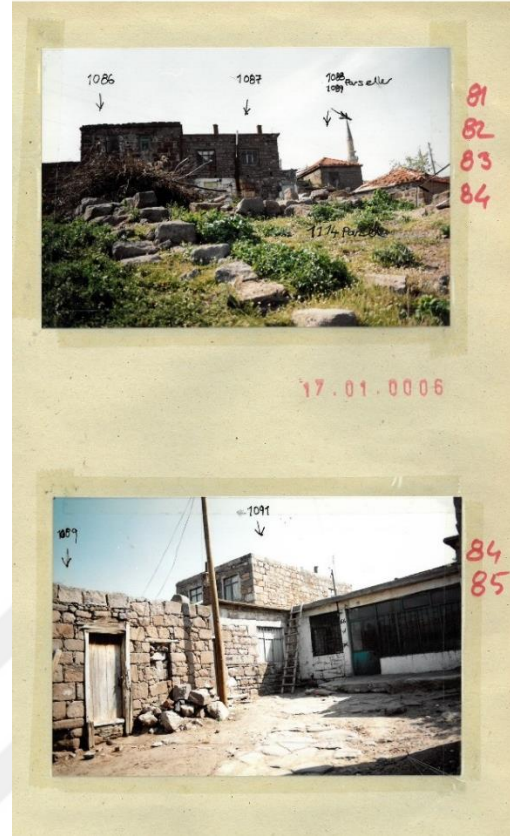
Ek 2. 23. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa23

Ek 2. 24. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa24

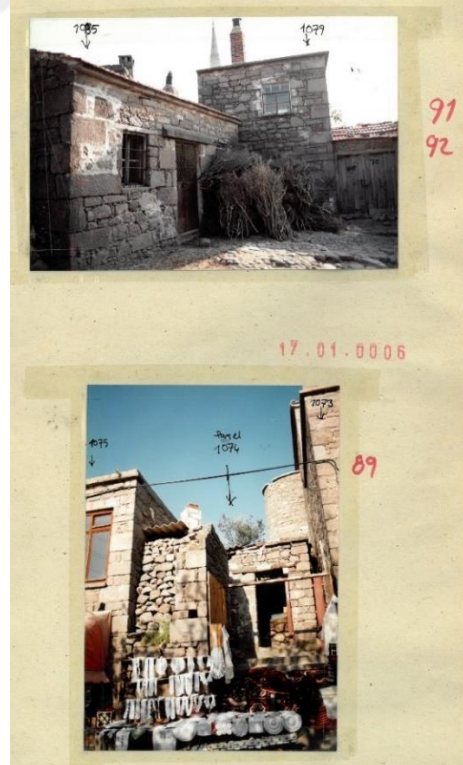
Ek 2. 25. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa25

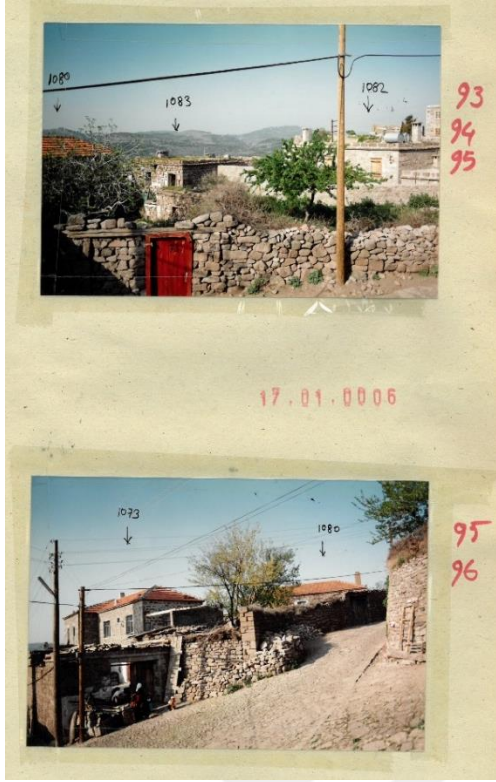
Ek 2. 26. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa26

Ek 2. 27. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa27

Ek 2. 28. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa28

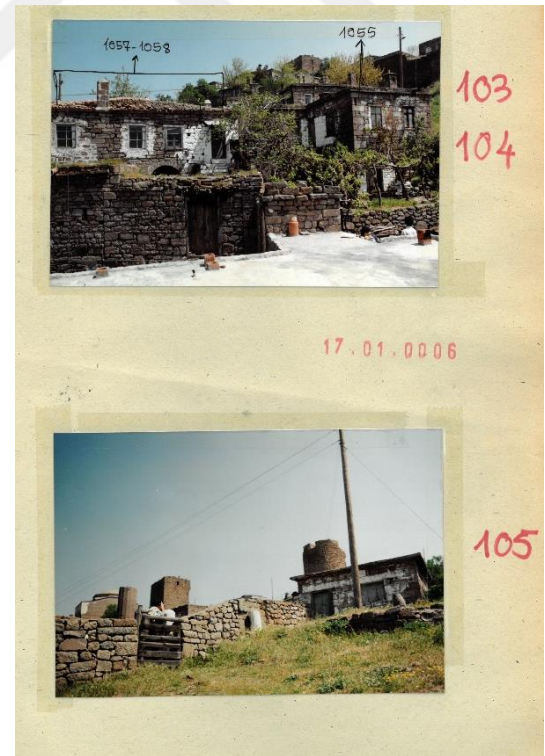
Ek 2. 29. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa29

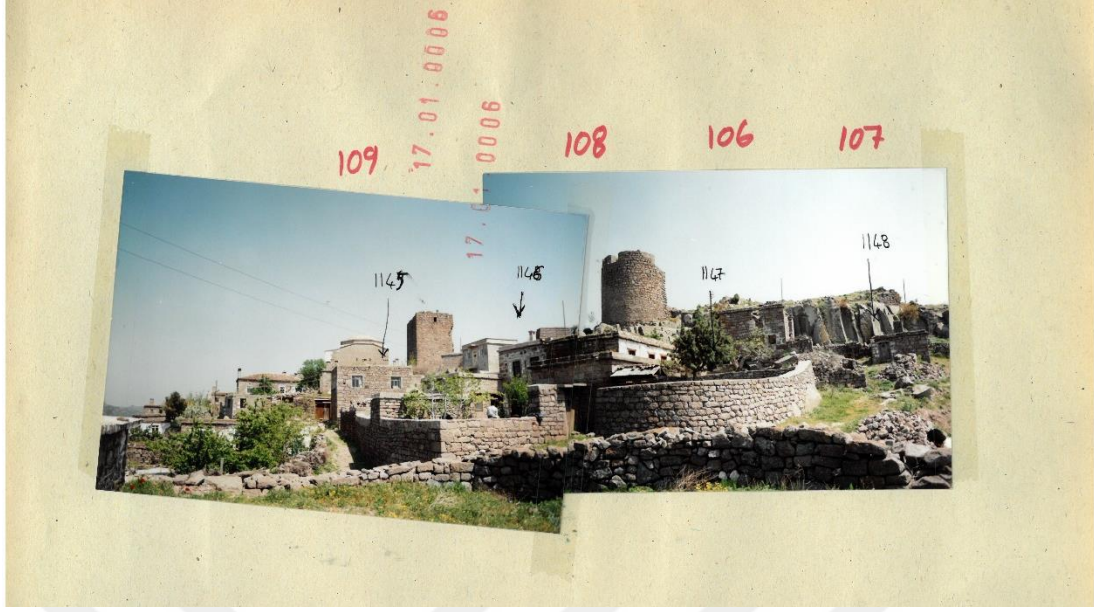
Ek 2. 30. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa30

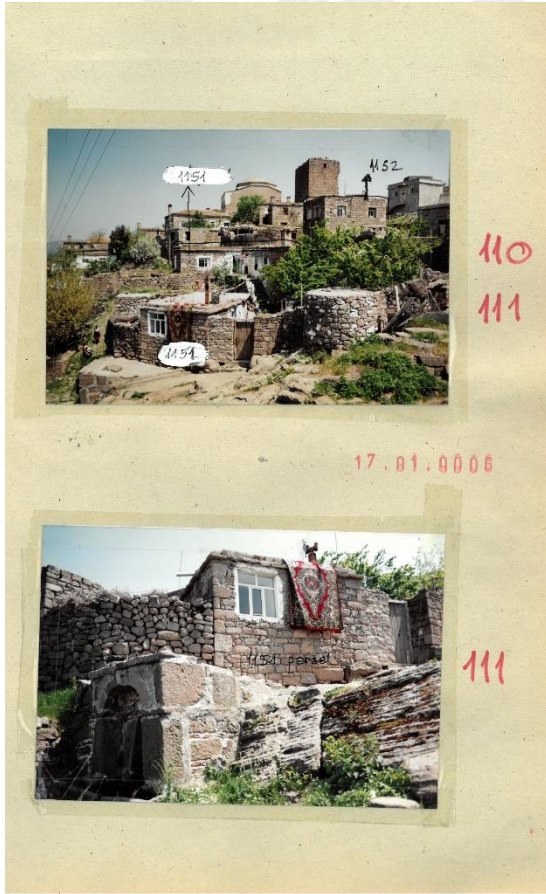
Ek 2. 31. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa31

Ek 2. 32. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa32

Ek 2. 33. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa33

Ek 2. 34. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa34

Ek 2. 35. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa35

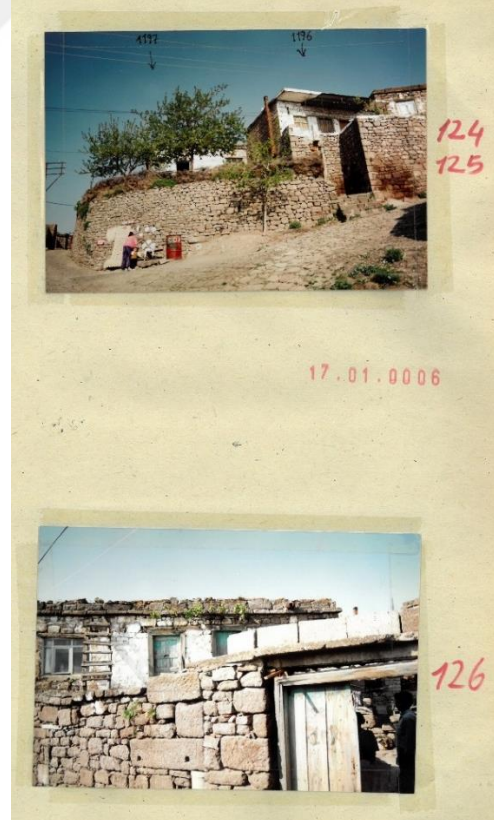
Ek 2. 36. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa36

Ek 2. 37. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa37

Ek 2. 38. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa38

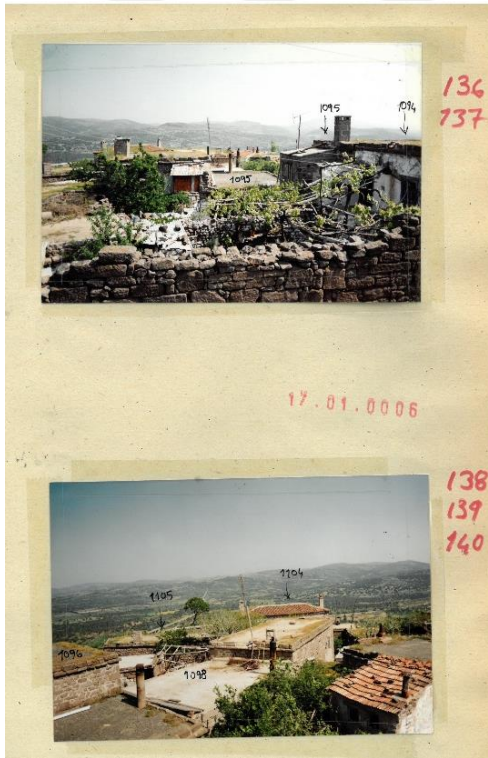
Ek 2. 39. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa39

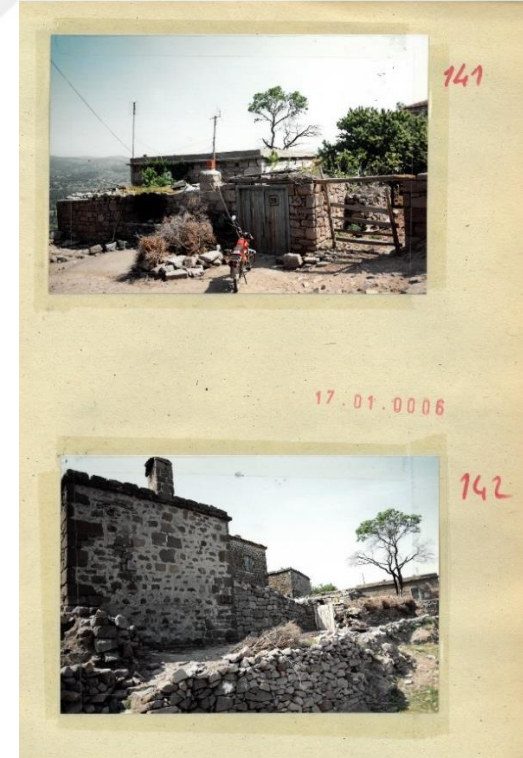
Ek 2. 40. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa40

Ek 2. 41. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa41

Ek 2. 42. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa42

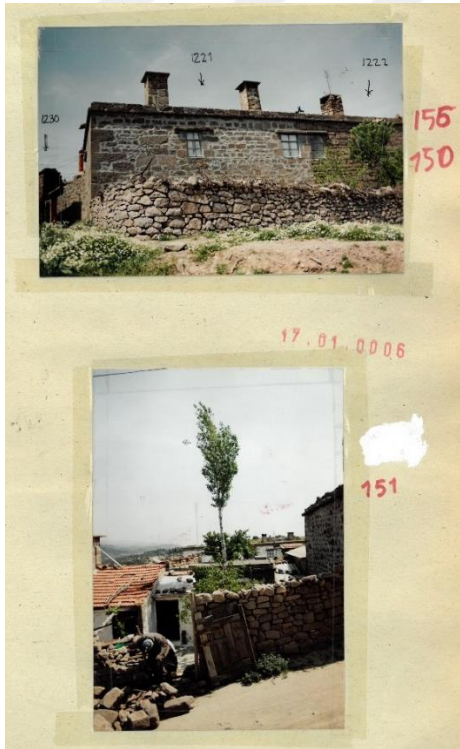
Ek 2. 43. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa43

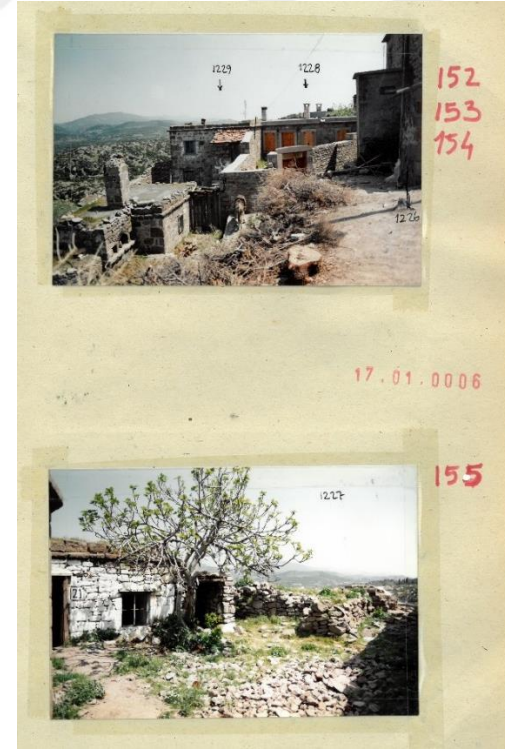
Ek 2. 44. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa44

Ek 2. 45. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa45

Ek 2. 46. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa46

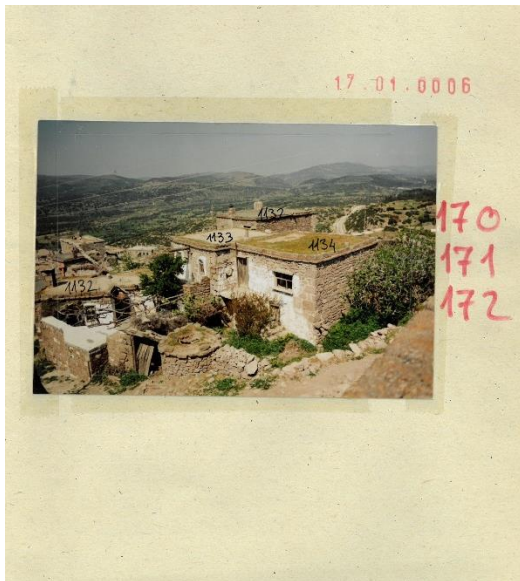
Ek 2. 47. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa47

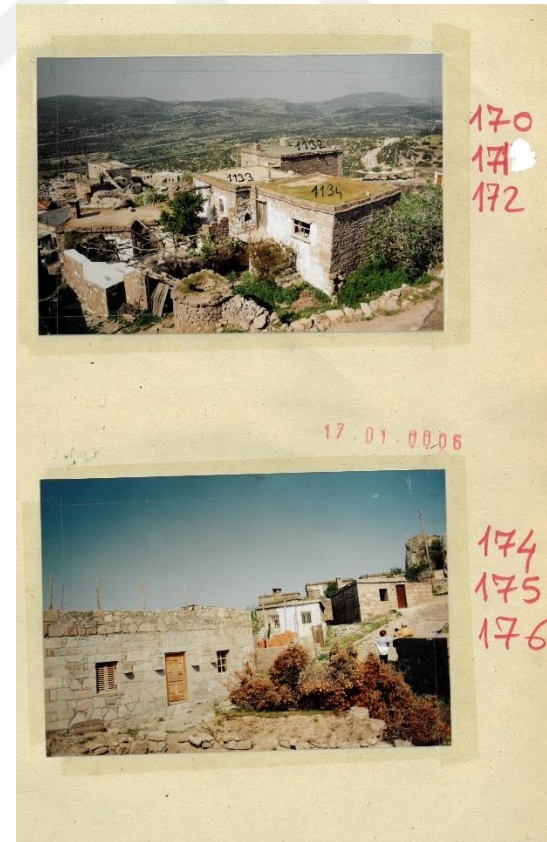
Ek 2. 48. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa48

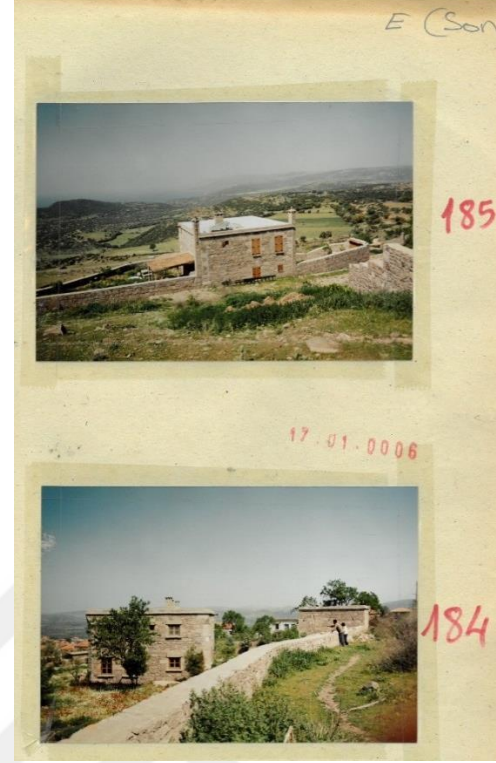
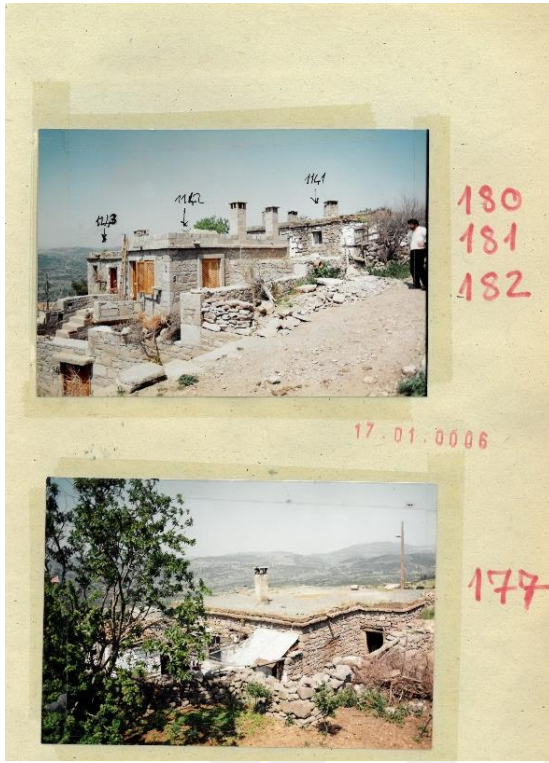
Ek 2. 49. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa49

Ek 2. 50. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa50

Ek 2. 51. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa51

Ek 2. 52. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa52 Ek 2. 53. Ç.kale Koruma Kurulu fotoğrafları sayfa53

KAYNAKÇA

- Ahunbay, Z. (1994).*Tarihi Çevre Koruma Ve Restorasyon*. İstanbul:Yem Yayınları.
- Akurgal, E. (1973). *Ancient Civilizations And Ruins Of Turkey* içinde (s.89-103). İstanbul: Haşet Kitabevi.
- Altınsay, B. (1986). *The Position Of Conservation Practice With Respect To The Spatial Transformation Procedure Of Behramkale* içinde (s.67-158).(Yüksek Lisans Tezi).O.D.T.Ü/Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altıpat, Y. (2001). *Bir Arkeolojik Kırsal Mimari Yerleşme Dokusu Ve Sit Değerleri Bütünü Olarak Assos, Behramkale*. (Yüksek Lisans Tezi). Mimar Sinan Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Arslan, N. (2008).2006 Yılı Assos Kazı Çalışmaları.*Türk Arkeoloji ve Etnografya Dergisi*,8,49-58.
- Arslan, N. -M. Dennert, B. Böhlendorf-Arslan. (2008) *Assos 2007 Yılı Kazı Çalışmaları* , 30.Kazı Sonuçları Toplantısı.3,105-122
- Atukalp, A. (1988). *Assos Behramkale antik şehir ve çevresinde gerekli koruma çalışmaları üzerine bir araştırma* içinde (s.27-112). (Yüksek Lisans Tezi).Mimar Sinan Üniversitesi/ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bakar, E. (2014).*Anadolu'da Arkeoloji Ve Mimarlık Tarihi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi/ Fen Bilimleri Enstitüsü,İstanbul .
- Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Arşivi
- Ergenç, E. (1996).Aristoteles de Assos'daydı, *Skylife*,08,4-16.
- Gemci, A. G. (1995). *Mevcut Tarihi Yerleşimlerin Turizm Amaçlı Kullanımları ve Behramkale'de (Assos) Örnek Alan Çalışması* içinde (s.75-102). (Yüksek Lisans Tezi). İ.T.Ü/ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kocabıçak, E.(2017).*Ayvacık'a Bağlı Köylerde Yöresel Konut Analizi*. (Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi/ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Koçyiğit, O. (2013).Troas Bölgesi Geç Antik Konut Mimarlığı Üzerine Gözlemler. *Sanat Tarihi Dergisi*, 22,145-164
- Kültür Ve Tabiat Varlıkları Koruma Kanunu (2863).(1983, 21 Temmuz).Resmi Gazete
- Serdaroğlu, Ü. (2005).*Behramkale Assos*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Serdaroğlu, Ü. (1993). *Ausgrabungen İn Assos* içinde (s.78-94).Bonn: Habelt.
- TDV İslam Ansiklopedisi. (1988).(Cilt. 18, s. 287). TDV İslam Araştırmaları Merkezi.
- TDV İslam Ansiklopedisi. (1988).(Cilt. 5, s. 358). TDV İslam Araştırmaları Merkezi.

Yazgan, İ. O. (2004). *Behramkale'de koruma sorunları ve tek yapı ölçeğinde bir onarım önerisi, Sedat Alık evi.* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/ Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Zakar L.& Eyüpgiller K.K. (2015). *Mimari Restorasyon Koruma Teknik Ve Yöntemleri* içinde (s.107-120). İstanbul: Ömür Matbaacılık A.Ş.

İNTERNET KAYNAKLARI:

URL 1. http://harita.sitesi.web.tr/b_17.jpg

URL 2. <http://www.nufusune.com/8064-canakkale-ayvacik-behram-koy-nufusu>

URL 3. <http://www.arkeoloji.biz/2011/12/asos-antik-kenti.html>

URL 4. <https://www.bizevdeyokuz.com/assos-rehberi>

URL 5. <https://parselsorgu.tkgm.gov.tr/#ara/cografi/39.49296277282163/26.333453869815862>

URL 6. <https://mapio.net/pic/p-11033803/>

URL 7. <http://www.tatilofisi.com/oteller-bilgi/Assos-Butik-Otel-Assosyal.html>

URL 8. <http://assosyalotel.com/en/>

URL 9. <http://www.tatilofisi.com/oteller-bilgi/Assos-Butik-Otel-Assosyal.html>

URL 10. https://www.tripadvisor.com.tr/LocationPhotoDirectLinkg1468105d10425094-i203305352-Assos_Bohemian_Hotel-

Ayvacik_Canakkale_Province_Turkish_Aegean_Coast.html

URL 11. <https://www.setur.com.tr/assos-kervansaray-hotel?>

URL 12. <https://www.tatildukkani.com/assos-kervansaray-hotel>

